עזר וייצמן תובע מהפכה בצמרת הביטחון

מדוע פורש מוטי הוד

# אנארכיה במשרד הביטחון!

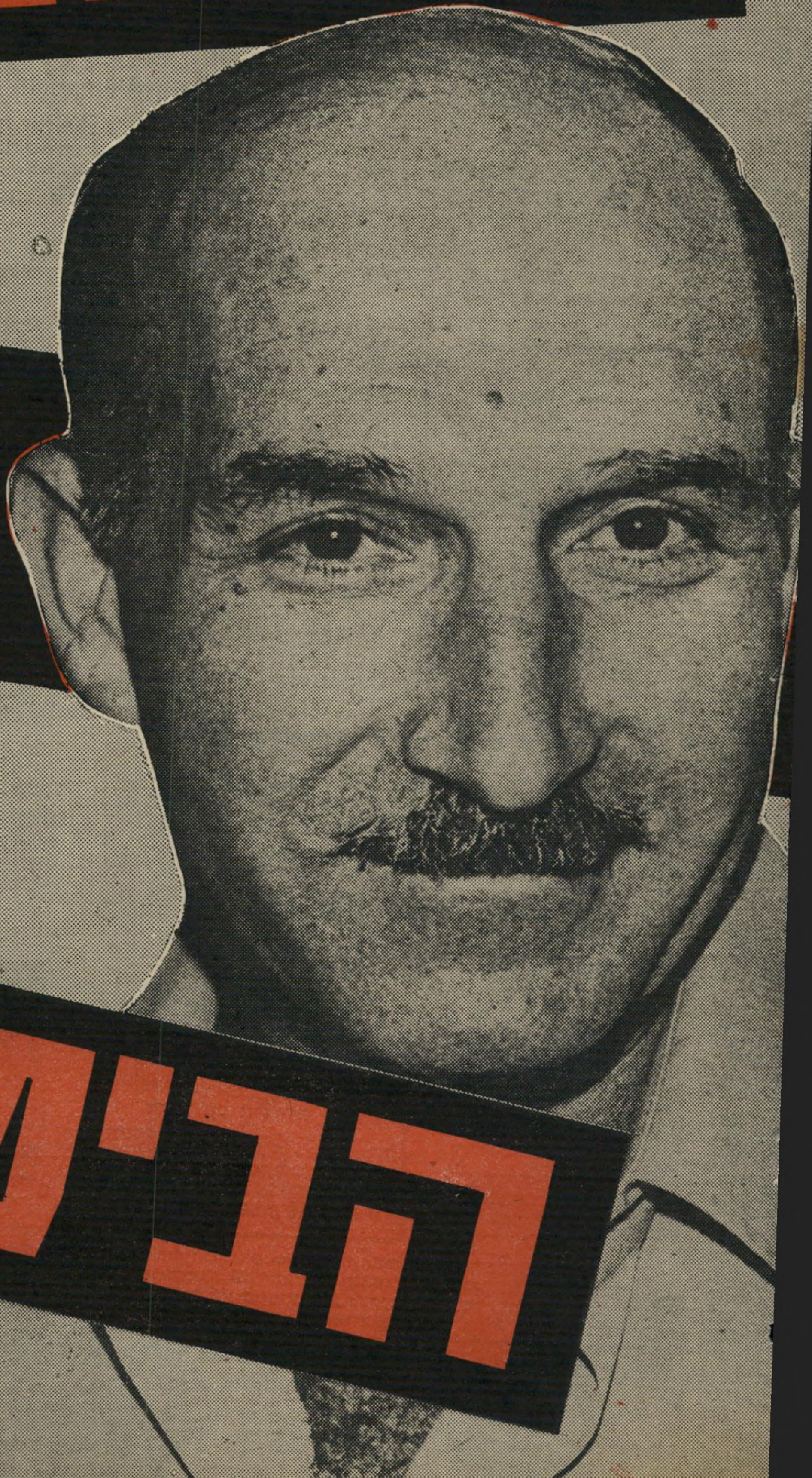

מוטי הוד

העורך והמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

# נהגרה

כתב השבוע אחד מבעלי-הטו-רים, כי אבן-הבוחן הראשונה ל-מישטר היא „האם המישטר הזה מרשה לאזרחיו להגר? אם ה-תשובה היא שלילית, תמו שא-לותינו, כי אין עוד צורך בהן. זהו מישטר גרוע בעינינו, הגרוע שבמישטרים."

איש רוצה להגר מישראל.

— „בבקשה, תהגר לאן שאתה רוצה," אומרים לו משרדי ההגירה.

— „תודה רבה," אומר האיש, „אתם נאורים, באמת."

— „אין בעד מה, להתראות." אומר משרד ההגירה.

הולך האיש שמח וטוב־לב, מוכר את ביתו, את ריכבו ואת מטלטליו והופך הכל לצ'ק בנקאי.

— „תנו לי את זה בדולארים, בבק־שה," פונה האיש אל מחלקת מטבע־זר.

— „בבקשה, לקוח יקר," אומר לו ה־בנכול ומביא לו 450 דולאר *.

האיש שלנו מאוכזב במקצת ולכן הוא הולך ללילייגבלום, שם שער הדולאר חש־חור הוא 7.50 (26.7) וקונה מטבע זר.

מלילייגבלום הוא חוזר עם שלושים ושיבעה אלף דולאר, ומתחיל לארוז את חפציו.

**מהגר בדרך למטוס**
המטלטלים בתוך התוף; הדולארים במקל.

— „בוקר טוב," אומר האיש לביקורת הדרכונים.

— „בוקר אור," עונה ביקורת הדרכו־נים. „כמה זמן מתכוון אדוני לשהות בחו"ל?"

— „כל החיים," אומר האיש התם.

— „לחפש עליו!" אומרת ביקורת ה־דרכונים לשוטר הסמוך.

למחרת בעיתונים: „נחשף נסיון להב־רחת מטבע זר." האיש שלנו ממתין ל־משפטו, עדיין בישראל. אבל הוא לא ניש־בר ברוחו ושר בכלא שירי געגועים ל־אוסטרליה מכורתו.

## סוף אחר:

מלילייגבלום הוא חוזר עם שלושים ושיבעה אלף דולאר, ומתחיל לארוז את חפציו. את כל החפצים הוא מכניס לנר־תיק של חלילית, ואת מברשת השיניים הוא מכניס לכיס של החולצה, ככה שה־שפיץ שלה יציץ החוצה. בידו השניה (זאת בלי הנרתיק) הוא מחזיק שש־בש כיס עם מישחק מותחל.

— „בוקר טוב," אומר האיש לביקורת הדרכונים.

— „בוקר אור," עונה ביקורת הדרכו־נים. „כמה זמן מתכוון אדוני לשהות בחו"ל?"

— „רק כמה רגעים," מחייך האיש שלנו, „קופץ ליוון, לגמור ת'מישחק וחו־זר בצהריים."

האיש של הדרכונים שם לו חותמת, והאיש שלנו חוצה את הטרמינל תוך רי־קודי סטפס, כשהוא משתדל שלא לצחוק בגלל שטרות הכסף שמזדגזגים אותו בתוך החולצה. „כן," הוא אומר, „הכל בסדר. המישטר מאה אחוז. אפשר להגר."

* ההקצבה הניתנת לכל אזרח ישראלי הנוסע לחו"ל. אם האיש שלנו הוא ערבי, והוא חותם על הצהרה שלא ישוב לישר־אל — ניתן לו להוציא כל סכום שיש ברשותו, במטבע זר.

# הגילום מפראג

אם יגלמו את שכרו החודשי של קברניט בכיר באל על, תצטרך החברה לשלם לו 99,700 ל"י ברוטו לחודש בלבד.

ניסינו לחשב כמה ישתכר הקברניט הבכיר לאחר כל ניכויי המס, והתברר לנו, כי מדובר בסכום עלוב של 41,900 ל"י נטו לחודש בלבד.

אז מה כבר יכול לעשות קברניט בכיר עם 41,900 נטו לחודש?

להחזיק רכב. לשלם עבור טלפון, חשמל ומים. לשלוח את הילדים לבית הספר התיכון. לשהות במלונות בחו"ל 15 יום בחודש.

הכל ביחד, לארג', 20,000 ל"י לחודש.

נשארו רק 21,900 ל"י בלבד.

צריך לקנות בגדים ונעליים. להח־ליף ריהוט. להחזיק רכב לאישה. לצאת לתיאטרון, להפיג את המתח.

הכל ביחד, לארג' מאוד, 10,000 ל"י.

נשארו, לעזאזל, רק 11,900.

לקנות מינוי לקאונטרי קלאב. לצאת לחופשה באילת כל שלושה שבועות. לנסוע לחוצלארץ?

נגמר לנו הדימיון.

אבל מה, הצרה עם הגילום שיש גם פיחות זוחל. יכול להיות שמשכורתו של קברניט בכיר תהיה שווה בעוד חצי שנה רק 80% מערכה כיום. וזאת בעייה.

אני לטובת הסבלים.

**אילו לסבלים השובתים בנמל התעופה בלוד היה משרד פרסום, איש יחסי־ציבור ודובר, הייתם מוצאים בעיתונים מודעות מן הסוג הבא:**

## תן לנו לעזור לך...

תן לנו לעזור לך לשאת את מטענך.
כשאתה יוצא לחו"ל אתה יודע שהנסיעה תהיה נעימה וחלקה. אתה יודע שמטעניך נמסרים לצוות סבלים אחראי ומקצועי אשר יעבירם למטוס ללא תקלות ובמהירות מירבית.
אנו תמיד נמצאים בנמל התעופה. בכל שעות היממה. בשרב ובשלג. תמיד נכונים להטעין את מזוודותיך. תמיד לשירותך.
אנו מטעינים גם מטענים חיוניים. אנו עובדים גם בשעות חירום.
האם חשבת שגם לנו יש משפחות, אותן אנו מפרנסים בעמל רב?
אנא, הבן אותנו כשאנו שובתים, זה רק כדי שנוכל להתפרנס בכבוד. זה רק כדי שנוכל לשרתך ברצון ובשימחה.
תן לנו לעזור לך.

**סבל יעקב לוי**
בן 26. עובד כסבל חמש שנים.
נשוי ואב לשלושה.
אוהב טניס ואוסף בולים.

**סבל־ראשון משה מזרחי**
בן 28. עובד כסבל שש שנים.
נשוי ואב לחמישה.
אוהב שחיה, גולף וקריקט.

**רב־סבל אהרון כהן**
בן 44. עובד כסבל 24 שנים.
נשוי פעמיים. אב לתישעה.
סב לשניים.
אוהב לרכב על אופניים ולאסוף זהבים.

פירסום ד"ר זוארץ

# כפורגל

בפגישה בין שר החינוך, חברי ועדת הספורט של הכנסת ונציגי ההתאחדות לכדורגל סוכם על מיבנה הליגות החדש:

הירידה לליגה א' תוקפא עד שנת 2050, ובליגה הלאומית תש־חקנה 350 קבוצות. כל קבוצת כדו־רגל רשומה תוכל לשחק בליגה הלאומית, בהתאם לאיזור מגוריה.

כך למשל תהיה ליגה לאומית עמק־החולה וליגה לאומית שפרעם וליגה לאומית ג'לג'וליה, וכל קבו־צה תוכל למצוא את מקומה הטבי־עי באיזור שלה בלי אלימות ובלי תחרות.

גם תוצאות המישחקים בליגה הלאומית תוקפאנה מראש ותע־מודנה על 0 : 0. מובן כי בליגה הלאומית לא יהיו דירוגים והקבו־צות תסודרנה לפי סדר אלפא־ביתי.

את תוצאות הטוטו יקבעו ב־מכונת ההגרלה של מיפעל הפיס.

הכדור יהיה עשוי מקרח, שלא לגרום לחימום הרוחות.

השחקנים יהיו תחת הקפאה עמוקה.

מזג האויר יהיה קר ויבש.

**טבלת הליגה הלאומית**
לאחר המחזור ה־5
**והפעם באות ג'**

| שם הישוב | איזור תחיוג וקידומת | |
|---|---|---|
| גדעונה | עפולה | (065) |
| גדרה | אשדוד | (055) |
| ג'וליס | חיפה | (04) |
| גונן | טבריה | (067) |
| ג'ורדיה | | |
| גורן | חיפה | (04) |
| גוש חלב | טבריה | (067) |
| גזית | עפולה | (065) |
| גזר | תל־אביב | (03) |
| גיאה | אשקלון | (051) |
| ג'יב | ירושלים | (0295) |
| ג'יוס | תל־אביב | (03923211) |
| גילת | באר שבע | (057) |
| ג'יסר־אל־זרקה | חדרה | (063) |
| גלאון | אשקלון | (051) |
| ג'לבון | עפולה | (06523854) |
| ג'לג'וליה | תל־אביב | (03) |
| ג'לג'וליה | ירושלים | (0295) |

# הארץ

—ממישנתו של מייסדו—
מאיקרית רמה —
לבירעם עמיקתא.
ד"ר מ. זוארץ
(אחרי עשרים ושבע שנה)

## פסק־דין הילכתי ללא תקדים:

# המפד"ל אסורה על בעלה ובועלה

**לאחר ההתדרדרויות האחרונות שחלו במישור היחסים האישיים שבין המערך למפד"ל, נקבע במישפט הגירושין המסעיר של השנה, כי יש להתיר למערך לתת גט למפד"ל ויחד עם זאת לאסור אותה על בעלה ועל בועלה. פסק הדין הוצא בבית הדין הרבני בירושלים. בראש בית הדין ישב אב"ד הראשון־לציון הרה"ג מלכיאל זוארץ ז"ל תנצב"ה.**

סיפור פרשת הנישואין והגירושין של המפד"ל והמערך החל לפני כ־27 שנה. מאז הוצף בית הדין הרבני ב־תביעות לגירושין משני הצדדים על רקע התנהגות אלימה, סחטנות וחוסר התאמה בחיי־המין של שתי המפלגות. רק בורורתו של אב בית הדין הצליחה להביא לשלום־בית זמני בין שתי המפלגות, והקואליציה נשארה בשל־מותה.

היחסים בין המפלגות הוחרפו מש־הופיע גורם שלישי בתמונה. אחרי ששת הימים הופיע גח"ל, מחזר נלהב שניסה לפתות את המפד"ל להענות להצעות הנישואין שלו. בתחילה ניסה לגור יחד עם המערך והמפד"ל בדירה אחת, אולם השלישיה לא החזיקה מעמד תקופה ארוכה, והשותף החדש חזר לאופוזיציה. נסיונותיו החוזרים ונשנים נשאו פרי לאחר מלחמת יום כיפור, והשניים חזרו להראות יחדיו במקומות בידור שונים. בלשי המערך גילו כי המפד"ל והליכוד יוצאים יחד לפיקניקים, הולכים לסרטי יום ו׳, ל־בארים ולדיסקוטקים.

בהחלטת בית הדין נאמר: „נראה כי היחסים שבין המפד"ל לבעלה היו מבוססים על טובות הנאה ולא על אהבה. לאור העובדה שהמפד"ל זנתה אחרי מפלגות אחרות בעודה נשואה כחוק, וכן לאור העובדה שלמפד"ל ולמערך אין ילדים, אנו מתירים בזאת את גירושי המפד"ל מן המערך מתוך הנחת סייג: שתהיה אסורה על בעלה ובועלה."

נראה כי עתה יש בכוונת המפד"ל להתאחד עם תנועת „יעד" ולהפגין בצוותא נגד חוקי האישות הדרקוניים הקיימים במדינה בלתי־מתוקנת זו.

**מפד"ל, בועלה ובעלה**
חשש להפלה, בגלל הריון מחוץ לנישואין.

## קוטטי ושבותות׳

— איזו מדינה זו שכל מי שרוצה שובת מתי שהוא רוצה וגורם נזקים למשק וסבל לאזרחים.

— אתה יודע כמה נלחמו אנשים עד שהשיגו את הזכות לשבות?

— חלילה, אני לא נגד שביתות. אני רק נגד שביתות פראיות. זה לא ייתכן שכל מי שמחזיק בתפקיד כלשהו ישבות ויגרום לנזקים. זאת ממש סחטנות.

— אבל זוהי מטרת השביתה ליצור לחץ על המעסיקים.

— כן, אבל לא בצורה פראית כזו. לא במצבנו...

— אז מה אתה מציע?

— שישבתו אלה שלא עובדים.

# שר־העבודה

הוא מעורב בכל שביתה. הוא מתווך, הוא מחייך, הוא פוסק הל־כות, בורר, נושא־ונותן. השובתים תובעים להיפגש איתו, הוא לוחץ ידיים או לא לוחץ ידיים, הוא מכריז על שביתה אחת כ„פראית", על אחרת כ„פוגעת במשק" ושלישית „משבשת נתיבים חיוניים". הוא.לא נכנע לאיומים ואינו מהסס לשבור שביתות בכניעה „ללא תנאי". הוא מדבר אל העם דרך הטלוויזיה והעיתונים ומסביר לכל פרקים נבחרים מתוך „מבוא ליחסי עבודה תקינים."

זהו שר העבודה, מר גד יעקובי.

לפעמים נידמה כאילו כל מיפעל לשימורי זיתים בגליל אשר יכריז על שביתה או סכסוך עבודה, יציג כתנאי ראשון להיפגש עם גד יעקובי. בלעדיו, המשק לא ינוע.

הקואופרטיבים לתחבורה, הנמלים, צוותי האוויר והקרקע, הסב־לים, נהגי המוניות, העגלונים. זה כל מה שיש בארץ, וזה כל מה ששובת.

ואנחנו חושבים כל פעם: כמה טוב שיש יעקובי, מה היינו עושים בלי יעקובי. איך היו נראים יחסי העבודה שלנו אם לא היה האוראקל מרפ"י. איך היה יעקובי נראה בלי המון השובתים והממורמרים המח־כים למוצא פיו.

אנחנו מקקווים ששר העבודה השני, מר משה ברעם, יעשה מעט למען פיתוח רשת התחבורה, הכבישים ושיפור רמת השירותים הצי־בוריים. אולי יפעיל את שיטת הניקוד במשרד העבודה, כנגד שובתים בניגוד לתקנה 72/א/—/3.

## למעבדה

מספר זהות

מספר החבר בקופ"ח

החומר לבדיקה: מי ים

המשפחה: ים השם: תיכון הגיל: 3 מיליון

אבחנה:

הבדיקה הנדרשת: שתן, צואה

30/7/1975 חתימה וחותמת הרופא: ד"ר מ. זוארץ

תשובת המעבדה

שתן - 37.2
צואה - 20.6
איחס - 16.0
פסחס - 5.4
מים - 0.5

מס׳

חתימת המעבדה

טופס 10/293 1—100—בארי

# תשקיף

## מה הכיל
## „המיברק הסודי"?

**בניגוד לטענות שהושמעו מצד שמעון פרס, כאילו המיברק הסודי שמסר לעיון למשה דיין, שאיבד אותו במלון „דיפלומט" בירושלים, הכיל מידע בלתי־חשוב, התגלה השבוע תוכנו האמיתי.**

מסתבר שמיברקו של שגריר ישראל בוושינגטון, שימחה דיניץ, הכיל מידע מפורט על מידת חופש־הפעולה שנשאר לישראל כלפי ארצות־הברית במשא־ומתן לקראת הסדר־הביניים. דיניץ מסר במיברק אינפורמציה אינטימית ביותר על הצמרת האמריקאית, והערכה באיזו מידה ניתן עוד לממשלת ישראל לתמרן בין הנשיא פורד, שר־החוץ הנרי קיסינג'ר ובינם לבין הקונגרס.

שר־הביטחון עצמו התמרמר השבוע, על שבפגישות שלו עם עיתונאי־חוץ הם מתעניינים דווקא בעניין מבוטל כמו פרשת המיברק הסודי, במקום להתעניין בעמדותיו בעניינים איסטרטגיים.

## קרע בין
## דיין ליעקובי

**מסיבת־פרידה שערך שר־התחבורה גד יעקובי בביתו לנציג המייועד של ישראל באומות־המאוחדות, חיים הרצוג, גרם לקרע מוחלט בינו לבין אלילו הקודם, משה דיין.**

הרצוג תקף בספרו על מילחמת יום־הכיפורים את משה דיין בחריפות רבה, והשניים הפכו אויבים־בנפש. יעקובי נחשב כל השנים לבן־טיפוחיו של דיין,


**כמאתיים אנשי ציבור, יהודים וערבים, חתמו על הקריאה להקים בשבת הקרובה, 2 באוגוסט 1975, בשעה 10.30 בבוקר, בחורשת צומת מגידו**

### מחנה־שלום

**יהודי־ערבי, כדי להביע את אמונתם בעתיד של שלום, צדק וביטחון, ואת דעתם כי לא „גבולות־ביטחון", המשך כיבוש השטחים וההתנחלות בהם יבטיחו את ביטחון המדינה ושלומה — אלא התכרה ההדדית בזכויות הלאומיות של שני ה־עמים, אשר לכל אחד מהם הזכות לחיות בחופש, בשלום ובביטחון, במדינה ריבונית משלו.**

דברים:

**אורי אבנרי** **פרופ' דן מירון**
**דורון גל־עזר** **ד"ר אמנון קפליוק**
**ח"כ תופיק טובי** **ד"ר אנים קרדוש**
**נתן ילין־מור** **יעקוב ריפתין**
**אהרון כהן**

הקראות:

**המשוררים יבי וסמיח אל־קאסם**

**בתום העצרת ייערך ליד קיבוץ גיבעת־עוז טכס סמלי של ציון הגבול בין מדינת־ישראל ומדינת־פלסטין — הוא הגבול שעד מילחמת יוני 1967 — אשר יהיה קו של שלום ושכנות טובה.**

מקומות ריכוז להסעה מאורגנת:

- ירושלים, לייד בנייני האומה, בשעה 7.15.
- תל־אביב, רחבת הבימה, בשעה 8.00
- חיפה, רחוב חורי 25, בשעה 8.30
- פתח־תיקווה, כיכר המייסדים, ליד השעון, בשעה 8.00.
- בת־ים, לייד המצבה, בשעה 8.00.


שגידלו במישרד־החקלאות, ואחר־כך בממשלה מטעם רפ"י, ועל כן נחשבת מסיבת־הקוקטייל בעיני אנשי רפ"י ליריקה בפני דיין, שהחרים את המסיבה ולא בא אליה. לדברי מקורבי דיין בכנסת, גרמה המסיבה ניתוק־יחסים מוחלט בין יעקובי לדיין.

## תפנית קיצונית
## בעמדת רבינוביץ

**שר־האוצר יהושע רבינוביץ שינה בתקופה האחרונה את עמדותיו המדיניות בצורה קיצונית, שהפתיעה את חבריו לממשלה.**

בעוד שבעבר מיעט רבינוביץ להביע את דיעותיו בשאלות מדיניות, ותמך בצורה עיקבית בעמדותיו המדיניות של יצחק רבין, הרי בימים האחרונים הוא הצטרף בגלוי ובמפורש למחנה התומכים בהשגת הסדר עם מצריים „כימעט בכל מחיר."

נראה כי הבעיות הכלכליות של המדינה, וחששו של שר־האוצר מפני מפולת כללית אם לא יתקבל במהרה סיוע אמריקאי כספי רב־היקף, הם שהביאו לשינוי בעמדתו של רבינוביץ — כפי שגרמו בשעתו לעמדה דומה של פינחס ספיר.

## זבולון המר
## יצטרף לממשלה

**כוחה של המפד"ל בממשלה יגבר, אחרי שנוסף לזרח ורהפטיג, שיצטרף לממשלה במקומו של השר המנוח מיכאל חזני, יסכים גם זבולון המר, מצעירי המפד"ל, לקבל תיק של שר. למרות עמדתו האופוזיציונית של המר, ולמרות האיסור המפורש של הרב יהודה צבי קוק, הוא ימצא ניסוח שיסביר את הסכמתו להצטרף לממשלה.**

אחד הנימוקים של המר יהיה כנראה שאם אריק שרון, הידוע בהתנגדותו למדיניות הממשלה, הסכים לקבל על עצמו תפקיד יועץ לראש־הממשלה, יש בכך משום היתר עיסקה גם לגבי כניסתו לממשלה, ואם לשרון מותר לגזור על עצמו אלם ולא להביע את דיעותיו בפומבי, מותר הדבר גם לו.

## השרים ישנים
## בישיבות הממשלה

**אחדים משרי ממשלת־ישראל הגיעו לאחרונה למצב של תשישות ואפיסת־כוחות מוחלטת.**

**נראה כי הדיונים האינטנסיביים הממושכים בשאלת הסדר־הביניים, והבעיות האחרות שבהן מוטרדים שרי־הממשלה, גרמו למצב שבו מגיעים מרבית השרים לישיבות הממשלה סחוטים, חסרי־עירנות ומבולבלים. לפי הגדרת אחד השרים, נראית הממשלה בישיבותיה האחרונות „כמו מתאגרף בסיבוב ה־16."**

**הדברים הגיעו לידי כך ששרים אינם מתביישים עוד לנמנם בישיבות הממשלה.**

## מאיר סירב
## להיות שר

מנכ"ל בנק המיזרחי, **אהרון מאיר**, דחה השבוע את הצעת ראשי המפד"ל כי יכהן כשר בממשלה מטעם המפד"ל. שמו עלה כמועמד המקובל על כל הצדדים כאיש כלכלה, שאינו מעורב בפוליטיקה.

**מאיר דחה את ההצעה, כיוון ש„בנק המיזרחי המאוחד," שהוא מנהלו, נמצא בעיצומו של מסע התרחבות, ואין הוא יכול לעזבו עתה.**

## ג'עבר מועדי יעזוב
## את הממשלה

**העסקן הדרוזי ג'עבר מועדי, המכהן כסגן שר־החקלאות, עומד לנטוש את כהונתו הממשלתית.**

העסקן הדרוזי, שאינו בולט באישיותו ובהשכלתו, ושאינו מגלה שום כישרונות מייוחדים, נמאס על ראשי המערך. הוצעו לו שתי אפשרויות: להיות קאדי בבית־הדין העליון של הדרוזים, או להתמסר למיסחר. אם יבחר באפשרות השנייה, יעזור לו המערך באירגון עסקיו.

## ויינשל יחליף את שרף

**מנכ"ל משרד־השיכון, דויד ויינשל, יתמנה יושב־ראש מועצת המנהלים של בנק "טפחות", במקום שר־השיכון לשעבר, זאב שרף.**

## החזרת בני איקרית
## ובירעם לכפריהם
## — בספק

**שוב הסתבכה החזרתם של בני איקרית ובירעם לכפריהם. אחרי שכמה שרים בממשלת רבין גילו בשבועות האחרונים נכונות לתקן את העוול ההיסטורי, גילו שלושה שרים — גלילי, הילל ופרס — התנגדות חריפה לכך. השר בורג מוכן לאשר את החזרתם של תושבי הכפרים, אך ראש־הממשלה יצחק רבין מהסס, ולא הביע עדיין רשמית את דעתו.**

כל השנים היה תפקיד היושב־ראש בידי מנכ"ל מישרד השיכון. שרף קיבל את התפקיד לפי בקשת גולדה מאיר, שרצתה להבטיח תפקיד ציבורי לשרף, ידידה, לאחר שלא הוכנס לממשלה. עתה מחליפים את שרף במועמד הטבעי לתפקיד הזה.

## עירוני ינהל רשות
## חברות ביטחונית

**המנהל הכללי הפורש של מישרד הביטחון, יצחק עירוני, יקבל מינוי כמנהל גוף חדש.**

בכוונת שר־הביטחון להעמיד את כל החברות הממשלתיות של מערכת־הביטחון תחת מרות של רשות אחת. עירוני מועמד לנהל רשות זו.

## קנדה מנעה מעבר
## מסיכות־גז לישראל!

גילוי מדהים גילה האלוף (מיל.) יוסף גבע, מי שהיה ניספח צה"ל בוושינגטון בימי מילחמת ששת־הימים, בוויכוח שבו השתתף עם הפרופסור ישעיהו ליבוביץ ואורי אבנרי:

**ערב מילחמת ששת־הימים עלה החשש כי צבאות־ערב עלולים להשתמש בגאזים רעילים. ארצות־הברית הביעה את נכונותה לספק באופן דחוף מסיכות־גאזים לישראל. היה צורך להטיסם ארצה בשמי קנדה — אולם קנדה סירבה להתיר מעבר המסיכות.**

הסברו של גבע: הקנדים, כמו רבים אחרים, האמינו כי ישראל עומדת להפסיד במילחמה, ועל כן לא רצו להעיר על עצמם את זעם המנצחים הערביים.

## השופטים מתמרמרים

**שופטי בתי־המישפט השלום והמחוזי בתל־אביב ממשיכים להביע התמרמרות וכעס, גם אחרי שמשכורתם הועלתה לפני שבועות אחדים בסכום של כ־1000 ל"י.**

השופטים טוענים שבעצם רימו אותם, כאשר שילמו להם תוספת זו. הסכום של 1000 ל"י כולל 300 ל"י תוספת־יוקר, והוצאות עבור טלפון והוצאות אחרות, כך שבעצם ההעלאה האמיתית היא של כמה לירות בילבד. מייד אחרי הפגרה יחדשו השופטים את מאבקם עבור שכר־עבודה גבוה יותר.

פרסום ארמון בנים

פרסים בלי הגרלה:

# מיליון תמונות צבעוניות של 50 אמנים מעולם הזמר והבידור

מהארץ ומחו״ל

# עשרת אלפים אלבומים צבעוניים לאיסוף התמונות.

פרסים בהגרלה:

# מדי חודש יוגרלו בין המשתתפים פרסים יקרי ערך:

מערכות סטריאו ניידות (רדיו + פטפון + טייפ קסטות) * טרנזיסטורים * מצלמות
רכבות חשמליות * מרוצי מכוניות

בהגרלה החודשית האחרונה יוגרלו בין כל המשתתפים
אלפי כרטיסים למופע המרכזי שיתקיים בסוף המבצע,
בהשתתפות גדולי הזמר והבידור.

## הפרס הגדול: כרטיס זוגי לפסטיבל זמר באירופה-
## יוגרל במסגרת המופע המרכזי.

**תנאי ההשתתפות:** בתוך העטיפות של סבוני "יצהר"- טנגו ★ דו-סבון ★ דו-סבון טבק ★ אבוקדו ★ מם זית-תמצא תמונה צבעונית של אמן מעולם הזמר והבידור- המוענקת לך כשי- ומשני צידיה ספחים משני סוגים:

1. שלח 5 ספחים המיועדים להגרלה ל"יצהר". ת.ד. 823 תל-אביב, ותשתתף בהגרלת הפרסים החודשית.
2. שלח 15 ספחים המיועדים לקבלת אלבום ובדואר חוזר תקבל אלבום צבעוני לאיסוף התמונות.

תמונות אמנים נמצאות גם בתוך עטיפות סבונים המשווקים באריזות מיוחדות כגון: "משאית" "ספינת-אמבט".

**השתמש בסבוני "יצהר" המעולים וזכה - בנוסף לרחצה טובה ומענגת - גם בפרסים מלהיבים.**

**זה נהדר - זה יצהר**

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

# קורא יקר,

**אחד המיבצעים** הראשונים של מבקר העולם הזה, זאב יפת, עם כניסתו לתפקידו, היה מיבצע של גניבת תיק ממישרדי ההוצאה־לפועל בבית־המישפט בתל־אביב.

המיבצע לא היה מסובך כל־כך. יפת ניגש אל פקיד ההוצאה־לפועל, ביקש ממנו לעיין בתיק מיספר 14403/73. היה זה מיספר מקרי שעלה בדעתו, אחרי שקודם־לכן הסתבר לו כי בששת החודשים הראשונים של שנת 1973, כבר נפתחו למעלה מ־15 אלף תיקים במישרדי ההוצאה־לפועל של בתי־המישפט באיזור תל־אביב.

פקיד ההוצאה־לפועל מצא את התיק, מסר אותו ליפת, מבלי לטרוח לברר אם הוא צד בתיק. יפת עיין בתיק. היה זה תיק שנועד לממש חוב בסך של 700 ל"י שפלוני היה חייב לבנק קופת־עלייה בתל־אביב. יפת תחב את התיק תחת בית־שחיו, יצא עימו את בית־המישפט.

אילו היה משמיד את התיק או שומר אותו בביתו, לא היה איש יודע לעולם כיצד נעלם התיק. קופת עלייה בע"מ היתה נאלצת לפתוח בהליכים חדשים, שהיו נמשכים חודשים ואולי שנים, כדי לגבות את 700 הלירות שלה מבעל־החוב. אבל יפת החזיר את התיק למישרדי ההוצאה־לפועל. המיבצע כולו לא נערך, אלא כדי להמחיש תופעה שקנתה לה אחיזה במישרדי ההוצאה־לפועל במדינה ושזכתה אף לכינוי: „כיבוס תיקים." זוהי תופעה פשוטה של גניבת תיקים ממישרדי ההוצאה־לפועל, המקשה את מימוש פיסקי־הדין שכבר ניתנו אחרי תקופות התדיינות ממושכות.

המיבצע ופרטי התופעה פורסמו בהרחבה בגיליון העולם הזה (1875) מה־8 באוגוסט 1973, תחת הכותרת „גנבתי תיק בהוצאה־לפועל." היה מקום להניח שאחרי פירסום השערורייה תנקוט הנהלת בתי־המישפט אמצעים כדי למנוע את התופעה של „כיבוס תיקים" במישרדי ההוצאה־לפועל. השבוע, הסתבר לנו כי טעינו.

בשבוע שעבר ניגש עיתונאי למישרדי ההוצאה־לפועל בבתי־המישפט שבמיגרש־הרוסים בירושלים. כמה ימים קודם־לכן ביקש פרקליט, שהופיע בשם המדינה, מ־שופט ירושלמי להעניש בעונש מרתיע חוקר פרטי מירושלים, שהואשם בגניבת תיקים ממישרדי ההוצאה־לפועל. „מישרדי־המישפטים והנהלת בתי־המישפט נלחמים במכת גניבות תיקים מלישכות ההוצאה־לפועל," אמר התובע, עורך־הדין אלי בן־טובים.

העיתונאי יצא לבדוק אם אומנם כך הדבר. הוא אסף מעל הדלפק של לישכת ההוצאה־לפועל בירושלים 25 תיקים, ויצא עימם מבניין בית־המישפט מבלי שאיש ניסה לעצור בעדו. דבר לא השתנה מאז פורסמה כתבתו של זאב יפה בהעולם הזה לפני שנתיים.

אלא שאת המיבצע בשבוע שעבר לא עשה איש העולם הזה. היה זה איש מעריב עמוס לבב, שביצע הפעם את הגניבה העיתונאית, במיטב המסורת של המיבצעים העיתונאיים של העולם הזה.

אני סבור שזוהי דוגמה יפה, ראויה לשבח, שבה עיתון אחד ממשיך מיבצע שבו החל עיתון אחר, כדי לבדוק באיזו מידה השפיע — או לא השפיע — פירסום שערורייה על האחראים לה. במיקרה זה, כפי שגילה סופר מעריב, לא נעשתה שום פעולה ממשית לחיסול הנגע שאותו חשף העולם הזה בפומבי לפני שנתיים.

■ ■ ■

**דוגמה נוספת** לחקירה עיתונאית, הנעשית במקביל על־ידי כמה מאמצעי־התיקשורת, ניתנה בשבוע שעבר. היה זה אחרי שהטלוויזיה שידרה, במיסגרת מבט לחדשות ביום הרביעי שעבר, כתבה מצולמת של כתב־הטלוויזיה בחיפה, עמוס כרמלי, על שוד־העתיקות במצולות הים לאורך חופי ישראל.

היה בכתבה זו כדי למשוך תשומת־לב. היא זכורה קודם־כל בגלל התקלה שאירעה באמצע שידורה, כאשר נקרע הסרט והיה צורך להפסיק את הקרנתה. אולם היא

„העולם הזה" 8.8.73
— ההתחלה

התבלטה גם בגלל העובדה שהיא שודרה אחרי שכבר פורסמו שתי כתבות, בחקירה מיוחדת שערך העולם הזה בנושא זה.

שוד העתיקות מהים הוא עסק בלתי־חוקי שהתפתח בשנים האחרונות לממדי־ענק. בשבועות האחרונים חקר מבקר העולם הזה, זאב יפת, נושא זה ביסודיות. הוא הצליח לחשוף רשתות של שודדים־צוללנים, המצויידים במיכשור תת־ימי מתוחכם לגילוי ושוד עתיקות מתחת לפני המים. במקביל חשף גם רשת־הברחה, הקשורה עם שודדי העתיקות מהים, ש־פיתחה נתיבי הברחת עתיקות לחו"ל ו־הקשורה עם חנויות למימכר עתיקות ב־ארץ (העולם הזה 1976—1977).

גם מיבצע זה של יפת לא היה מיבצע בלשי, אלא עבודה עיתונאית מובהקת. על מעשי השוד הימי ידעים, מזה זמן רב, אנשים רבים הקשורים בענף הארכיאולוגיה במדינה. מנהלי מוזיאונים וחברי האגודה לחקר תת־ימי, ידעו פרטים מסויימים על שוד העתיקות. רק כאשר נאסף המידע מכולם ופרט צורף לפרט, ניתן היה לצייר תמונה ברורה וכוללת יותר של המתרחש בנושא זה, ולהגיע לתוצאות ברורות וחד־משמעיות, תוך ציון שמות האנשים ה־עוסקים בכך ותיאור מעשי־השוד שלהם, כפי שעשה יפת בשתי הכתבות שלו.

כפי שצויין כבר בכתבה הראשונה, עסק גם סופר מעריב בכרמיאל, יהודה גורן, בנושא זה. אך עיתונו נמנע מלפרסם, מ־טעמים השמורים עימו, את הקשר בין שודדי עתיקות הים לבין משה דיין.

גם אנשי מחלקת החדשות של הטלוויזיה היו מודעים לנושא. כמה צוללנים ותיקים, בעלי עבר קרבי, שהעניין כואב להם, ניסו להזעיק את כל הגורמים כדי למנוע ולהפסיק את שוד העתיקות מתחת לפני המים. מזה שלושה חודשים נמצא הנושא בטיפול הטלוויזיה, אך נראה שה־צוות שעסק בנושא לא הצליח לפענח את זהות השודדים.

רק אחרי פירסום הכתבה הראשונה ב־סידרה בהעולם הזה, לפני שבועיים, קיבלה חקירת הטלוויזיה בנושא זה דרגת עדי־פות עליונה. וכך, יום אחרי שפורסמה ה־כתבה השנייה בסידרה בהעולם הזה, שידרה הטלוויזיה כתבה מצולמת שכללה למעשה את כל מימצאי העולם הזה ב־פרשה, אם כי בצורה כוללנית יותר, ותוך

סופר „מעריב" יוצא מלשכת ההוצאה לפועל בירושלים עם „שלל" תיקים.

אחרי התלונות על הוצאת תיקים.

סופר „מעריב" „סחב" 25 תיקים מן ההוצאה־לפועל

מאת עמוס לבב

„מעריב" 24.7.75
— וההמשך

התעלמות מחלקו של דיין בשערורייה.

טיפול העולם הזה בנושא זירז לא רק את הטלוויזיה. גם הרשויות המופקדות על נושא זה מטעם אגף־העתיקות שבמישרד־החינוך־והתרבות, התעוררו פיתאום לפער־לה. כצעד ראשון עומד להיתמנות בקרוב לפחות מפקח ימי אחד, שיוכל להתמודד כשווה עם שווים עם השודדים הימיים. כל נושא ריכוז החומר המרשיע כנגד השודדים נבדק כיום מחדש, ויש תיקווה, אם יימשך הלחץ הציבורי בכל אמצעי התיקשורת, ש־אכן ישונו הנוהלים הקיימים המאפשרים לשודדי העתיקות בים לפעול באין־מפריע.

העובדה שגם מעריב וגם הטלוויזיה, לא טרחו לציין בכתבות הנדונות שלהם את חלקו של העולם הזה בפרשיות בהן טיפלו, אינה משנה עוד לכאן או לכאן. רבים מקוראי מעריב זכרו ודאי כי כתבתו של עמוס לבב היא המשך מיבצע שתוכנן, נולד ופורסם לראשונה בהעולם הזה, ב־דיוק כמו שרבים מצופי הטלוויזיה, שראו את הכתבה על שוד־עתיקות־הים, ידעו הרבה יותר על הפרשה ממה שקראו כבר עד אז בהעולם הזה.

מה שחשוב לציין לגבי שני מבצעים עתונאיים אלה, היא ההמחשה שהם מהווים להשראה העתונאית של העולם הזה על אמצעי התיקשורת האחרים במדינה. זה שהשיטות העתונאיות שהונהגו ע"י העו־לם הזה, דרכי החקירה שלנו וגם הסיגנון העיתונאי של „השבועון המסויים" מאומ־צים על־ידי אחרים, הוא הרבה יותר ממח־מאה. יש בכך מעין הכרה פומבית בציד־קת הדרך העיתונאית של העולם הזה, שה־עיתונות הישראלית האחרת הירבתה כל כך לבקר אותה בעבר.

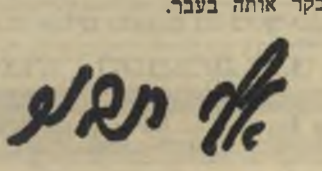

# מכתבים

## מי מן השניים צודק?

קראתי שתי ידיעות בנושא שוד־היהלו־מים מגילה לוי־בוכמן, במעריב ובידיעות אחרונות, והתעוררה בי תמיהה.

בקטע בידיעות אחרונות מ־13 ביולי נכתב, כי הגברת לוי עוזבת את הארץ ביום ב' (כלומר, למחרת היום), והכתב ציטט שיחה איתה ממוצאי־השבת ה־12 ביולי.

במעריב מה־15 ביולי, לעומת זאת, נכתב שהגברת לוי עזבה את הארץ עוד ביום ה' ה־10 בחודש. אז איך יכול להיות שכתב ידיעות אחרונות דיבר איתה במוצאי־שבת, שעה שלפי מעריב היא יצאה חזרה לגר־מניה כבר יומיים לפני־כן?

איך אפשר לדעת מי מן השניים צודק?

**יחיאל ויצנבלט,** הרצליה

## דיין הדפוק התורן

ברצוני להעיר כמה הערות לגבי פרשת איבוד המיסמך הסודי על־ידי משה דיין.

סעיף 27(א) בחוק לתיקון דיני עונשין (ביטחון המדינה) תשי"ז־1957, קובע „מאסר של שלוש שנים לעובד־ציבור שמסר, ללא סמכות כדין, ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, לאדם שלא היה מוסמך לקבלה..."

סעיף 27(ב) לחוק הנ"ל קובע: „עובד־הציבור שהתרשל בשמירת ידיעה שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, דינו מאסר שנה."

אני מתאר לעצמי שבחוק זה ניתן למ־צוא עוד כמה סעיפים המתאימים למיקרה של שר־הביטחון שמעון פרס. אינני יודע אם הוא נחשב כעובד־מדינה, אך אולי היועץ המישפטי והמישטרה יבדקו את הדבר? מסקנותיהם יכולות להיות מענ־יינות מאד. אולי יתברר לנו שאכן מותר לשר למכור מיסמכים סודיים המגיעים אליו בתוקף תפקידו?

הפרשה הוצנעה, משום־מה, בעיתונות היומית, ואפשר לומר אפילו שהושתקה או נשכחה. האם היתה העיתונות מתייחסת בשיוויון־נפש כזה, גם במיקרה שהמדובר היה בשר מפ"מי, למשל?

היחידי שיש לרחם עליו באמת הוא דיין. המיסכן הזה תמיד „נדפק," עם בחורות ששם־מישפחתן מתחיל ב־צ' (הבחורה ש־מצאה את המיסמך שאיבד שמה צ'צ'יק, ואילו שמה של אלישבע המפורסמת שלו היה צ'יזיס).

ובעניין נוסף: מדוע אין אתם מגיבים בנושא ששמו חוק נפגעי תאונות־דרכים? בנושא זה מייוצגים עורכי־הדין היטב, ו־חברות־הביטוח גם הן אינן יכולות להת־אונן. אך למה שלא תתנו אתם גיבוי ל־מילחמתו הפרטית של השופט ברנזון?

**בלי דויטש,** ירושלים

## התקפה על הציונות

אין ספק, שאחת החוויות הקשות שבהן מתנסה כיום ישראלי השוהה בארצות־הברית, היא ההתקפה שלוחת־הרסן על הציונות מצד סטודנטים אמריקאיים, כולל יהודים, והשוואתה לקולוניאליזם, לאימ־פריאליזם, ואפילו לנאציזם.

כישראלי, שהתחנך על בירכי הרעיון שהציונות מסמלת את פיסגת הצדק ה־אנושי, הזדעזעתי להיווכח שיש גם צד שני למטבע, שאותו כלל לא הכרתי. אינני צריך לחזור כאן על התפיסה הערבית ששיבת ציון עומדת בניגוד „לזכות ה־טיבעית להגדרה עצמית של תושבי הארץ הערביים, שחיו בה ברציפות כרוב מוחלט מאות בשנים."

אומר רק, שהטיעון הישראלי שהארץ הובטחה לנו על־ידי השם, או שיש לנו „זכות היסטורית לחזור לארץ, שממנה נעדרנו למעלה מאלף שנה בניגוד ל־רצונם של תושביה הערביים," עוררה גי־חוך בכל פעם שהעליתיו בשהותי בחו"ל, לצורכי ויכוח.

נדמה לי, שבמאבק הגדול בינינו לבין הערבים על דעת־הקהל בארצות־הברית ובעולם, הננו בתהליך נסיגה אשר עלול לתת את אותותיו בדרג הפוליטי בעתיד הלא־רחוק.

**רם גלבוע,** תל־אביב

## על אובייקטיביות, נסיגה ושלום

כקורא קבוע של העולם הזה, אני מת־פעל לא־אחת מן הדבקות העקשנית שלכם במתן רשות התבטאות חופשית ל־צדדים שונים ולבעלי השקפות שונות, גם אם הן סותרות את דעתכם המוצהרת.

(המשך בעמוד 8)

# לימודים גבוהים בתשלומים נמוכים

**כן. הודות למהפכה השקטה בבנק הפועלים גם זה אפשרי!**

**חסכון חודשי עבור ילדך ב"חסן להשכלה גבוהה" – התכנית הבלעדית של בנק הפועלים – מאפשר לך לצבור עבורו עד 10.000 ל"י.**

**וכשיגיע לאוניברסיטה יעמדו לרשות ילדך סכום החסכון, ריבית והפרשי ההצמדה למדד בתוספת הלוואה של עד 10.000 ל"י בריבית בלתי צמודה של 10%. ההלוואה- לתקופה של עד 13 שנה.**

**כמו כן יהנה ילדך ממענק מיוחד של בנק הפועלים של עד 500 ל"י ואם יוותר על ההלוואה יהנה ממענק נוסף של עד 1.200 ל"י.**

**הענק לילדך את לימודיו הגבוהים כבר מעתה, כשהם עולים לך פחות.**

**כך גם ילדך ילמד באוניברסיטה.**

## "חסן להשכלה גבוהה".
## תכנית החסכון הבלעדית של בנק הפועלים

אל ת.ד. 27, תל-אביב
נא לשלוח לי את עלון
"ח'סן להשכלה גבוהה"
שם........................................
כתובת....................................

**פרטים בסניפי בנק הפועלים ובנק יפת.**

# כן, ילדך ילמד באוניברסיטה!

המהפכה השקטה

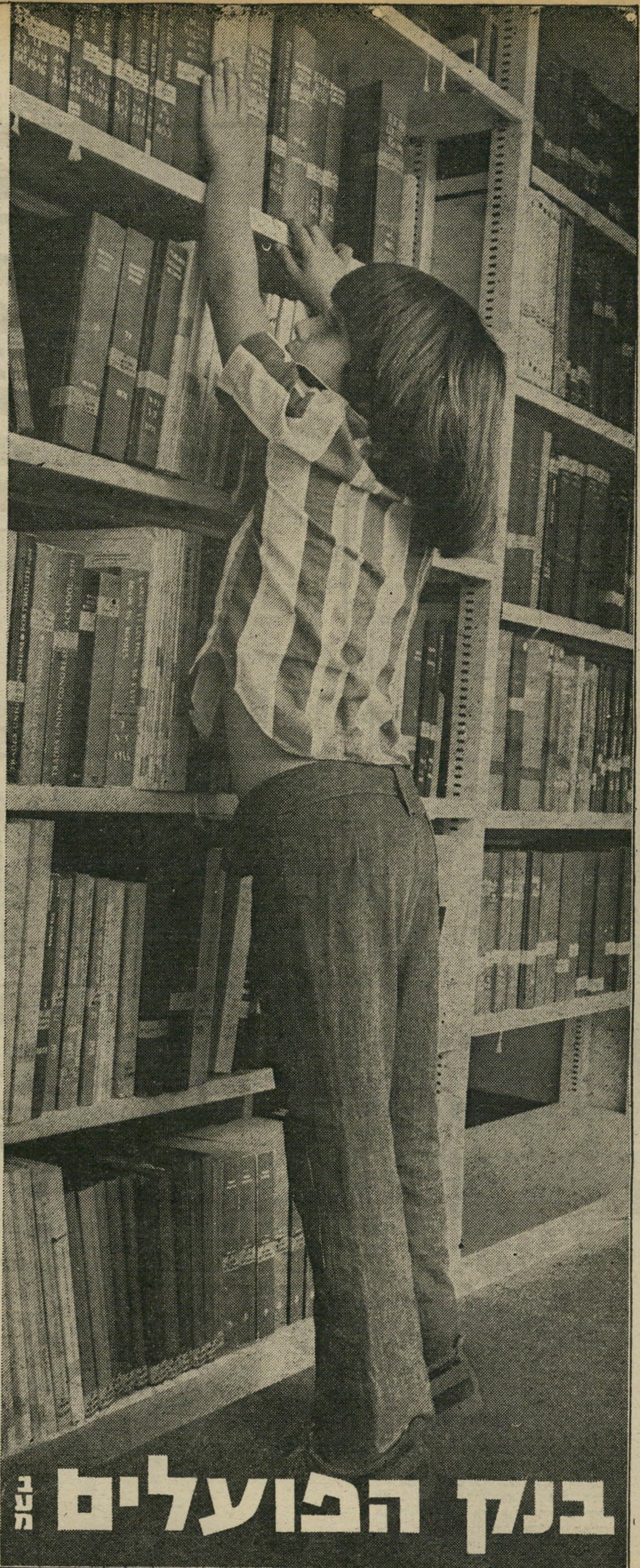

# מכתבים

(המשך מעמוד 6)
לעומת זאת, קיים נושא אחד, שהוא החשוב ביותר בחיי העם, אשר ביחס אליו התנהגותכם שונה בתכלית. זהו נושא הסיכוי לשלום.

האמת האובייקטיבית היא שסיכויי ה־שלום בין ישראל לשכנותיה הם בגדר נעלם ותעלומה לכל אזרח ישראלי. כל צעד ישראלי לקראת השלום הוא צעד לקראת הלא־נודע. הצגת הצהרותיו של סאדאת, או כל מנהיג ערבי אחר שהצ־הרותיו מתונות, כהצהרות על כוונות־אמת — מול הבאת התבטאויותיו של שר־החוץ המצרי פאהמי או מנהיגים ערביים אחרים, שהצהרותיהם קיצוניות, כהתבטאויות ה־מבטאות עמדות־פתיחה במשא־ומתן — יש בהן משום הונאת הקורא, למרות שייתכן בהחלט כי זו האמת לאמיתה.

ההונאה מתבטאת בכך, שבהחלט ייתכן כי ההצהרות המתונות נועדו להטות את דעת־הקהל העולמית לצד הערבים.

אישית, אין לי ספק שאם קיים סיכוי לשלום, הוא יוכל להתממש רק אם ניאות לסגת אל קווי מאי 67'. לא נראה לי שמדינות ערב ישלימו עם ישראל גדולה יותר. מכאן ועד להסקת מסקנה שמובטחת השלמה עם קיומה של ישראל בתוך קווי מאי 67' — עוד רחוקה הדרך.

העולם הזה משייך את עצמו למחנה־השלום. שם זה מעיד על הנכללים בו. ומחנה־השלום האמיתי כולל בתוכו את כל עם ישראל, המייחל לשלום, גם אם חלקו מפקפק בסיכוייו.

לסיכום, אני חושב שטוב יעשה העולם הזה, אם יציג את האמת גם בנושא זה. רק דרך כזו תתן בידי קוראיו את כל הכלים הנחוצים, כדי להחליט ולשקול את הסיכונים הקיימים בנסיגה אל קווי מאי 67', מול הסיכויים להשגת שלום והכרה מצד שכנותינו.

**יהודה אר״י־גור**, חיפה

## ארו חזר הביתה

תודה להעולם הזה (1976) על רשימתכם על הבוקסר הלבן שלי, שנגנב.

אנשי המישמר־האזרחי הכירו את הכלב

**ארו**
הפרט החסר

כשהובל ברחוב לטיול על־ידי האיש ש־סחב אותו, והוא הוחזר לי.

**רחל אייכנר**, תל־אביב

● עתה מותר לגלות כי שם הבוקסר הלבן הוא **ארו** — פרט שלא נכלל ב־רשימה כדי למנוע מהגנב את האפשרות להתקשר עימו.

## האטרקציה של דנמרק

במידה שעוד נותרו בדנמרק מיפעלים לייצור ביגדי־ים לנשים, הועבר קו־הייצור לבגד ים דו־מיני: דוגמות שבהן כל ההבדל בין המיכנס המיועד לגבר, לבין זה המיועד לאשה, עשוי להתבטא בגיזרת המיכנס, הבאה להבליט את אגן־הירייכיים של ה־אשה. מאחר שהאשה הדנית הממוצעת אינה בעלת עכוז „תפוח,״ נמכרים ביגדי־הים בדוכנים, כשאינם מסווגים למינו של

(המשך בעמוד 11)


Metz
ראשונה בחידושים
Metz
ראשונה בשיכלולים
Metz
מציגה את הדגמים החדשים

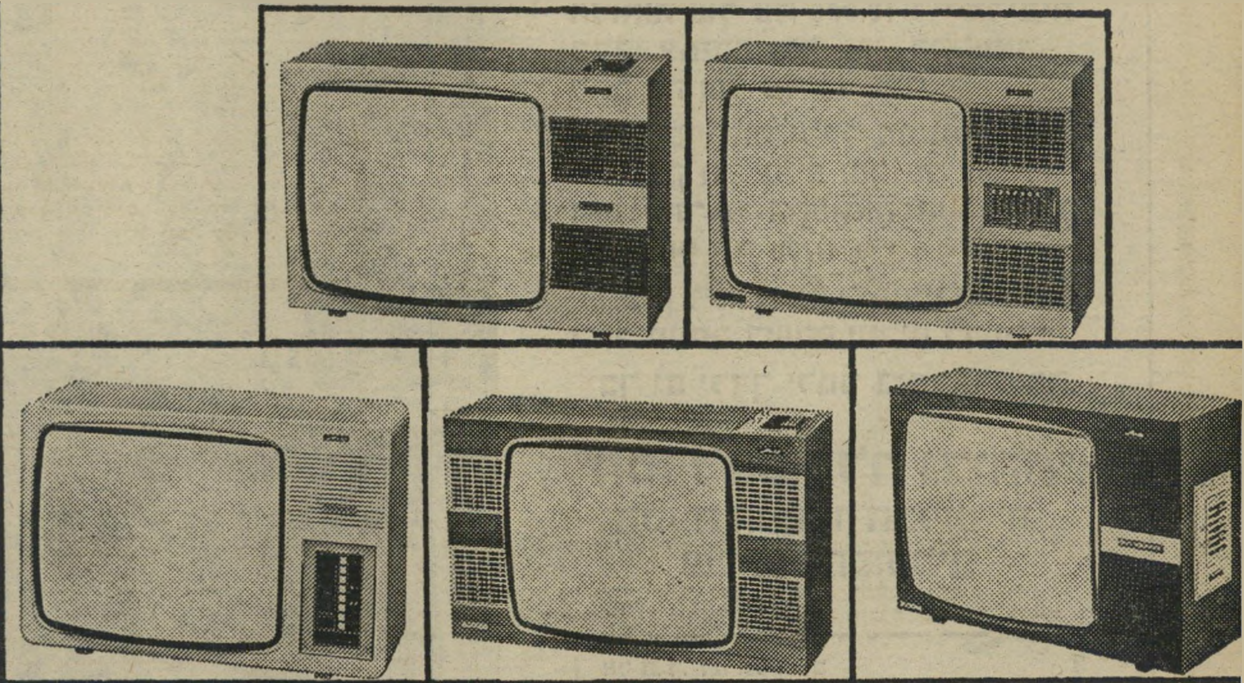

טלוידיות Metz לרכישה
גם בתנאי החלפה TRADE-IN נוחים
אם ברצונך להחליף כל טלויזיה ישנה שברשותך ב Metz חדשה. מלא ושלח תלוש זה.

החלף ל- Metz

(ע)
לכבוד
Metz (ישראל) בע״מ
רח׳ מודיעין 19, בני ברק טל. 799114
אני מעונין בקבלת פרטים מלאים על תנאי ההחלפה שהינכם מציעים לטלויזיות.
ברשותי מקלט מתוצרת שנת ייצור
גידל המסך מקום הרכישה
אני מעוניין לקבל עבור מקלט זה בתנאי החלפה
סך ל״י ואת היתרה לשלם במזומן/בתשלומים חודשיים (מחק את המיותר).
שם פרטי שם משפחה
עיר/מקום ישוב מס׳ טלפון
רחוב מס׳ הבית

אמץ את Metz

# רבין קנה את המפד"ל

אל תשים לב לסערות בעיתונים, המ־בשרות את פרישת המפד"ל מן הממשלה.

בן־מאיר ורפאל
משבר מפוברק

הרוב במיפלגה, המורכב מן הגוש החדש של סיעת־רפאל והצעירים, ימנע זאת.

את סיעת רפאל קנה ראש־הממשלה בכסף, בצורת הגדלת התקציב של מישרד־הדתות ומניעת החלטה של שר־האוצר לקצץ בתקציב המנופח של ממלכת־רפאל. הצעירים של **זבולון המר ויהודה בן־מאיר** ימנעו פרישה, כדי להכניס את זבולון המר לממשלה, ולהגביר את השפעתם על המהלכים המדיניים.

כאשר הובא תקציב מישרד־הדתות לוועדת־הכספים של הכנסת, התברר כי הוא הוגדל מ־53 מיליון ל"י בשנה שעב־רה ל־100 מיליון לירות עכשיו. כיוון שתקציבי כל שאר המישרדים קוצצו, קמה סערת־רוחות, שתבעה קיצוץ של 20 מיליון לירות לפחות.

חברי הוועדה נעזרו במידע פנימי של חברי המפד"ל, שהורו להם אילו סעיפים הם למעשה מימון של סיעת־רפאל, ולא מימון פעולות ממלכתיות.

נוכח הלחץ של חברי־הוועדה, הסכים האוצר לקיצוץ של 8 מיליון לירות. שר־הדתות הסכים לקצץ 2 מיליון לירות בילבד, ואיים בהוצאת מסקנות. האיום התממש באמצעות הסערה המלאכותית שקמה, כאילו בגלל החוק לזכויות־הא־שה. כמה שעות לאחר הופעת עיתוני־הערב, שבישרו את דבר המשבר החדש, נקרא רפאל לפגישה עם רבין, ושם סוכם על קיצוץ של 4 מיליון, במקום ה־20 שתבעו חברי ועדת־הכספים.

המשבר הסתיים, וכל מה שקוראים בעיתונים אינו אלא קצף על־פני המים.

# צופים התאוששות בייצור המשאיות בארץ

מיפעלי ייצור המשאיות בישראל כימ־עט משותקים מאז מילחמת יום־הכיפו־רים, אולם ראשי המיפעלים טוענים, כי במחצית השנייה של 1976 צפוייה הת־אוששות בענף.

בישראל שני מיפעלים לייצור משאיות. האחד בנצרת, המרכיב משאיות־בנזין מדגמי „דודג'" ומשאיות־דיזל מדגמי „פורד", בגדלים של עד 16 טון מעמס. המיפעל שייך עתה לקונצרן „כלל". ה־מיפעל השני, באשדוד, מרכיב דגמי „מק" במעמס של 16 טון ומעלה, ושייך לקונ־צרן „עץ־לבוד". שני המיפעלים ייצרו ומכרו בדרך־כלל 2000 משאיות לשנה. עתה הם מוכרים יחד 500 משאיות.

גורמי המשבר הם, קודם כל, ביטול קרן־המשאיות על־ידי האוצר. כל השנים התקיימה קרן ממשלתית, שנתנה לקונה־משאית מימון של 80% מהדרוש, ברי־בית עד 18% לשנה. הקרן באה מכספי מילוות אמריקאיים לרכישת ציוד אמ־ריקאי, ומכספי „בנק ישראל". עתה הפ־סיק „בנק ישראל" את הקרן, מסיבות שלו.

הגורם השני הוא ייבוא החרום של משאיות, אחרי מילחמת יום־הכיפורים, עת הובאו ארצה 650 משאיות „מר־צדס" לצה"ל, ועוד 500 לצה"ל מסוגים אחרים. ייבוא זה גרם גם להפסקת שכי־רת משאיות על־ידי צה"ל מאזרחים.

ההערכה היא כי בתחילת שנת 1976 יגרום בלאי המשאיות לצורך לחדש מיס־פר גדול של משאיות, שהמיפעלים המ־קומיים לא יוכלו לייצרו, ושוב יצטרכו לייבא משאיות. מערכת־הביטחון מעדיפה ייבוא על ייצור מקומי, כי בייבוא אין עליה פיקוח תחשיבי הדוק.

# צופים ירידה בצריכת בשר טרי

גורמי התיכנון במישרד־החקלאות צו־פים השנה ירידה של עד 20% בצריכת בשר־בקר טרי, מסר **זאב למדני**, מנהל המועצה לייצור ושיווק בשר בקר וצאן. ירידה זו היא לאחר עלייה של 20% בצריכת בשר־בקר טרי בשנה הקודמת, שנגרמה בגלל התייקרות מחירי הבשר הקפוא המייובא.

לפי הנתונים שמסר למדני, היתה ב־שנה הקודמת צריכת כל בשר־הבקר 84.1 אלף טון, לעומת 104.6 אלף טון בשנת 1973. החלוקה הפנימית בשנת 1974 היתה: 35 אלף טון בשר טרי (לעומת 32.1 אלף טון בשנת 1973), ו־49.1 אלף טון בשר קפוא (לעומת 72.5 אלף טון קפוא בשנת 1973).

בדיקת צריכת הבשר לסוגיו לנפש מגלה כי הצריכה לנפש בשנת 1974 של בשר לסוגיו היתה 43.5 קילו, כימעט כמו בשנת 1973. החלוקה לסוגים בשנת 1974 לנפש היתה 4 קילו בשר־בקר טרי (ב־1973: 3.7 קילו), 5.8 קילו קפוא (ב־1973: 8.9 קילו) ו־33.75 קילו בשר־עוף (ב־1973: 30.7 קילו).

מכאן, שבשנת 1974 היתה ירידה מש־מעותית בצריכת הבשר הקפוא. ירידה זו תיבלם, ואף תשנה כיוון, אם תוריד הממשלה את מחירי הבשר המייובא, הגבוהים עתה ב־3 עד 5 לירות לקילו ממחירי העלות. הממשלה מסרבת להו־ריד את המחירים, כדי להגן על מגדלי הבקר החי, אולם תיאלץ לעשות זאת בגלל הפנייה לבג"ץ של עורך־הדין **יהו־דה רסלר**. לפי החוק, אסור לממשלה לגבות — תמורת מיצרכים שהיא מוכרת — יותר מאשר העלות, ואסור לה בשום אופן להרוויח.

# אצ'וריה לישראל - „אל־על" למכסיקו?

ביקורו הקרוב של נשיא מכסיקו **לואיס אצ'וריה** בישראל מעורר התרגשות מייוחדת אצל ראשי „אל־על". אל הנשיא יתלווה גם נשיא חברת־התעופה הלאומית המכסיקאית, וביקורם של השניים בישראל ישמש עילה נאה לחידוש המגעים לזכויות נחיתה ל„אל־על" באמריקה הדרומית.

ערב מילחמת יום־הכיפורים עמדה „אל־על" בסיום הקמת קו למיזרח הרחוק, כאשר בידה זכויות־נחיתה בתאילנד, סינגפור ובורמה, והיא עמדה לקבל כאלו גם באוסטרליה. כן עמדה לסיים משא־ומתן לפתיחת קו לאמריקה הדרומית, עם נחיתה מובטחת באורוגוואי וכימעט־הסכם עם ארגנטינה.

גם בארצות־הברית היתה בידי החברה התחייבות של הנשיא הקודם, **ריצ'ארד ניכסון**, על זכויות־נחיתה בחוף המערבי, וכן גם במיאמי.

המילחמה שיבשה את כל התוכניות. אוסטרליה אינה מוכנה לשמוע עוד על „אל־על", גם מפני שהיא פותחת קו לדמשק וגם מפני שעיקר מיסחרה מופנה למדינות עויינות לישראל, כמאלזיה ואינדונזיה, או חצי־עוינות, כיפאן, וגם בגלל שיקולים מיסחריים. ארגנטינה החליפה שליטים, והחדשים אינם יודעים אם עוד ישלטו מחר. על כל פנים, אין הם מוכנים לשנות את המצב הקיים.

גם בארצות־הברית התחלף נשיא, והחדש מתכחש להבטחות קודמות גם בעניין „אל־על". נוסף לכך שורר בתעופה האזרחית באמריקה משבר חמור, וקשה להניח כי ה„לובי" של חברות־התעופה רב־העוצמה יתן ל„אל־על" להיכנס לשוק הפגוע.

במצב זה נותרה מכסיקו כאחת האפשרויות שנותרו להתרחבות, והכוונה היא לפתוח קו מאורוגוואי דרך מכסיקו לניו־יורק. אומנם, חברת־התעופה המכסיקאית לא תשמח לכניסת „אל־על" לשוק שלה, בעיקר כיוון שהיהודים במכסיקו טסים הרבה מאוד. אבל נשיאה של מכסיקו החליט ליטול חלק בעיצוב העולם מחדש, ורואה עצמו כמנהיג גוש המדינות המתפתחות. יחד עם **ליאופולד סנגור**, נשיא סנגאל, ו**ניקוליי צ'אושסקו**, נשיא רומניה, יצרו שלישייה הנפגשת לעתים מזומנות, והמנסה לתווך בין ישראל לערבים.

אצ'וריה הצהיר לפני כמה חודשים על אספקת נפט לישראל, מאותן סיבות מדיניות עצמן. הוא עלול להסכים לזכויות־נחיתה, תמורת תזוזה ביחסי ישראל־ערב.

# מחצית ריווחי „הרץ" — ממכירות מכוניות

כמחצית מריווחי החברה להשכרת המכוניות „הרץ" בישראל באים ממכירת המכוניות — מסר מנכ"ל החברה בישראל, **רודי הלפריין**. הגורם העיקרי לרווח הנמוך מהשכרה הוא המס הגבוה הקיים על השכרת מכוניות רק בישראל.

שכירת מכונית „פורד אסקורט" עולה בישראל 11.5 דולר ליום, לעומת 10.25 דולר באנגליה, שגם בה המיסים גבוהים. נוסף לכך משלמים בישראל, לכל קילומטר נסיעה, 95 סנט, לעומת 57 סנט לקילומטר באנגליה. מכאן — שהמחיר בישראל יקר ב־60% לעומת אנגליה. פרט למחיר ההשכרה, על הישראלי לשלם עוד מיסים בשיעור של 20% ממחיר ההשכרה ועוד 7 לירות ליום על מכונית קטנה, ו־11 לירות ליום על מכונית גדולה. המיסים באנגליה הם 8% בילבד.

פרט מעניין: ישראלי המשלם בטרבלר'ס־צ'קס משלם כאילו הוא בחו"ל, ופטור מן המיסוי המקומי.

„הרץ"־ישראל מפעילה כיום 560 מכוניות, ותקנה בקרוב עוד 120 מכוניות. כל הרכב משתמש בבנזין 83 אוקטאן. החברה מוכרת מכוניות קטנות לאחר 14 חודשי שימוש, וגדולות אחרי שנתיים. קיים תור ארוך של ממתינים לקניית רכב משומש מן החברה.

# הבינלאומית לפני פירוק?

אם לא תגייס „החברה הבינלאומית", הידועה בשם „החברה לישראל ב"", עוד 6 מיליון דולר תוך חמישה חודשים, ולא תצליח לממש את ההתחייבויות שקיבלה ממשקיעים שהבטיחו לרכוש מניות שלה ב־16 מיליון דולר, היא צפוייה לפירוק.

החברה הוקמה לפי חוק מייוחד, ש־אושר בכנסת, והמקנה הקלות מפליגות במיסים לחברות המגייסות הון של לפ־חות 30 מיליון דולר בתוך שנתיים.

הבינלאומית הצליחה עד כה לקבל הש־קעות של 8 מיליון דולר במניות, ועוד 16 מיליון דולר בהתחייבויות. השנתיים מסתיימות בדצמבר 1975. זו גם הסיבה שאין החברה משקיעה את כספה. היא חוששת שלא תעמוד בתנאים. יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה, **אהרון רובינשטיין**, והמישנה למנהלה הכללי, **עמוס ספיר**, בנו של פינחס, מגלים אופטימיות גדולה ביחס לסיכויי גיוס ההון.

עמוס ספיר (עם אמו החורגת ואחותו)
חודשים גורליים

מיכתב השבוע

# אריק, גאנדי או
# מועצה להגנה לאומית

נורשה להגיב על הראיון המייוחד שערך אלי תבור לעיתונאי אורי דן (העולם הזה 1974). יש משמעות מייו־חדת לראיון זה, מאחר שהוא הוכתר בכותרת „אנחנו הולכים לקראת המחדל הבא", והקורא עלול להגיע לידי מחשבה שהסיבות העיקריות, העלולות להביא למחדל הבא, הן אלה המופיעות בו. אך לא כן הדבר.

משום־מה מתייחס אורי דן רק להשלך הצבאי של הבעייה. אולי מתוך זה שהוא פרשן צבאי ותיק, וללא ספק מעורב ברוב המאורעות הצבאיים בעבר, עקב תפקידו הרישמי. עם זאת נשאלת השאלה, האם מינויו של אריק שרון כרמטכ"ל עשוי למנוע את המחדל הבא, או אולי יש גורמים אחרים, לאו־דווקא צבאיים, שהם שורש הבעייה.

לדעתנו, מה שעלול להביא למחדל הבא הוא חוסר המחשבה המדינית, כפי שמשתקף הדבר בצעדי הממשלה לאחרונה, ואי־יכולתה לראות את ההתפתחויות האחרונות במיזרח־התיכון, אשר יחסי ישראל—ארה"ב וארה"ב—ארצות־ערב תופסים בהם חלק חשוב. למרות השינוי הדראסטי שחל ביחסים אלה, אין ממשלת־ישראל מוכנה ומסוגלת להבינם.

למרות הדרישות החוזרות־ונישנות, אין לנו עדיין מועצת־הגנה־לאומית, שתנתח את כל מערכת היחסים במיזרח־התיכון מבחינה מדינית, צבאית וכלכלית. זה חייב להיות מוסד עצמאי, הכולל אישים עצמאיים ובעלי ניסיון מוכר בשטחים הנ"ל בעיקר אנשים בעלי כושר־ניתוח מעמיק, המסוגלים לנתח מהלכים המבוצעים על־ידי כל הצדדים הנוגעים בדבר, ולהגיע לפיתרון האידיאלי.

גוף כזה, אילו היה קיים, היה מגיע למסקנה, שניצחון צבאי טהור של ישראל כיום, לא יהיה בו די כדי להביא את השלום. כי פירות ניצחון זה ממילא לא ינוצלו לאחר־מכן, כתוצאה מריקמת היחסים המדינית הקיימת כיום.

לדעתנו, אם וכאשר יידרש אריק שרון — כרמטכ"ל או כמפקד־אוגדה — לפעול, פירוש הדבר הוא שנכשלנו במטרה העיקרית, והיא השגת הסדר עם הערבים — ולא כתוצאה מניצחון צבאי. אריק שרון הוא בלי ספק מצביא מעולה, אך מיגרעותיו רבות בכל הקשור לתפקידים בדרג של מעל לרמטכ"ל. דיעותיו הפוליטיות למציאת הסדר מדיני רק מורות על מידת הבנתו בנושא.

**ברכה נאמן־לוי**

רמטכ"לים במקום מדינאים

אחת הטעויות החמורות, שנעשו על־ידי ראש־הממשלה, היא מינויו של אריק כיועץ לענייני ביטחון. אריק, למרות ניסיונו הצבאי הטהור והמפואר, איננו יכול לשמש כתחליף למועצה־להגנה־לאומית. כל עצותיו של אריק יכולות להיות רק במישור הצבאי, והשאלה היא אם לזה זקוק רבין בשעה זו. אם מוטה גור לא די טוב כרמטכ"ל, יש להחליפו, ואם אריק הוא הפיתרון, אז בבקשה — שימנו אותו כרמטכ"ל. אבל כיום יש רמטכ"ל פעיל אחד (גור), שני רמטכ"לים־לשעבר (רבין ובר־לב), ואחד הטוען לכתר הרמטכ"ל (אריק). אם נוסיף לזה ששר־הביטחון שימעון פרס גם הוא איננו מצטיין במעוף מדיני־צבאי, הרי אנו מגיעים למסקנה העגומה שההחלטות המכריעות ביותר מאז קום המדינה עומדות להיות מוכרעות על־ידי אנשים בדרג של רמטכ"ל ומטה, כאשר אף אחד מהם אינו מסוגל לשלב קווי־מחשבה מדיניים לטווח ארוך, בכל החלטה צבאית שהם עלולים להחליט עליה.

ואם לא די בכך, הרי כיועץ לענייני מודיעין ומילחמה־בטרור, מונה רחבעם זאבי. שוב, מינוי כזה הוא מעין סטירת־לחי לראש־המודיעין הנוכחי. אם נכשל, הרי שיש להחליפו. אך מה הטעם להחזיק שני אנשים, שעברם (שוב, צבאי טהור) וכישרונותיהם כימעט זהים? הרי ברור מאליו, שבמצב כזה יהיה על ראש־הממשלה לבחון עכשיו שתי דיעות של אנשים, שיכולים בעצם להחליף איש את רעהו מבלי שזה יביא לשינוי דראסטי בהמלצו־תיהם.

מעניין לציין שכיום, בארצות־הברית, לאור הביקורות החריפות על הסי־איי־אי, דנים ברצינות במינוי אדם עצמאי, ללא כל רקע מודיעיני, שיפקח על כל שירותי המודיעין בארצות־הברית, וזאת כדי שהממשלה תקבל דיווח יעיל, שאינו מושפע מדיעותיו הבילעדיות של קצין־מודיעין זה או אחר.

אצלנו, למרות המחדל המודיעיני של מילחמת יום־הכיפורים, מוצא ראש־הממשלה לנכון למנות איש שכל חייו ראה את החיים דרך מישקפיים צבאיים ואז יקשה עליו מאד להבין שלכל המלצה מודיעינית חייבת להיות גם השלכה מדינית, שאולי תסתור אפילו את הפיתרון הצבאי שנראה אידאלי כפיתרון מיידי, אך עלול לגרום סיבוכים רציניים בזירות האחרות.

ושוב, אם לא די בשני היועצים שנבחרו, ורבין צירף ל„מיבטח" שלו גם את עמוס עירן ודן פתיר. הנימוק הברור היחידי שאפשר לתת לבחירתם של הנ"ל הוא, שבמיקרה או לא במיקרה, הם שירתו יחד עם רבין כאשר הוא היה שגריר בוושינגטון: עמוס עירן כנספח לענייני־עבודה, ודן פתיר כנספח לענייני־עיתונות.

שיטחי־ההתמחות של היועצים הללו מצומצמים למדי. איננו מטילים ספק ביכולתם האישית בשטחים אלה, אך השאלה היא האם, במצב העדין שבו נתונה מדינת־ישראל כיום, כאשר חייבות להתבצע החלטות כה חשובות, לא ניתן היה לצרף אישים בעלי ניסיון מדיני, כלכלי וצבאי, לחוג המצומצם של ראש־הממשלה, כדי שיוכלו לייעץ בצורה יעילה, ייעוץ המבוסס על ידע מעמיק בנושא שבו על הממשלה להחליט כיום.

לסיכום, החלק הקובע בממשלה כיום הוא יועצים בדרג של רמטכ"לים ומטה ונספחים־לשעבר, כאשר הנושא שעליו יש להחליט הוא לאו־דווקא האם במילחמה הבאה אוגדה א' תתקוף מצפון ואוגדה ב' מדרום, אלא איך להגיע למצב כזה שבו האוגדות לא יצטרכו לפעול בכלל.

**ברכה ודויד לוי,** סן־פרנציסקו

# למרות ההתייקרויות

# אנו ממשיכים..

## זו ההזדמנות שלך

לרכוש אחד ממוצרי קריסטל המעולים במחיר מוזל

היכנסי עוד היום ורכשי

# טיב ☆ יוקרה ☆ עיצוב

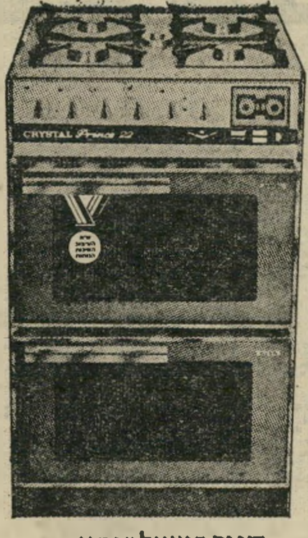



תנור בישול "פרינס"

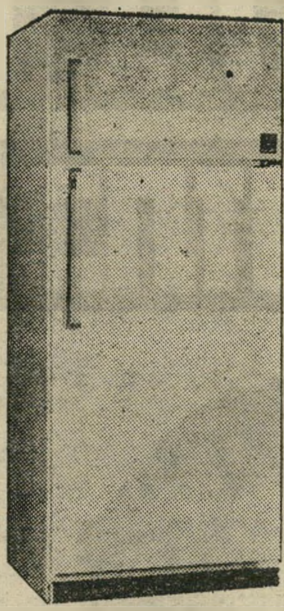

מקרר פרזידנט

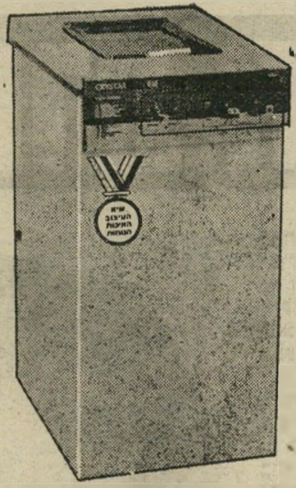



מכונת כביסה "ליידי"

גם בעוד 20 שנה

תהיי מאושרת עם

# קריסטל



## זה עתה הופיע!

* הספר שופך אור חדש על פרשיות ריגול, תככים ומזימות ששינו את מהלכה של ה-היסטוריה העולמית.
* בספרם החדש חושפים המחברים סיפורי ריגול מרתקים ופרשיות עלומות מחייהם של לורנס איש-ערב, קאזנובה, דניאל דיפו, רובנס, שקספיר, צ'ארלס השני, מאדאם דה פומפדור ועוד רבים אחרים.
* ספר מרתק הנקרא בנשימה עצורה, המלמד שוב כי המציאות עולה על הדמיון.

# זאב בודד בחצר עוינת

מאת:

## ארנון הדר ● בונה תירוש

הוצאת פלג, איורים: אבנר כץ

להשיג בחנויות הספרים ובקיוסקים.

הפצה: גד, רח' צ'לנוב 13, ת"א.


# מכתבים

(המשך מעמוד 8)

הלקוח. כך קרה גם בייצור החולצות. נשים העדיפו לבחור לעצמן חולצות גב־ריות.

לנשים שאינן מוכנות עדיין לחשוף את חזן, די בייצור שולי וייבוא מחו"ל כדי לכסות את הביקוש. חופי הים של דנמרק מוסיפים לשמש סנסציה לתיירים הבאים מחו"ל לראות את המהפיכה האופנתית. לתושבי דנמרק הפכה האשה חשופת־החזה תופעה שאין בה עוד כדי לעורר התרגשות. שפת־הים החולית של חוף־הרחצה ליד יער קלאמפנבורג, מרחק 10 דקות נסיעה ממרכז קופנהאגן, חוף־הרחצה הפופולארי ביותר של בירת דנ־

**אופנת־הים בדנמרק**

דו־מין במקום מין

מרק, משמש כיום אחר־תיירות המושך תיירים כטיבולי וכפסל בתולת־הים הקטנה.

באדישות מוחלטת סוקרות הנערות ה־דניות, השרועות על חולות החוף כשהן חושפות עצמן לקרני השמש, את מבטיהם הרעבים של תיירים מאיטליה, מישראל ו־מדינות ערב. כל עוד זורחת השמש, גדוש החוף.

עצה לתייר ישראלי: אל תאוץ לחוף אם השמיים מכוסים עננים ורוח קרה נו־שבת. סיכוייך רבים ביותר להיות שותף לתיירים מאוכזבים המשוטטים בחולות ב־הרגשה כי נפלו קורבנות למתיחה.

**רפי אורבך,** קופנהאגן

## שודד־העתיקות לא הכחיש

בעיקבות כתבתו של זאב יפת „שוד בתחתית הים" (העולם הזה 1976), ברצוני להעיר ולהאיר אודות רובי שוסמוס, נושא הכתבה. אני נמנית עם ידידיו של רובי. אין לי שמץ מושג ועניין בשאלה מהם רווחיו של רובי, אך הכתבה ודאי מבו־ססת על מיצבור רכילות ושפע צרות־עין. הרי מיספר עובדות, אשר אילו היה מר יפת טורח לבדקן, היה מאמרו נראה פחות גרוטסקי:

בכתבה נאמר: „...כשיוצא רובי מביתו לא לפני השעה 10 בבוקר." אולם, עובדה היא כי צוללן ותיק ומנוסה יצלול תמיד בין השעות 2־10, בהן השמש ברום ה־שמיים וקרניה חודרות מתחת לפני המים.

ה„ווילה" שממנה יוצא רובי לעבודתו, כמסופר בכתבה, כוללת אחד וחצי חדרים בלבד, ובהם חיים רובי, אשתו וחמשת ילדיהם.

מכונית הביואיק של רובי שווה בין 35־40 אלף לירות בלבד. „הציוד האלקט־רוני המתוחכם" הנמצא בסירתו כולל, מד־עומק אחד, צפצפה אחת, ופנס חשמלי אחד — מקולקל.

יחסיו של רובי עם אידריס, נווט ספינתו ואוחז־ההגה, מתוארים בכתבה בצורה ה־משפילה את שניהם. רובי ואידריס הם צוות טוב, והיחסים ביניהם — הלוואי עלינו ועל כל שכנינו. אומנם, אידריס „המסכן" מגיע למקום־עבודתו במעגן־הדייגים בעכו העתיקה רכוב על אופניים, אך הכותב לא ציין את העובדה כי אידריס מתגורר במרחק של כ־300 מ' ממקום־עבודתו.

את רובי הכרתי בעת עבודתי במוזיאון הימי הלאומי בחיפה. חבל עד מאד ש־הכותב לא טרח לוודא מה תרם רובי

(המשך בעמוד 14)

# „צבא שיש לו תחנת־שידור מתאים ליוון של הקולונלים...

# מבחינת הדמוקרטיה אנו באמצע בין טאנזאניה לצרפת ושוודיה..."

מזה שנים רבות מטילה תחנת „גלי צה"ל" חרם טוטאלי על „העו־לם הזה" ועורכיו. בקשות של עורכי־תוכניות לראיין את עורך „העולם הזה" נדחו באופן שיגרתי.

השבוע נסתבר, כי גורל דומה נפל בחלקו של עמוס קינן. הצעה של דידי מנוסי לראיין את עמוס קינן, לרגל הופעת סיפרו „שואה 2", במיסגרת תוכניתו השבועית של מנוסי „יום שישי הקצר", נדחתה בתו־קף על־ידי מפקד התחנה, מרדכי נאור, בטענה כי „איננו מוכן לדון בספר בצורה כלשהי", מאחר שהספר פסול בעיניו וכל דיון יכול לעזור לו. נאור הוסיף, כי הראיון עם קינן, שנערך לאחר מכן בטלוויזיה הישרא־לית, היה בעיניו מישגה חמור.

השבוע ריאיין אורי אבנרי את עמוס קינן:

# „אין דבר בולט מזברות בתזמורת חמורים!"

● **המפקד של תחנת גלי־צה"ל נתן הו־ראה שלא לראיין אותך בגלי־צה"ל, ואפילו הו־סיף שהוא מקווה כי איסור זה יביא לו העלאה בדרגה...**

לא, הוא אמר את זה יותר טוב. הוא אומר, שלא נעים לו לעלות בדרגה ביגלל עמוס קינן.

● **אני מבין שהראיון היה צריך להיות על סיפרך האחרון, שהופיע זה־עתה, שואה 2. מדוע, לדעתך, מפקד גלי־צה"ל אסר להזכירו?**

לענות על „מדוע מפקד גלי־צה"ל אסר את זה", זה דבר פשוט.

מפקד גלי־צה"ל אסר את זה, כי מה שנקרא בתוך ההיררכיה החינוכית של הצבא מוראל — אני לא שייך לזה. כל אדם ששייך למחנה־השלום בישראל, לא שייך לאנשים שקצין־חינוך בצה"ל חושב שתורמים ל־מוראל הצבא. למוראל הצבא תורמים רק הניצים, ורק ארץ־ישראל השלמה. כל אדם שיש לו דיעה ישראלית אחרת, אפילו אם המישאלים מראים שזה מתקרב לקונ־צנזוס לאומי, זה עדיין לא מקובל בגלי־צה"ל.

● **אולי נדבר קודם על תחנת גלי־צה"ל עצמה. האם לא מוזר בעיניך שיש בכלל תחנה כזאת?**

לפני כמה ימים הייתי במסיבה פרטית, והיה שם מוטה גור, הרמטכ"ל, וישבנו ושוחחנו. ואני הגשתי לו הצעה, במסיבה. אמרתי לו, שלפי דעתי האינטרס של צה"ל עצמו, לא רק האינטרס של המדינה והדמוקרטיה, מחייב את סגירת גלי־צה"ל ואת במחנה.

מה הסיבה? צה"ל זה אירגון היררכי. זה בסדר ש־אירגון היררכי עוסק במילחמות. אתה לא יכול לבקש שהטוראים יעשו אסיפה ויבחרו את המ"מ־כף, שהמ"מ־כ"פים יעשו אסיפה ויבחרו את המ"מ־מ"ם. כל זמן שהתפקיד של האירגון ההיררכי הוא לעשות מילחמות — שיעשו מילחמות.

# לכל פלג במחנה השלום יש מסורת, יש ביולוגיה יש זואולוגיה ויש ארכיאולוגיה

ברגע שהם גם עומדים להביע דיעות ולהשתמש בכלי־תיקשורת, הם גורמים להטעייה ציבורית חמורה. אמרתי למוטה גור, שהאותיות של במחנה דומות דימיון חשוד לאותיות של עיתונות עברית חופשית, הכפופה להליכים דמוקרטיים, וזה מטעה את הציבור. השפה שבה משתמשים בגלי־צה"ל דומה דימיון חשוד לשפה העברית החופשית, השייכת לכלי־תיקשורת חופשיים, הכפופים להליכים דמו־קרטיים.

תואיל וכלי־התיקשורת הללו משמשים לתבעת דיעה — לא ייתכן שאירגון היררכי בכלל יביע דיעות. לאירגון

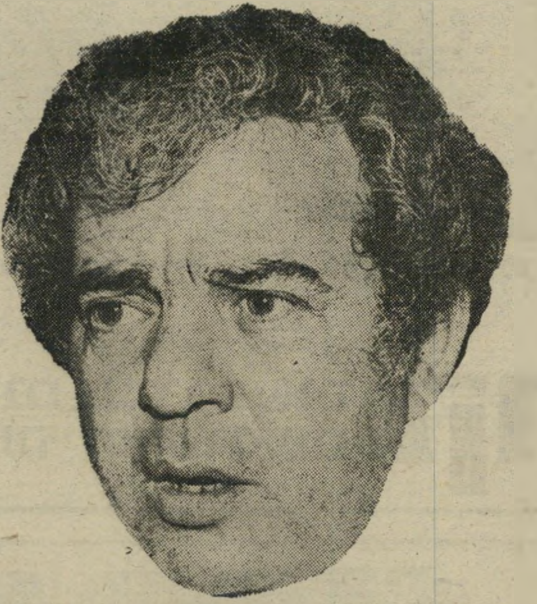

## „לא נלחמנו בשביל עבודה ערבית!"

היררכי אין שום תפקיד בהבעת דיעות בארץ דמוקרטית. רק בפורטוגל של סאלאזאר או ביוון של הקולונלים. או במישטרים גרועים מהם.

אז אני אמרתי לו: „תראה, מוטה, זה לא רק מפני שלא יפה ולא דמוקרטי. אתה הרמטכ"ל, ואומרים שבצה"ל יש פוליטיזציה, ומאז יום־כיפור יש ביקורת חמורה על צה"ל. אם אתה רוצה לנקות את צה"ל, ולהחזיר אותו למישמעת, ולעשות אותו אירגון שתפקידו להילחם — נקה אותו מהפוליטיזציה, נקה אותו מדברים הפוגמים במישמעת, תוציא את הפוליטיקה מצה"ל, תחזיר את הפוליטיקה אל הדמוקרטיה, ואתה תעשה מילחמות. תסגור את במחנה, ותסגור את גלי־צה"ל."

● **אתה מציע להעביר את גלי־צה"ל ואת במחנה לידיים ציבוריות אחרות?**

כן, אני חושב שצריך לשנות את הצ'ארטר של גלי־צה"ל ובמחנה. אין לי התנגדות שיהיה ערוץ המשדר מוסי־קה לחיילים, בשעות שאזרחים לא שומעים מוסיקה, וחיי־לים יושבים בשמירה.

● **והוא יהיה שייך לרשות־השידור?**

כן. עם צ'ארטר מסויים, שיגיד שיש רשות לקצין־החינוך לבחור קצת, לתת עבודה לכמה מאנשי צה"ל שאינם מאויישים בעמדות קרביות.

* * *

● **אתה היית עכשיו תקופה ארוכה למדי בחוץ־לארץ וחזרת. לכן ההתרשמויות שלך הן יותר חדות. האם יש לך ההרגשה שכלי־התיק־שורת בארץ, הטלוויזיה והרדיו, משקפים את מיגוון הדיעות בציבור?**

חס־וחלילה. אנחנו קרובים בזה לדמוקרטיה מערבית, כמו שמבחינה תרבותית וכלכלית אנחנו קרובים לדמוקר־טית מערבית. כמו שמבחינת כלכלית אנחנו בסך־הכל פאראזיטים קטנים שמקבלים תמיכה אמריקאית, ומגבית, ומילווה מהבנק הבינלאומי וכל דבר, ואין לנו שום עמידה.

זה שיש לנו פרלמנט, ויש לנו נשיא, ויש לנו כלי־תיקשורת ודברים כאלה, לכאורה־עצמאיים, זה לא אומר שאנחנו נהנים פה ממידת הדמוקרטיה המקובלת בארצות המערב. אנחנו נהנים ממידת דמוקרטיה יותר גדולה מאשר במדינות אפריקאיות חדשות, שגם להן יש נשיא וכלי־תיקשורת ודברים כאלה. אנחנו, מבחינת דמוקרטיה, אי־שם בין טנזאנית לבין צרפת ושוודיה, נאמר.

בטלוויזיה האמריקאית זה דבר ברור, שכל אדם שהוא בחדשות, בין אם הוא שייך למימסד ובין אם אינו שייך למימסד, מופיע על המסך הקטן לפני עשרות־מיליוני מאזינים. זה דבר מובן־מאליו. אצלנו יש חרם בגלי־האתר על אישים, ועל דיעות. נכון שלא על כל האישים ולא על כל הדיעות. אין אצלנו דיקטאטורה מוחלטת, ואין אצלנו דמוקרטיה מוחלטת. יש אצלנו משהו שהוא באמצע.

אם אתה בא למישהו ואומר „אין זה דמוקרטיה," הוא יקפוץ עליך ויגיד: „אבל אין לנו גם מחנות־הסגר!"

אתה יודע מה? אין לנו מחנות־הסגר. אם קנה־המידה והמדד לדמוקרטיה הוא שאין מחנות־הסגר, אנחנו הכי דמוקרטיים. אנחנו וצרפת ושוודיה, אין לנו מחנות־הסגר.

אנחנו ורוסיה לא שייכים לדמוקרטיה. כן, ברוסיה יש מחנות־הסגר, לנו אין. אבל בצרפת, ובשוודיה, ובארצות־הברית, ובאנגליה, כל אדם יכול להיות שייך לשוליים של המימסד הפוליטי, ולהיות שייך לצמרת של המימסד האמנותי, האינטלקטואלי, האקדמאי וכל מימסד אחר.

אצלנו — לא. אדם שאינו שייך למימסד הפוליטי, לא יכול להגיע לצמרת של שום מימסד אחר בישראל. לא נותנים לו.

● **אתה מזכיר לי את הסיפור על דה־גול וסארטר. כאשר סארטר ביצע מעשה „בגידה", בשעה שצרפת לחמה באלג'יריה, ורצו לאסור אותו, דה־גול אמר: „גם סארטר הוא צרפת",**

# המימסד היהודי־אמריקאי מוכן להילחם על ארץ־ישראל השלמה עד אחרון הישראלים

**ולכן הוא לא אסר אותו. אני מבין שאתה מת־געגע להכרה כזאת.**

אני לא מתגעגע למצב כזה. זה כבר נקרא מצב טוב. הלוואי שפה יגידו שגם אורי אבנרי זה ישראל. פה, מי שלא שייך למימסד הרישמי הוא לא ישראל. צרפת היא ארץ כל־כך גדולה, שגם מי שלא שייך למימסד שלה, אבל שייך למסורת התרבותית שלה, הוא צרפת. אני הייתי רוצה שנגיע למצב הזה.

● **הדברים שאתה אומר כאן לגבי הטלי־וויזיה והרדיו בוודאי יפתיעו אנשים רבים,**

**שנדמה להם שהמצב בדיוק הפוך, שהשמאל שולט בכלי־התיקשורת, שהתבוסתנים רובצים בטלוויזיה וברדיו, שיש להם שם ביטוי מעבר לכל פרופורציה.**

● **איך אתה מסביר את הדבר המוזר הזה שאתה, כאדם הבא מן החוץ, מתרשם שמחנה־השלום לא קיים בטלוויזיה וברדיו בכלל, בעוד שבארץ, בעיתוני־הערב ובמקומות אחרים, אומרים בדיוק את הדבר ההפוך?**

אתן לך דוגמה גסה. נגיד שמרכיבים תיזמורת כלי־נשיפה, תיזמורת של חיות. מאה חמורים תוקעים בחצוצרות של חמורים. בא איזה דמוקרט, ואומר: „אתה יודע מה, בין מאה החמורים נכניס גם זברה אחת. אומנם, יש לה פסים והיא לא דומה לחמור, אבל יכול להיות שגם היא יודעת לתקוע בחצוצרה."

זה כבר נראה מאד דמוקרטי. עכשיו, אם יש שתי זברות בתוך מאה חמורים, אז אומרים: „הזברות השתלטו עלינו." אין דבר יותר בולט בתיזמורת של חמורים משתי זברות.

* * *

● **התחלנו לדבר על מחנה־השלום. מהי התרשמותך ממחנה־השלום, כשאתה בא אחרי כמה חודשים מחוץ־לארץ, מבחינת מצבו, התבטאותו, יכולתו, השפעתו בישראל?**

אני אחלק את זה לשניים.

קודם כל, אני רוצה להביע צער ותמיהה, ויותר צער מאשר תמיהה, על כך שקולו של מחנה־השלום בישראל לא ידוע בחוץ־לארץ. זה דבר מסוכן לישראל. בחוץ־לארץ כולם בטוחים שישראל מדברת רק בקול אחד, הקול הרישמי שלה, ולא יודעים בכלל שבישראל יש גם קול אחר.

הסיבה לכך היא שלכל אורח רם־מעלה, מסופר ומעלה או ומטה, שבא לישראל, מראים בארץ אך־ורק את הניצים.

**אני חושב שקישון, דוש ומשה שמיר שייכים למיעוט של היצירה הישראלית**

כל שליח שנשלח מישראל החוצה, להסביר אותה, גם הוא שייך רק למימסד הרישמי או לניצים. כך שמחנה־השלום בכלל לא ידוע בחוץ־לארץ, ולא ניתנת לו אפשרות לבוא במגע עם אנשים הקובעים את המדיניות בחוץ־לארץ.

כל קובעי המדיניות לא יודעים שיש בארץ קול ישראלי אחר וחשוב, שמוכן לפשרה עם העולם הערבי, שמוכן להסדר כולל, שמוכן אפילו ללכת לז'נבה על בסיס 242 ו־338. לא יודעים את זה.

כשדנים על ישראל בחוץ־לארץ, בטוחים שישראל מייוצגת על־ידי משה דיין — אני אומר בפירוש משה דיין, אף־על־פי שהוא לא חבר־הממשלה היום — ואבא אבן, שהוא גם־כן לא חבר־הממשלה, ורבין, שהוא כן חבר־הממשלה, אפילו נדמה לי שהוא ראש־הממשלה. לא יודעים שיש פה קול אחר.

אבל, בצד התמיהה והצער האלה, אני רוצה להגיד משהו גם על מחנה־השלום הישראלי. הוא אשם בזה לא במעט. מחנה־השלום הישראלי לא ידע להתעלות מעל חשבונות קטנוניים, כיתתיים, אישיים, ולהעלות את האינטרס הישראלי לראש סדר־העדיפויות. לא חשוב מה שחשוב לפלג זה או לסיעה זו. לכל פלג ולכל סיעה יש מסורת, יש ביולוגיה, יש זואולוגיה ויש ארכיאולוגיה. לכל פלג יש, לכן, גם דרישות משלו, ואורח־חיים משלו.

אבל בכל־זאת, האינטרס של עם ישראל ושל העם היושב בציון ושל מדינת־ישראל, צריכים להיות הדבר הראשון־במעלה. ומחנה־השלום לא התעלה בזה. אני אפילו לא רוצה לנקוב בשמות, ולא להאשים פלג זה או אחר. בעיני, כל הפלגים אשמים, כל פלג לפי גודלו ולפי חשיבותו.

כנראה, ככל שהפלג הוא אפילו גדול יותר, או באותו רגע נראה לו שהוא חשוב יותר, כך הוא מרחיק יותר את הפלגים האחרים מהאפשרות להשתתף ביחד בחזית־שלום רחבה, שתישמע גם בעולם הגדול ובעיקר בעולם הערבי.

חשוב מאד שגם הערבים יידעו שיש ישראל שמדברת בשפה אחרת. ואם הערבים אינם יודעים זאת, גם זה באשמת מחנה־השלום הישראלי, שהוא בעצם לא קטן — אבל מפורד ומפולג.

● **נשאלת שאלה, שבוודאי חשבת עליה לא מעט. איך אתה מסביר את העובדה שהימין, שהוא מפולג לא פחות מהשמאל, שבו יש המון פלגים ושינאות אישיות מפורסמות, שכימעט אין בו שני מנהיגים המסוגלים לדבר זה עם זה כדבר איש עם רעהו, שבו הכל משמיצים זה את זה בפומבי ובצורה גסה — איך אתה מסביר שהימין הזה בכל־זאת מסוגל לפעול כגוף אחד, שהשפעתו במדינה היא ממוקדת, שכל כוחו בא לידי ביטוי פוליטי**

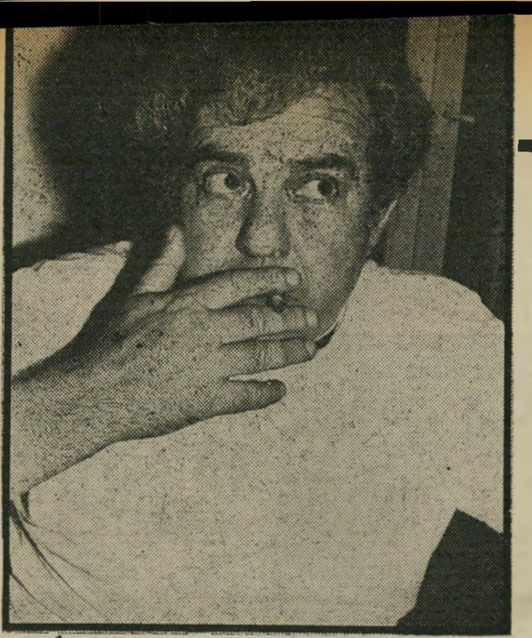

**„רובינזון קרוזו הוא ספר פוליטי"...**

**מלא — בעוד שמחנה־השלום אינו רק מפולג כמו הימין, ואינו רק שופע שינאות אישיות כמו הימין, אלא שאינו מסוגל גם להתלכד ולפעול ביחד?**

יש לי על זה תיאוריה, ויש לי על זה גם הסבר לא־תיאורטי.

התיאוריה שלי אומרת שככל שהשילטון הוא בהישג היד והעין ונראה ריאלי, כך הוא גורם לאיחוד. ככל שהשילטון נראה רחוק — כך מתפלגים יותר. כל אידיאה שחושבת את עצמה כבלתי־קרובה לשילטון בעתיד הקרוב, בה כל אדם מתפצל לעשר מיפלגות. ככל שהשילטון נראה דבר ריאלי — מתאחדים.

* * *

זאת, לדעתי, תיאוריה סוציולוגית נכונה. אבל בהקשר הישראלי אני חושב שהסיבה העיקרית לתופעה היא הקשר בינינו לבין אמריקה, ובייחוד בינינו לבין המימסד היהודי־אמריקאי.

אני חושב שהמימסד היהודי־אמריקאי הוא הגורם המנוון והמשחית את החיים הפוליטיים בישראל. אני חושב שהמימסד היהודי־אמריקאי מוכן להילחם על ארץ־ישראל השלמה עד אחרון הישראלים.

יש ליהודים האמריקאים, ובמייוחד למימסד שם, מחלה. המחלה שלהם הגיעה, לדעתם, לידי פיתרון, במילחמת ששת־הימים, וזה נתן להם דבר שלא היה להם פעם, והם על הדבר הזה לא יוותרו.

הם רוצים את ארץ־ישראל הגדולה, הסופר־גדולה. הם לוחמים בעד העולם החופשי יותר מאשר העולם החופשי לוחם בעד עצמו, הם לוחמים נגד הקומוניזם יותר מאשר לוחמים הנשיאים האמריקאיים נגד הקומוניזם. היהודים באמריקה, במייוחד המימסד היהודי, בטוחים שישראל צריכה להיות חוד־החנית של מילחמת העולם החופשי נגד העולם הקומוניסטי.

זה דבר שחוזי־הציונות לא חלמו עליו, ושאנחנו, כשהקמנו את המדינה, לא חלמנו עליו. אנחנו חלמנו להקים פה מדינה שבה אנחנו נחיה ביושר ובעצמאות. לא קיבלנו על עצמנו שום תפקיד לטובת אמריקה כשהקמנו את המדינה. לא כך חושבים היהודים האמריקאים.

● **איך זה משפיע, לדעתך, על אי־יכולתו של מחנה־השלום בישראל להתאחד ולפעול?**

**„הניצים מיעוט, מחנה־השלום רוב!"**

למימסד היהודי־אמריקאי יש די השפעה כדי להחניק פה את קולו הדל, והעלוב ממילא, של מחנה־השלום, עד כמה שהם יכולים. אני יודע שאם אני מפרסם מאמר בניו־יורק טיימס, שהוא חזרה מדוייקת על מה שאני כותב שבוע־שבוע בידיעות אחרונות, אז אומרים לי: „זה בסדר שאתה אומר את זה בישראל, אבל כשאתה אומר את זה בחוץ־לארץ, אתה מחבל בהסברה הישראלית. כי להסברה הישראלית יש קול אחד, ואתה מדבר בקול אחר."

● **האם זה לא היה צריך להוביל את מחנה־השלום הקטן והדל בישראל למסקנה הפוכה בדיוק: לאחד את כל הכוחות? אחרי הכל, אם אתה מצרף יחד את כל יכולתו וכישרונותיו של המחנה הזה בשטח ההסברה והאירגון הפוליטי — כולו יחד הוא לא־כל־כך קטן ולא־כל־כך דל!**

הוא לא קטן, והוא אפילו לא חסר־משמעות. אני חושב שמבחינה אינטלקטואלית, למשל, מבחינה התבטאות ישראלית...

לכל עם, לכל חברה, יש התבטאות: בארכיטקטורה, בשירה, בדראמה, בכל יצירה שהיא. אם תיקח את היצירה הישראלית, אני חושב ששיא הביטוי שלה הוא דווקא במחנה־השלום! אני חושב שדוש, וקישון, ומשה שמיר, שייכים למיעוט של היצירה הישראלית, ורוב היצירה הישראלית המשמעותית הוא דווקא במחנה־השלום. אם תיקח את התיאטרון, והסיפרות והאמנות של עשר, חמש־עשרה השנים האחרונות, הם כימעט נכס בילעדי של מחנה־השלום. זהו, בעצם, קולה האמיתי של החברה הישראלית, וזהו קול העתיד.

גם באמריקה, לפני גמר מילחמת ויאט־נאם, הקול האמיתי של אמריקה — אף־על־פי שבמישאלים זה לא הוכח — היה הקול של מחנה־השלום. כי הקול של התרבות, והיצירה והאינטלקט האמריקאי, היה הקול של מחנה־השלום האמריקאי. אותו דבר היה בצרפת לפני גמר

**את היצירה הישראלית מבטאים חנוך לוין, יהושע סובול, יאיר גרבוז רפי לביא, מונדי ועמוס עוז**

מילחמת אלג'יריה. כשדה־גול אמר „גם סארטר זה צרפת," הוא הגזים. כי זה לא „גם סארטר זה צרפת." הוא התכוון לומר „גם דה־גול זה צרפת," כי סארטר זה באמת צרפת. זהו הקול האינטלקטואלי של המסורת התרבותית הצרפתית. דה־גול היה דבר חולף במסורת הצרפתית, לא סארטר. דה־גול הבין את זה, כי הוא לא היה טיפש.

אותו דבר היה באמריקה, ואותו דבר גם פה. זה שמחנה־השלום פה לא מבין את החשיבות שלו ואת הכוח שלו, ולא מבין שאילו היה מתאחד היה נשמע לא רק כאינטלקט של החברה הישראלית, אלא באמת כרוח החיה שלה — זה בעיני מחדל של מחנה־השלום.

● **אינך סבור שזה מבטא, איכשהו, גם חוסר ביטחון־עצמי, אולי חוסר שיכנוע פנימי עמוק של חלקים גדולים במחנה־השלום? שהוא בעצם מתבטל בפני הניצים, שנדמה לו, כי הניצים מבטאים את המדינה יותר מאשר הוא? שהוא עצמו מתחיל להרגיש את עצמו יוצא־דופן במדינה?**

מחנה־השלום הוא, באמת, קצת קורבן של שטיפת־המוח הנגדית, ונדמה לו לפעמים שהוא מיעוט מתנשא, ושהוא מיעוט שצועק. הוא לא מיעוט — והוא לא־כל־כך צועק. האמת היא שמבחינה סטטיסטית, הניצים צועקים יותר.

אבל הניצים הם מיעוט, ומחנה־השלום הוא הרוב. והם רוב דומם, בעיני, והניצים הם מיעוט צועק. זה מאד מעניין, שמבחינת יחסי־הציבור ושטיפת־המוח נראית לעיני הציבור תמונה הפוכה. אני מאמין שפעם התמונה תתברר. לצערי, אני מאמין שהתמונה לא תתברר לפני שתבוא כפייה מבחוץ, אבל זה סיפור אחר.

* * *

● **ברשותך, נעבור לשטח הסיפרותי. אתה, בראשית הדברים, התבטאת כאילו בזילזול על הרמה התרבותית של היצירה הישראלית. האם אתה באמת מתייחס אליה בזילזול?**

אל היצירה הישראלית אינני מתייחס בזילזול. אני חושב שיש לנו היום כמה אמנים חשובים, וכמה סופרים חשובים, וכמה יוצרי־דראמה חשובים ובמאים. איננו נופלים היום, ביצירה התרבותית, מכל ארץ תרבותית ערה בעולם, שיש בה חיי־תרבות.

● **איטליה, צרפת, גרמניה?**

כן, אני כולל את כל אלה. איננו נופלים מהם. ופרופורציונלית, בהשוואה למיספר האוכלוסים ומיספר בעלי ה־

(המשך בעמוד 30)

# מכתבים

(המשך מעמוד 11)
שוסמוס למוזיאון זה. תרומתו מסתכמת ברבבות רבות של לירות במימצאים רבים ושונים.

חבל מאד שהכתבה שפורסמה כה חד-צדדית. פיקנטי מאד לדמיין את רובי כשודד עתיקות ימיות מבוקר עד ערב. חבל כי בעל המאמר לא ציין כי ספינתו, נורית, משמשת גם להשטת מטיילים סביב

**ריבי שוסמוס**
מס-הכנסה לא יודע

**חומות עכו, וכי רובי מספק למיסעדות את הלובסטרים שהוא שולה מעימקי הים — ועליהם פרנסתו.**

**באשר להאשמות שהועלו נגדו — אינני יודעת אם רובי הוא טלית שכולה תכלת, אך הרי כידוע לכולנו, אנו חיים במדינת סדר וחוק, שיש בה דין — ויש דיין...**

**זמירה גוטסמן,** חיפה

● הגרוטסקי במיכתבה של הקוראת גוטסמן הוא העובדה שרובי שוסמוס, שודד-העתיקות הממולח הצליח, כנראה, להסתיר אפילו מידידיו את מעלליו האמיתיים. אשר לטענותיה, מגיב כתב **העולם הזה** זאב יפת:

אפשר לצאת לצלילה גם לפני השעה 10 בבוקר. כך נוהגים גם חברי האגודה למחקר תת-ימי, ובהם אין לחשוד ב-חוסר-מיקצועיות. דירתו של רובי שוכנת בבית משותף נאה על שפת הים, ואולי אין בה כדי להעיד על רמת-חייו האמיתית, שהיא גבוהה ביותר. בידי מידע מהימן ומדוייק, שאין לפרטו כאן מסיבות ה-הגינות בלבד. פרט קטן: רובי ידוע, בין השאר, כאחד ממלכי חיי-הלילה של חיפה, ומפזר סביבו סכומים עצומים. בהתחשב ב-עובדה שאין לו אפילו תיק במס-ההכנסה, הסתירה ברורה.

מכוניתו של רובי היא **ביואיק** דגם 74', ושווייה בשוק כיום למעלה מ-100 אלף לירות. אשר לציוד שעל ספינתו — המידע שבידי הקוראת לוקה מאד בחסר. אשר ליחסים בין רובי לבין עוזרו — אין כל סיבה שלא יהיו יפים, ואיש לא כפר בכך, אלא שאין להאמין שהעוזר אינו יודע על מעשי הבוס.

אין ספק שרובי תרם מימצאים למוזיאון, והדבר גם פורט. אך ערך השלל שנתרם על-ידו מהווה אחוז זעיר בלבד מהכנסותיו הממשיות ממיסחר בעתיקות, והוא יכול להרשות לעצמו להיות נדיב. הארכיאולוגים וחברי האגודה למחקר תת-ימי רואים בו שודד ומפר-חוק, אך החוק כנראה חסר-אונים כנגדו.

אשר ללובסטרים — הרי זה תחביב נחמד, מה-גם שהוא מהווה כיסוי מצויין למקור-ההכנסה האמיתי שלו. בשידור מהדורת-החדשות בטלוויזיה ביום ד' ה-23 בחודש, ניתן היה לראות כי רובי נהנה מאד מן המתרחש, והוא לא הכחיש דבר.

## טעות לעולם צודקת

קטע מקאריקטורה של דוש **במעריב**, 17.7.75 *

**יוסי זרטר,** רמת-יצחק

* הציור נהפך בטעות בעת הכנת הגלופה.

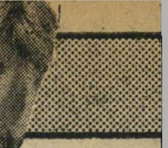

## איך נכנס רבין למלכודת המו"מ על הסדר חלקי

# תיאטרון האבסורד

חיילי צה"ל נקראו לקיים רמה גבוהה של כוננות צבאית, נוכח האיום המצרי בביטול המנדאט של כוח־החירום, והכנות הצבא המצרי.

אולם רק מעטים מהם נתנו, מן הסתם, את דעתם על המעשים הפוליטיים שגרמו למתיחות, אשר הכריחה את צה"ל לנקוט צעדי־זהירות יקרים אלה.

**האמת הפשוטה היא שכל החיילים הללו שימשו כסטאטיסטים במחזה־אבסורד.**

■ ■ ■

**מחזה־האבסורד** הזה, שמו „הסדר ביניים".

הוא אבסורדי, מפני שעלילתו סותרת את כללי ההיגיון.

**לא מבחינה מצרית, ולא מבחינה אמריקאית — אלא מבחינה ישראלית.**

לגבי המצרים, זהו דווקא מחזה פשוט והגיוני. משום־כך, עמדתם היתה מלכתחילה, ונשארה עד היום, פשוטה והגיונית.

המצרים אומרים שוב ושוב: אנחנו מוכנים להסדר־שלום, אם ישראל תחזיר את האדמות שכבשה ב־1967 ואם תקום מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. אם ישראל לא תסכים לכך, עלינו לשחרר את אדמתנו בכוח. אבל אנחנו מוכנים לדחות את המילחמה, אם נקבל בחזרה חלקים בסיני במיסגרת הסדרי־ביניים. ההסדר הראשון צריך לכלול את אבו־רודייס ואת מעברי המיתלה והגידי.

נשיא מצריים לא סטה מעמדה זו ימינה או שמאלה. נאומיו הגדולים בשבוע שעבר חזרו עליה בדיוק נמרץ.

**מבחינת סאדאת אין זה, על כן, מחזה־אבסורד.**

■ ■ ■

**הוא הדין** לגבי האמריקאים. גם עמדתם היא הגיונית בהחלט, והיא תואמת יפה את האינטרסים של ארצות־הברית.

האמריקאים (כמו הסובייטים) אינם מעוניינים בשלום כולל במרחב, מפני שבשלום כזה תצטמצם התלות המדינית והצבאית של ארצות־המרחב במעצמות־העל. אולם האמריקאים (כמו הסובייטים) גם אינם מעוניינים במילחמה, העלולה להכניס אותם למצב של עימות גלובאלי. האמריקאים גם חוששים, בצדק, כי מילחמה חדשה במרחב תביא שוב להפסקת זרם הנפט הערבי אל המערב.

**האמריקאים מעוניינים בשרשרת בלתי־פוסקת של הסדרי־ביניים.**

הסדרי־ביניים כאלה אפשריים רק בתיווך אמריקאי. בתהליך זה יהיו הערבים זקוקים במשך שנים רבות לאמריקאים, כדי לקבל בחזרה נתחים מן השטחים הכבושים בידי ישראל. ישראל הסרבנית תשמש שוט בידי האמריקאים כלפי הערבים, והכניעה שתידרש מדי־פעם מישראל היא המטבע שמשלמים האמריקאים לערבים עבור הזרם השוטף של הנפט.

**לכן, גם מבחינת הנרי קיסינג'ר אין זה מחזה־אבסורד.**

כל הנפשות הטובות האלה — סאדאת, פורד, קיסינג'ר — משחקות בעלילה סבירה.

■ ■ ■

**אולם בשביל ישראל**, זהו מחזה־אבסורד מכל הבחינות.

**אילו היתה ישראל מוכנה להחזיר את כל השטחים המוחזקים (עם שינויי־גבול קטנים) ולהשלים עם הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, היא יכלה להשיג שלום כולל בכל עת.**

היא יכלה להשיג שלום כזה בקלות, ביוזמת עצמה, לפני שמונה שנים, למחרת מילחמת ששת־הימים. אז היתה ישראל בשיא כוחה. צבאה היה בלתי־מנוצח. היא נהנתה מתמיכה מדינית רחבה בעולם. כוחה הלך וגבר באפריקה השחורה ובאמריקה הדרומית. מצבה באו"ם היה איתן. יחסי־הכוחות הכלכליים בינה ובין העולם הערבי היו סבירים.

ובעיקר: ההלם של המפלה המוחצת זיעזע את הגישה הערבית המסורתית, ופתח את הדלת לרווחה לגישות חדשות.

מאז ירד כוחה היחסי של ישראל בכל התחומים האלה. אבל גם כיום אפשרי שלום כולל, על הבסיס הזה: החזרת השטחים, ומדינה פלסטינית. כל הגורמים הערביים המעורבים ישירות מכריזים על כך בפה מלא ואש"ף בחצי־פה.

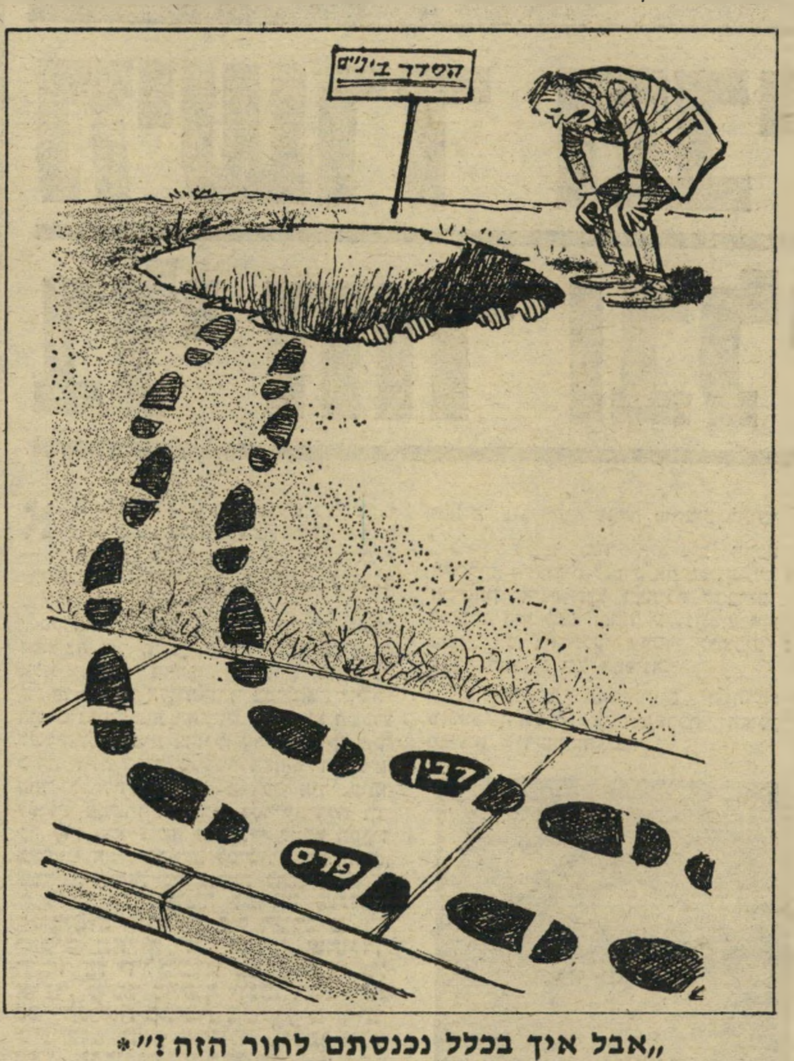


**„אבל איך בכלל נכנסתם לחור הזה?"***

אבל ממשלת ישראל אינה רוצה בשלום כולל כזה, ביגלל סיבות השמורות עימה. היא רוצה בשלום כולל אחר, שיכלול סיפוח שטחים נרחבים לישראל, שליטה ישראלית בפועל בגדה המערבית, ואי־הקמתה של מדינה פלסטינית.

**לשלום כזה מתנגדים מאה מיליון ערבים, עד האחרון שבהם. מתנגדות לו גם כל מדינות העולם, וביכללן ארצות־הברית.**

כל זה מובן היטב לממשלת־ישראל. היא קבעה שאין סיכוי לשלום כולל. אך אין היא רוצה גם במילחמה — כי במצב הנוכחי אין לישראל מה להרוויח במילחמה. העולם יגרש אותה מכל שטח שתכבוש.

בלית ברירה, נותר רק המוצא של הסדרי־ביניים.

**וכאן מתחיל מחזה־האבסורד.**

כי המחזה הזה, ששמו משא־ומתן להשגת הסדר־ביניים, מבוסס על אבסורד יסודי, פשוט בתכלית:

**אחת מהשתיים: או שמאמינים בשלום כולל, או שאין מאמינים בו.**

**בשני המיקרים, הסדר־ביניים אינו סביר מבחינה ישראלית.**

■ ■ ■

**אם מאמינים** בשלום כולל, צריכים לפעול למען השגתו במהירות. הזמן אינו פועל למען שלום כזה, בתנאים הנוחים ככל האפשר לישראל. כל יום העובר בלי התקדמות לשלום זה, הוא זמן מופסד.

במיקרה זה כדאי להחזיק בכל השטחים הכבושים, כי הם האסימונים שיש בידי ישראל לשימם בקופת־המישחק.

שם המישחק הוא: שטחים תמורת שלום.

אין לישראל מה להציע תמורת השלום, מילבד החזרת השטחים וההסכמה להקמת מדינה פלסטינית. אם תחזיר שטחים נרחבים לפני־כן, בהסדרי־ביניים, היא מקטינה במו ידיה את המחיר שיש בידה לשלם תמורת השלום.

**אין בזה היגיון.**

לעומת זאת, אם **אין** מאמינים בשלום כולל, מה הטעם למסור לאוייב עמדות טאקטיות מצויינות?

הנפט הוא כוח כלכלי. מעברי המיתלה והגידי הם נכסים צבאיים חשובים — לכל מי שמחזיק בהם. בידי צה"ל, הם הפתחים לתתקפת־מחץ מהירה לעבר התעלה. בידי המצרים, הם השערים למיתקפה הגדולה ללב סיני.

מי שאינו מאמין בשלום, אך המוסר את המעברים, מכניס את עצמו למצב מוזר. הוא דומה לאדם המסרב להכניס את פלוני לדירה, מפני שהוא מאמין שזה שודד ורוצח, אך המוכן להתפשר ולהכניסו לפרוזדור, בתיקווה שלא ייכנס לטרקלין.

**כך או כך, זהו אבסורד.**

■ ■ ■

**כדי להיחלץ** מן האבסורד הזה, המציא יצחק רבין טענה שנועדה להכניס למחזה היגיון חדש.

**הוא אומר: אנחנו מוכרים שטחים תמורת זמן.**

כדאי לוותר על יתרונות טאקטיים, כדי „להרוויח זמן". לדבריו, זהו עסק סביר.

**אך נשאלת השאלה: להרוויח זמן לשם מה?**

נאמר שאנחנו עוברים „שבע שנים רזות", שבהן שולט הנפט הערבי בעולם. בתום שבע השנים, יהיה הנפט הערבי מיותר, מאזן־הכוחות ישתנה שוב לטובת ישראל, ואנחנו נהיה על הסוס.

**איני יודע מי מכר לרבין את הלוקש הזה. אין בו הרבה ממש.**

לפי האומדנות הכלכליות המוסמכות ביותר בעולם, יעלו הכנסות־הנפט הערביות הענקיות מדי שנה בשנה. התלות האמריקאית בנפט הערבי גוברת בינתיים אף היא. אפילו תפתח ארצות־הברית מקורות־אנרגיה חדשים, גרעינים ואחרים, יישאר הנפט הערבי חשוב מאד. ומכל הבחינות האחרות — כוח־אדם, עוצמה צבאית, התפתחות טכנולוגית, מעמד מדיני — אין שום סימן לשינוי מאזן־הכוחות לטובת ישראל. הנטייה היא הפוכה.

**אם כן, מה יביא הזמן הזה, שי„נרוויח" בהסדרי־הביניים?**

מבחינה לאומית — מדינית, צבאית, כלכלית — הוא לא יביא שום דבר טוב.

**הרווח היחידי יהיה לקבוצה הפוליטית המחזיקה כעת בשילטון בישראל עצמה.**

בשביל יצחק רבין וממשלתו, יש רווח בזמן העובר בלא מילחמה ובלא שלום. הממשלה תחזיק מעמד, הקואליציה תחזיק מעמד, כל המשברים הפנימיים נדחים, בעזרת השם (או לפחות בעזרת המפד"ל).

**זה בוודאי חשוב מאד לבעלי־השררה — והרי הם המקבלים את ההחלטות בשם מדינת־ישראל.**

אבל האם זה חשוב לקיום המדינה?

**המדינה לא „תרוויח" זמן בהסדרי־הביניים. היא „תפסיד" את הזמן.**

■ ■ ■

**כאשר כל** מטרתו של הסדר־הביניים היא „להרוויח זמן", מוכרח הדבר להשפיע אוטומטית על צורת ניהול המשא־והמתן.

אם מטרת ההסדר היא לגרום סחבת, הרי לגבי ניהול המשא־והמתן נכון הדבר על אחת כמה וכמה.

**כל הזמן המבוזבז במשא־והמתן עצמו, מתווסף על הזמן המושג בהסדר־הביניים. זהו רווח נקי.**

זה מסביר הרבה דברים, הנראים במבט ראשון כאבסורדים קטנים.

**הם אבסורדיים כשלעצמם. אבל הם „הגיוניים", כשהם משרתים אבסורד גדול.**

(זהו פאראדוכס. בבית־משוגעים, האיש השפוי הוא בלתי־נורמלי. במחזה של אבסורד, המעשה האבסורדי הוא הגיוני, ואף מחוייב המציאות.)

למשל: אדם חכם אינו מכריז בפה מלא שהוא מתכוון למשוך משא־ומתן כדי להרוויח זמן. להיפך, בעודו גורם בחשאי ל־

(המשך בעמוד 16)

* על פי קאריקטורה של הרבלוק.

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 15)

סחבת, הוא צריך לטעון בפומבי את ההיפך.

והנה בא יצחק רבין לפני שבועיים, והכריז בקול רם שהוא מתכוון למשוך את המשא־והמתן במשך חצי שנה ומעלה.

האם זה היה אבסורדי?

**המצרים הגיבו מייד בהודעה ש־לא יאריכו את מנדט כוח האו״ם. הצבא המצרי התכונן. הכוננות ה־ישראלית הנגדית עלתה עשרות מיליוני לירות, שלא לדבר על הר־בה רבבות ימי־העבודה המבוזבזים.**

אבל בינתיים היתה התרוצצות עולמית, לוח־הזמנים של המשא־והמתן השתבש. רבין הרוויח עוד שבוע או שבועיים.

**סצינה אופיינית במחזה־האב־סורד.**

או, משל אחר: לפתע הכריז רבין, ה־שבוע, שהוא דורש פגישה פנים־אל־פנים בשלב האחרון של המשא־והמתן על הס־דר־הביניים.

הדבר נשמע כפרובוקציה מכוונת. אפילו יוסכם (או כבר הוסכם) על מעמד משותף בעת החתימה, או לקראת החתימה, בז׳נבה או במקום אחר, אין סאדאת יכול להרשות לעצמו לקרוא לזה „משא־ומתן פנים־אל־פנים".

**בהכריזו על כך בפה מלא, תקע רבין יתד בגלגל עגלתו של סאדאת. הוא הכריח את נשיא מצריים ל־התנגד, להכחיש, להתגונן מפני מבקריו הלאומניים מחוץ ומבית, ודווקא ברגע עדין מאד במצריים.**

בשביל מה זה טוב? למי זה היה נחוץ?

**אבסורד. אבל גם זה הגיוני במחזה־האבסורד, אם זה בא ל־הרוויח עוד קצת זמן.**

■ ■ ■

**י**תכן מאד שכל האבסורדים הקטנים של רבין אינם מחושבים, ואינם נובעים מטאקטיקת מודעת.

ייתכן שיש להם סיבה פשוטה יותר:

**ייתכן שיצחק רבין ועמיתיו יוד־עים — בצורה מודעת או מודעת־למחצה — שהם פועלים כנפשות בעלילת־אבסורד.**

**ייתכן שהם מתמרדים נגד ה־אבסורד הזה, שבו הם תפוסים.**

ייתכן שמעשיהם והכרזותיהם המוזרים אינם אלא תנועות ספונטאניות, שתכליתן לצאת מן המלכודת שבה הם מצויים.

**ייתכן שהם נאלצים לעשות מע־שים אבסורדיים, בנסיון־שווא לב־רוח מן האבסורד.**

איזהו ההבדל בין חכם ופיקח? אדם פיקח מצליח להיחלץ מבור, שהחכם לא היה נופל לתוכו מלכתחילה.

**אלא שהבור הוא הפעם עמוק — ואי־אפשר להיחלץ מתוכו מבלי ליפול לבור עמוק עוד יותר.**

■ ■ ■

**א**בסורד גורר אבסורד, ואי־אפשר ל־שלול אותו מבלי להיתפס לאבסורד הפוך.

המסקנה ההגיונית הנובעת מניתוח העלי־לה, היא: על מחנה־השלום הישראלי ל־התנגד להסדר־ביניים.

**אבל זוהי מסקנה אבסורדית.**

מי שמתנגד עתה להסדר־ביניים תומך במחנה הסיפוחיסטי בישראל, המתנגד להח־זרת אף שעל אחד. הוא תומך גם ב„חזית־הסירוב" הערבית, המתנגדת עקרונית לכל הסדר, שלם או חלקי, עם ישראל.

ברגע זה, הברירה המעשית אינה: הס־דר־ביניים או שלום כולל. הממשלה הנוכ־חית של ישראל לא תסכים לעולם להסכם הכולל הניתן להשגה, ואילו ממשלה אחרת, בעלת אופי שונה, אינה נראית אפילו ב־אופק. הפיצול הנפשע של מחנה־השלום ב־ישראל מונע מראש כל היערכות כזאת.

**על כן, כעת הברירה המעשית היא: הסכם־ביניים או מילחמה.**

המילחמה לא תפיל רק אלפים — ואולי רבבות — חללים משני הצדדים. היא גם תהיה חסרת כל תועלת. בסוף המילחמה נעמוד בדיוק באותה נקודה שבה אנו עומ־דים כעת, אולי בתנאים גרועים עוד יותר.

זהו, אולי, האבסורד הגדול ביותר ב־תיאטרון־אבסורד זה: בעל־כורחו, בניגוד להכרתו, חייב מחנה־השלום הישראלי לת־מוך עתה בחתימה מהירה ככל האפשר על הסדר־הביניים, כדי לחלץ את המדינה מתוך המלכודת שלתוכה הכניסה אותה הממשלה. רק אז יהיה אפשר לחשוב מחדש על שינוי המערך המדיני במדינה, למען השגת שלום כולל.

**ברגע זה, האלטרנטיבה המע־שית להסדר־ביניים גרועה לאין־שיעור: שדה־הקרב.**

# מישרד הביטחון - בלי הוד ובלי הדר

**א**חד החשובים והמרכזיים שבמשרדי הממשלה, ובעל התקציב הגדול שבהם — משרד־הביטחון, דמה השבוע לאניה שהעכברים הראשונים מזדרזים להימלט ממנה.

בקול רעש גדול בושר השבוע על כוונת הפרישה של היועץ הבכיר לשר־הביטחון, אלוף (מיל.) מרדכי („מוטי") הוד, מי שכיהן כמפקד חיל־האוויר במילחמת ששת־הימים ובמילחמת ההתשה. הוד יצא השבוע לשליחות רשמית בחו״ל, עדיין בתוקף תפ־קידו. אולם הסוד שנשמר מאחורי־הקלעים, הפך לנחלת הכלל: מרדכי הוד עומד לפרוש ממשרד־הביטחון בטריקת־דלת חז־קה. אין הוא עושה זאת כדי למלא תפקיד ביטחוני אחר, בהתאם לכישוריו המיוחדים, שמדינת־ישראל כה נזקקת להם.

**מוטי הוד עומד לפרוש מתחום המטוסים והטילים אל הכרמים וה־יקבים. האלוף יליד דגניה, שהוגדר תמיד על ידי מכריו כבעל אופי של איכר, עומד להפוך יוגב. הוא ייצג ככל הנראה קבוצת משקיעים זרים, שתרכוש חלק ממניות „יקבי אלי־עז" הגדולים שבכבנימינה. אלוף חיל־האוויר יהפוך לאחד המנהלים של חברת „אליעז".**

אין זו הפרישה היחידה ממשרד־הביטחון. מנכ״ל משרד־הביטחון, יצחק עירוני, מי שהיה בעבר מנכ״ל התעשיה הצבאית של משרד־הביטחון, עומד אף הוא לסיים את תפקידו בזמן הקרוב. גם כמה אישים נוס־פים, מאלה שמונו בסיטונות על ידי שר־הביטחון שמעון פרס עם כניסתו לתפקיד זה, עומדים לפרוש בהדרגה מתפקידי ה־ייעוץ והניהול שהוטלו עליהם במערכת ה־ביטחון רק לפני זמן קצר.

## אחוזה פרטית סגורה

**ב**ריחת העכברים מבשרת בדרך כלל את שקיעתה הקרובה של אוניה, גם אם לכאורה היא צפה על פני המים ומשייטת בביטחה. העכברים, בחושם המיוחד, מר־גישים במים העומדים לחדור אל דפנות האניה, עוד לפני שאלה פורצים לתוכה.

כיוון שמוטי הוד והאישים הבכירים האחרים, העומדים לנטוש את ספינת משרד־הביטחון, אינם כלל בבחינת עכברים, ו־לכאורה היה להם תפקיד של נווטים וקציני סיפון, יש בהסתלקותם כדי להצביע על מצבה המדאיג של הספינה.

רק מעטים מהאירועים המתרחשים מאחורי־הקלעים של מערכת הביטחון, מגיעים לידיעת הציבור.

**צ׳רה**

רב־אלוף (מיל.) צבי צור, מי שכיהן כעוזר שר־הביט־חון בתקופת כהונתו של משה דיין כשר־הביטחון, וריכז למעשה את כל הניהול האזרחי של מערכת־הביטחון. עתה מנסה פרס להחזיר את צ׳רה לתפקיד, בתיקווה שהוא יהיה מסוגל להשתלט על האנרכיה שהתפשטה במשרד־הביטחון, והצורך בבוס.

בדרך כלל קשורים אירועים אלה בנוש־אים עדינים ורגישים, שהשתיקה יפה להם. אולם מזה מיספר חודשים, מורגש אי־שקט במערכת הביטחונית, שגבר והלך ולבש מימדים של סערה. דברים שנאמרו ונעשו, התרחשו אומנם בחוג אכסקלוסיבי סגור. אלא שלא ניתן היה למנוע את התפרצות הסופה החוצה.

גילויי השחיתות החמורים שהיתגלו ב־חודשים האחרונים במערכת הביטחון, לא היו עוד תופעה שדבקה בבודדים. הם הס־תעפו כמעט לכל שלוחות המערכת, הגיעו למימדים של כימעט־מגיפה. עם כל החומרה שבעצם קיומם של מעשי שחיתות אלה, היו להם השלכות חמורות עוד יותר. **הם היוו מעין סימפטום, שהעיד שמש־הו הרבה יותר יסודי ועמוק רקוב בכל הממלכה הזאת.**

במשך כל שנות קיומו היה מישרד־הביטחון אחוזה פרטית וסגורה של בעלי חזקה, אנשי־שררה, שלמרות שהיו חלק בלתי נפרד של המנגנון הממשלתי, הם ראו את עצמם בבחינת מערכת נפרדת, שחוקים אחרים חלים עליה.

עד למילחמת יום־הכיפורים היה הביטחון בבחינת פרה קדושה, שאסור לגעת בה לר־עה.

כתוצאה מכך היה מישרד־הביטחון כולו מלא פרות קדושות, בדמות ראשי ה־מערכת הביטחונית והפקידות הבכירה שלה, שנהנו מסמכויות שלא היו בנחלתה של הפקידות הבכירה בשום משרד ממשלתי אחר.

מצב זה נבע לא במעט מהעובדה ה־פשוטה שלמשרד־הביטחון לא היה כמעט מעולם שר־ביטחון שטיפל בענייני המישרד ושלט על המערכת. כמעט כל שרי הביטחון שכיהנו עד כה בתפקיד, ראו את תפקידם כמצביאים, כמתווי מדיניות ביטחונית וכ־מדינאים, שהעיסוק בבעיות השיגרתיות ה־יומיומיות, המורכבות והמסובכות של ה־מישרד היה מהם והלאה. לרובם אפילו לא היה זמן להתעסק בענייני המישרד, כיוון שעיסוקם כשרי־ביטחון היה צדדי.

כך היה בתקופת דויד בן־גוריון, בתקופת כהונתו של לוי אשכול כשר־ביטחון נוסף

לתיותו ראש־ממשלה, ובעיקר בשנות שלי־טתו הארוכות של משה דיין על המערכת הביטחונית. האדם היחיד שניסה למלא את תפקיד שר־הביטחון במשמעות של שר האחראי על משרד־הביטחון, היה פנחס לבון, שסולק מכהונתו כעבור תקופה קצרה.

לזכותו של שמעון פרס ניתן לומר כי כאשר נטל עליו את תפקיד שר־הביטחון, הוא הבחין בחולשות המערכת וניסה לחולל בה מהפכה. האבסורד הוא שפרס ניסה לשנות מערכת שהוא אחראי במידה לא מועטה לצורתה הנוכחית. בתפקידיו בעבר כמנכ״ל משרד־הביטחון וכסגן שר־הביטחון, היה לו תפקיד לא מבוטל כלל ועיקר בעיצוב המיסגרת של מערכת־הביטחון.

פרס, שהלך בדרכי קודמיו ולא הפך לשר־ביטחון אמיתי המנהל את ענייני מש־רדו, ניסה להכניס אנשים חדשים למשרד־הביטחון ולהחדיר בו נוהלי עבודה חדשים, יעילים יותר ומבוקרים יותר. הוא חשב כי יוכל להשתלט על ענייני המשרד באמצעות מערכת שליטה ופיקוח שתופקד בידי אנ־שים הנאמנים לו.

אלא שהמערכת לא היתה מוכנה להסתגל לשינוי. היא לא היתה מוכנה לקלוט אנשים מבחוץ, שיכפו עליה דרכים חדשות.

**זוהי עובדה שאינה ניתנת ל־ערעור: כל אדם שהובא מבחוץ אל מערכת הביטחון, כדי ליעל ו־לשפר את עבודת המערכת, הוכשל ונכשל תוך זמן קצר. מבחינה זו לא היה מנגנון משרד־הביטחון שונה ממנגנוני המשרדים הממשלתיים האחרים, שגם בהם מתנגדת ה־**

## עזר ופרס

עזר וייצמן בחברת שר־הביטחון שמעון פרס, ששימש בזמן האחרון כתובת להסתערותו של עזר על מערכת־הביטחון. עזר תבע מפרס לחולל שינויים, כולל שינויים פרסונאליים קיצוניים במערכת הביטחון וצה״ל.

**פקידות למינויים מבחוץ, סבורה שכל תפקיד בכיר שמור לאחד מ־אנשיה, אפילו אין לו הכישורים המתאימים לכך.**

מה שקרה למוטי הוד במשרד־הביטחון הוא מה שאירע לשורה שלימה של אנשים מבחוץ שהוצנחו אל המערכת. **מהרגע הראשון לכניסתם לתפקידיהם הם לא זכו לשיתוף פעולה מצד הפקי־דות הבכירה. נעשו ניסיונות להתי־נכל להם, לחצר את צעדיהם, לחכי־שילם — מתוך כוונה ברורה ש־העסק יימאס להם תוך זמן קצר, והם יסתלקו מרצונם ויפנו את ה־מקום לחוג של משרד־הביטחון.**

## כישלונות ★ ובזיונות

**מצב זה לא היה** קיים בתקופת כהו־נתו של משה דיין, מסיבה אחת. מסיבה אחת.

שר־הביטחון האמיתי בתקופת דיין, במו־בן של שר האחראי למתרחש במשרד־הביטחון ומנהל את ענייניו, לא היה השר עצמו, אלא עוזר השר, רב־אלוף (מיל.) צבי („צ׳רה״) צור. צור הוא שלמעשה ניהל את כל הפעילות הכלכלית, הכספית והמיבצעית של המשרד, כשהוא מרכז בי־ידיו סמכויות עצומות ואחריות אדירה. למעשה, כל הצד האזרחי של מערכת־הביטחון היה נתון בתחום שליטתו. הוא יכול היה לשחק בסכומים של מיליארדים

ברצונו, ולמעשה הפך כתוצאה מכך לאחת מדמויות המפתח של המשק הישראלי.

פרס הבין את הסכנה שבריכוז כה גדול של סמכויות ואחריות בידיו של איש אחד. כיום אין עוד ספק, שאם פשטה השחיתות במערכת הביטחון כפי שהתגלתה בחודשים האחרונים, אשמה בכך לא במעט שיטת הגיהול, לה היה אחראי צבי צור.

ניסיונו של פרס לאייש את מקומו של צור בשורה של אנשי מפתח בעלי רקע בטחוני והכשרה מקצועית בתחומים בהם יעסקו, היה ניסיון בכיוון הנכון. הוא נכשל משום שפרס ניתק את עצמו מענייני המשרד, משום שהמנכ״ל החדש, יצחק עירוני, היה אישיות חלשת־אופי שהכובע שהולבש עליו היה גדול ממידותיו, ומשום שאנשי משרד־הביטחון סירבו להשלים עם השינויים.

**כך הגיע משרד־הביטחון בניי הולו־כביכול של שמעון פרס, למצב של אנרכיה גמורה. בצד פרוייק־טים ביטחוניים חשובים לכשעצ־מם, בהם הושגו הישגים הראויים להערכה, היו כישלונות וביזיונות בדברים פעוטים.** הדברים הגיעו עד לידי כך שבמשרד־הביטחון לא ניתן להזיז עניינים דחופים פשוטים ביותר בשל העדר שיתוף־פעולה, ניסיונות להכשלה במיתכוון וחוסר קומוניקציה במובן הפשוט ביותר.

זהו מצב מתסכל, העלול לרפות את ידי־הם של האנשים המסורים והנלהבים ביותר. זוהי גם אחת הסיבות, אולי העיקרית, לפרישתו של מוטי הוד ממשרד־הביטחון, אחרי שכל ניסיונותיו לחולל שינוי ולמצוא מוצא מהמצב של אנרכיה מוחלטת, עלו על שירטון.

**אולם הדברים אינם מתחילים ומסתיימים רק במה שקורה ב־משרד־הביטחון. הם קשורים למה שמתרחש במערכת הביטחונית כו־לה, כולל צה״ל.**

כיום אין זה עוד סוד שבקרב כמה מומחים ביטחוניים קיים מצב של אי־נחת ואי שביעות־רצון, אם להשתמש בלשון המעטה, לנוכח מה שמיתגלה לעיניהם ב־מגעיהם עם מערכת־הביטחון. בפי רבים מהאנשים שהיו בעבר חלק מהמערכת ה־ביטחונית על כל שלוחותיה ומילאו בה תפקידים מרכזיים, יש כיום דברי ביקורת קשים ביותר על הדרך בה מתנהלים ה־עניינים.

אל אלה הצטרף בשבועות האחרונים אלוף (מיל.) עזר וייצמן, לשעבר מפקד חיל־האוויר וראש אג״ם במטכ״ל.

עזר, הנמצא עדיין בעמדת המתנה, על פי הגדרתו, בתחום הפוליטי, יצא להסתע־רות נרחבת בתחום הביטחוני, לנוכח מה שנראה בעיניו כמחדלים חמורים ביותר. הסתערותו של עזר, שכדרכו וכטבעו נעשית בברקים ורעמים, נערכה מאחורי־הקלעים, הרחק מזרקורי הפירסומת ומעיני הציבור.

**לעזר וייצמן יש כמה השגות חמורות ביותר לגבי מה שמתרחש במערכת הביטחון ובצה״ל.** לא מכבר הוא נתן ביטוי להשגותיו אלה בכנס של קציניים בכירים בו נטל חלק ושבו השתתף גם הרמטכ״ל, רב־אלוף מרדכי („מוטה״) גור. באותו כנס הגיע וייצמן לעימות פומבי וגלוי עם הרמטכ״ל, לא חסך ממנו את שבט לשונו.

ייתכן וזוהי אחת הסיבות לכך שעזר הוא כיום אחד הקצינים הבכירים הבודדים ב־מילואים, שטרם קיבל את מינוי החירום שלו, לימי מילחמה. וזאת, שבועות רבים אחרי שפורסם בפומבי כי המטכ״ל קבע מינויי חירום לכל הקצונה הבכירה שב־מילואים, כדי למנוע הישנות מצב, כפי שאירע במילחמת יום־הכיפורים, שעשרות קצינים בכירים לא קיבלו תפקידים, הס־תובבו בין היחידות והפריעו יותר משתרמו לניהול המערכה.

בעת ההודעה על כך, שהה עזר וייצמן עצמו בחו״ל, ומשום כך לא קיבל הודעה על מינוי החירום שנקבע לו. אלא שמצב זה נשאר בעינו גם אחרי שחזר מחו״ל.

העדר מינוי לא הפריע לעזר לפתוח במערכה אישית ופרטית בנושאים שנראו לי קריטיים לגבי ביטחון המדינה וצה״ל. במיסגרת זו הוא נפגש עם שר־הביטחון שמעון פרס, שטח בפניו את דיעותיו ותבע ממנו לנקוט פעולה, מתוקף היותו האיש האחראי על תחום זה. מה שאמר עזר לפרס הוא, כמובן, בבחינת סוד כמוס. **אולם יש להניח כי בין השאר תבע וייצמן גם שורה של מינויים חד־שים בתפקידי מפתח בכירים.**

**על רקע זה נוצרה יותר ממתי־חות בין עזר וייצמן, לבין ה־רמטכ״ל ומפקד חיל־האוויר הנוכ־חי, האלוף בנימין פלד.**

בני פלד הוא בן טיפוחיו של עזר וייצמן בחיל־האוויר. את עלייתו בסולם הקאריירה הצבאית עד לתפקיד של מפקד חיל־האוויר, הוא יכול לזקוף לא במעט לזכותו של עזר וייצמן. בסיפרו לך שמיים, לך ארץ, חלק עזר וייצמן שבחים לא מעטים לאלוף פלד, ולדרך בה פקד והנהיג את חיל־האוויר במילחמת יום־הכיפורים.

אלא שדברים אלה לא מנעו עתה חילוקי־דיעות חריפים ביותר ביניהם, שהגיעו עד לידי עימות חריף ביותר.

## הצעה ★ בלתי־קוסמת

**בשלב מסויים** של התקופה שערך עזר וייצמן, השתרבב לתוכה גם מוטי הוד. הוא תמך בכמה מהשגותיו ותביעותיו של מי שקדם לו בפיקוד על חיל־האוויר. כתוצאה מכך גרם מוטי הוד למצב בו נוצרה כלפיו התנגדות לא רק בקרב פקידות משרד־הביטחון.

היה זה כנראה הקש ששבר את גב הגמל והביא את מוטי הוד למסקנה כי לא נותרה לו דרך אלא לפרוש ממערכת־הביטחון.

בשעתו רצה מוטי הוד לנהל את התע־שייה האווירית. הדרך לכך נחסמה בפניו על ידי משה דיין. עתה, במיסגרת תפקידיו החשובים כיועץ בכיר במישרד־הביטחון, הוא הגיע למסקנה כי יוכל למלא את ה־משימות החיוניות שלו רק אם יופקדו בידיו סמכויות מתאימות. **למעשה, חתר מוטי הוד לקבל את תפקיד עוזר שר־הביטחון, עם סמכויות דומות לאלה שהיו בשעתו לצ׳רה.**

**שמעון פרס לא היה יכול להעניק למוטי הוד מעמד זה. לא במעט גרמה לכך הזדהותו של הוד עם מאבקו החשאי של עזר וייצמן מי אחורי־הקלעים.** כאשר ראה מוטי ש־הדרך לתפקיד של ממש, בו יוכל גם לבצע ולא רק לייעץ, נחסמת בפניו שוב — הוא החליט לפרוש.

פרס עצמו הגיע למסקנה כי אין עוד מנוס מלהחזיר את מיבנה משרד־הביטחון לקדמותו, למנות עוזר שר שיחלוש על כל המשרד וינהל את ענייניו. אין זו אומנם השיטה הטובה והרצויה, אבל בשלב זה זוהי הדרך היחידה, לדעתו, כדי להשתלט על האנרכיה שפשטה במשרד.

התפקיד הבכיר והחשוב של עוזר שר־הביטחון הוצע לשורה שלימה של אישים. בין השאר הוצע התפקיד גם לאלופי ה־מילואים ישראל טל, ישעיהו גביש ודן טולקובסקי. כל אחד מהם, מסיבותיו שלו, דחה את ההצעה. מה שברור הוא שכיום אין זו הצעה קוסמת ביותר. השתלטות על מערכת־הביטחון היא משימה מפרכת וכפויית־טובה.

כל הסימנים מעידים על כך שגם האלוף (מיל.) צור, שהוא עתה אחד ממנהלי קונ־צרן כלל, אינו שש לחזור אל התפקיד אותו נטש. צ׳רה מודע כנראה לעובדה שהסכמתו לקבל את התפקיד עלולה לעורר נגדו ביקורת ציבורית חריפה ביותר, הן בשל חלקו בפרשת ודד, והן בשל אחריותו ליצירת אותה אווירה במערכת־הביטחון, שעל רקעה צמחה ופשטה השחיתות.

# במדינה

## העם

### אלימות מול אלימות

**כאשר נעלם האמון בשילטון הצדק — נפרץ השער לאלימות**

בנמל־התעופה לוד הסתערו שובתים בריכבם על שוטרי מישמר־הגבול, שהגנו על מפירי־שביתה, שהובאו כדי לפרוק מיטען ממטוסים.

באשקלון שלף נבחן־נהיגה אקדח והרג את בוחניו (ראה עמודים 29־28).

נראה כאילו השתררה האלימות במדינה.

**שובת עירום ושוטרים בלוד**

להרים קול ולהרים יד

אין דין ואין דיין, וחבורות של בריונים עשו בה ככל העולה על רוחם.

**לדפוק על השולחן.** זה נכון — אבל זהו רק צד אחד של המטבע.

נכונות השובתים לקחת את החוק בידיהם ולהשתמש באמצעים פראיים ואלימים — נולדה מתוך תחושה עמוקה של תיסכול. ההסתערות על מישמר־הגבול באה אחרי שהמישמר והמישטרה הופעלו בכל סיכסוכי־העבודה האחרונים, באמתלות שונות, כדי לשבור את השביתות ולהשליט על העובדים בכוח את מרות הבוסים המיפלגתיים הממו־נים, השולטים בהסתדרות.

לא המתפרעים אשמים אם השתלטה במדינה כולה ההרגשה שמי ש„אינו דופק על השולחן״ — אינו משיג דבר, ושגם למען עניין צודק אין ברירה אלא להרים את הקול, ולעתים קרובות גם את היד.

כאשר נעלם האימון בשילטון הצדק ובטוהר החוק — נפרץ השער לרווחה בפני האלימות. אז אלימות גוררת אלימות, הלחץ של השילטון נתקל בלחץ נגדי של מי שרואים עצמם כ„נדפקים״ — ובסוף לא ברור עוד מי הגורם לאלימות, ומי המגיב עליה.

## הרפורמה

### הדממה שלפני הסערה

**שעון גדול מתקתק בחלל המדינה — עד שתבוא ההתפוצצות**

דממה דקה השתררה במדינה. לרבים היה נדמה שזוהי הדממה שלפני הסערה.

בדממה זו תיקתק השעון הגדול של הרפורמה של ועדת בן־שחר.

ככל שהתקרבו מחוגי השעון אל המועד המכריע — האחד באוגוסט, שבו צריכים להשתלם משכורות חודש יולי על פי הר־פורמה — כן גברה הדאגה מפני הת־פוצצות.

**אשליות מתוקות.** רוב רובם של ה־עובדים בארץ לא ידעו עדיין מה צפוי להם. הם חיו עדיין בעגן של אשליות מתוקות. באוזניהם צילצלו עדיין ההבט־חות.

(המשך בעמוד 20)

# עכשיו,
# כשאתה יודע הכל
# על הגרלת הלוטו,
# בוא ומלא טופס.

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 01 | 02 | 03 | 04 | 05 | 06 | 07 |
| 08 | 09 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 |
| 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 |
| 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 |
| 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 |
| 36 | 37 | 38 | 39 | | | |

# בהצלחה!

עידן יועצים לפרסום/311

מפעל הפיס

לוטו הסימון להצלחה שלך!

אנו מחפשים בתים חמים
עבור חתלתולינו החמודים
אגודת צער בעלי חיים

רחוב סלמה 30, יפו
טל. 827621

## המנוי

קיבלת חשבון,
אנא, פרע אותו
בהקדם.

מחלקת המיס״ים

# מה? - אתה עוד לא מנוי במגור?

שם ............
כתובת ............
עיר ............ טלפון ............

לנוחותך, מודעה זו משמשת כטופס הרשמה של "מגור"
מלא את הפרטים, צרף המחאה לפקודת "מגור" ע"ס
-.145 ל"י ושלח לת.ד. 32067 ת"א. תוך 10 ימים תקבל
לביתך כרטיס מנוי שנתי וכתב שרות המפרט את
התחייבות חברת "מגור" למנוייה.
מנויי "מגור" נהנים ממגוון שרותי רכב חינם.
תקוני-דרך והתנעות, גרירה חינם - גם לאחר תאונה
ועוד הטבות ושרותים.

הנחות בקנית אביזרי-רכב ומצברים.
החלפת רכב ישן בחדש. בחנויות
"מגור" בארץ.

האגר לשווק מגור רכב ואבזרים

מוקדי המפעל הפועלים 24 שעות - לשרותך
תל-אביב, טלפונים: 7-482121
חיפה, טלפונים: 664317-664378-669797
סניפי "מגור", משרדים וחנויות אבזרים.
ירושלים: רח' יואל 6 טל. 221188
תל-אביב: ככר המדינה, ה' באייר 6 טל. 252211
חיפה: דרך בר יהודה 33 טל. 669797
נתניה: רח' הרצל 49 טל. 24470
באר שבע: דרך חברון 7 טל. 78554

או טלפן 252212 (03) - דיילת הסברה ומכירות תבוא לביתך

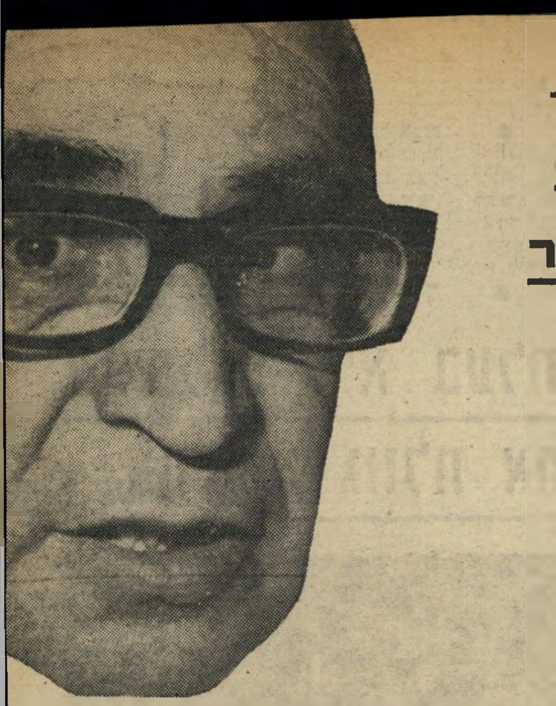

### במשך השבוע סערה המדינה סביב גילויי „העולם הזה" על מיבצע הסחיטה של שר־האוצר למען מיפלגתו – עתה חושף „העולם הזה" את מיסתרי הכספים של המיפלגה

מאת **יגאל לביב**

# הקרן הבלתי-חוקית

**מ**זה שנים פועלת בישראל קרן בית ברל כצנלסון. הקרן היא הגוף המנהל את המכון הרעיוני של מפלגת־העבודה, המשתרע על שטח של כ־1500 דונם בכפר־סבא. הקרן גם מקבלת תרומות, מוציאה כספים, ויש לה חשבונות בנקאיים מסודרים.

לפי החוק, קרן ציבורית הפועלת בהתאם לתקנות ה־אגודות העותומניות, פטורה מכל מס שכן אינה פועלת למטרות רווח. אולם החוק מחייב כל קרן להירשם בתור שכזו, לעמוד לבקורת מישרד הפנים ולהיות כפופה למרות העליונה של הממונה על המחוז, המקנה לה את הפטורים השונים.

קרן בית ברל הפכה חלק כה טבעי של הגוף המיפלגתי, עד שהיה זה ברור מאליו כי היא קרן חוקית וקיימת. כך חשבו הכל עד תחילת שנה זו, עת התחיל עורך־הדין יהודה רסלר לאסוף נתונים על רכוש המיפלגות, המבקשות את עזרת המדינה לתשלום חובותיהן. כאשר הגיע לגוף הקרוי קרן בית ברל כצנלסון, נדהם להיווכח, כי הקרן למעשה אינה קיימת.

רסלר שיגר מיכתבים לכל מחוזות מישרד־הפנים במדינה, שאל את כולם אם הקרן רשומה במחוזם. הממונה על מחוז ירושלים השיב בשלילה. הממונה על מחוז הצפון השיב כי קיימת אצלו אגודה בשם אהלו, מיפעל זיכרון לברל כצנלסון, אולם לא הגוף המבוקש. הממונה על מחוז תל־אביב השיב כי אין בכרטסת מישרדו רישום של אגודה מעין זו. כך השיב גם הממונה על מחוז הדרום, והממונה על מחוז חיפה. הממונה על מחוז המרכז, בו שוכנת כפר־סבא, השיב כי „במישרדנו לא קיימת אגודה בשם קרן בית ברל כצנלסון. מאידך קיימת אגודה בשם מיכללת בית ברל, שנרשמה במישרדנו ב־6/6/74".

**גילוי זה, כי הקרן האמורה אינה קיימת כלל, הוא מדהים. שכן, אם הקרן אינה קיימת, כיצד קיבלה כל השנים פטורים ממסים? כיצד לא עמדה כל השנים לביקורת מס־ההכנסה או מישרד־הפנים? מי השגיח מה נעשה בכספים שנכנסו לקרן? אם אין הקרן חוקית, שכן אינה קיימת, הרי שכל התרומות שנתרמו לה וקיבלו פטור ממס־הכנסה כתרומה, חייבות עתה במס, והפטור שניתן אינו חוקי!**

הנה, למשל, פטור בחתימת ידו של שר־האוצר פינחס ספיר ושר־המישפטים דב יוסף, מיום 30 במארס 1965. הפטור משחרר את הקרן מתשלום אגרות, ונאמר בו במפורש כי הפטור ניתן לקרן ברל כצנלסון.

**עתה, משהתברר כי הקרן לא היתה קיימת, נשאלת השאלה, על סמך מה נתנו שרי האוצר והמשפטים, חברי מפא"י את הפטור המבוקש?**

## הקרן ✶ הלא־קיימת

**א**ין לי כל מושג מה היקף הכספי של ההכנסות וההוצאות של קרן זו. סביר להניח כי מדובר בעשרות מיליוני לירות מחזור, שהיו כל העת ללא כל פיקוח. גם עכשיו בידי הקרן הלא־קיימת 1450 דונם, מהם 630 דונם פרדס, והיתר שטחים בשימושים שונים, כולם באזור בניה.

**הערכה זהירה ביותר של שמאי־המקרקעין אהוד המאירי ואחיקם ביתן, מעריכה את שווי השטח בלי הפרדס ב־6.7 מיליון לירות. הפטור ממסי רכוש שניתן על סמך ההנחה כי הקרן היא חוקית, שווה כשלעצמו 270 אלף ל"י לשנה!**

האם יחקור עתה מבקר־המדינה על סמך מה קיבלה קרן זו כל השנים פטורים ממסים,

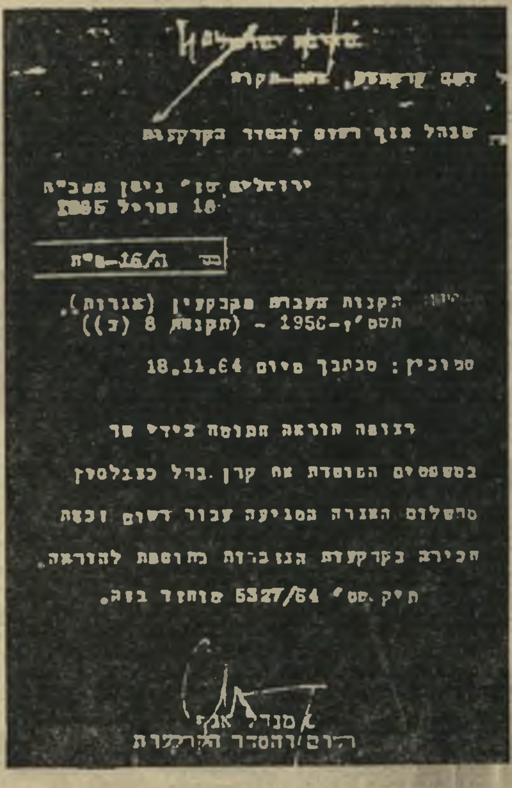
מנהל אגף רישום והסדר בקרקעות
ירושלים, ט"ז ניסן תשכ"ה
18 אפריל 1965
הנדון: תקנות מעבר מקרקעין (אגרות), תשט"ז-1956 – (תקנה 8 (ג))
סימוכין: מכתבך מיום 18.11.64
רצופה הוראה חתומה בידי שר
המשפטים הפוטרת את קרן ברל כצנלסון
מתשלום האגרה המגיעה עבור רשום זכות
חכירה בקרקעות המנוברות מתוספת להוראה.
תיק מס' 6327/64 מוחזר בזה.
מנהל אגף
רישום והסדר הקרקעות

**לא חוקי!** מסמך החתום על ידי שר האוצר פנחס ספיר ושר המשפטים דב יוסף ואשר פוטר ממסים את קרן בית ברל, למרות שאין שום רישום המוכיח שהיא קיימת בהתאם לחוק.

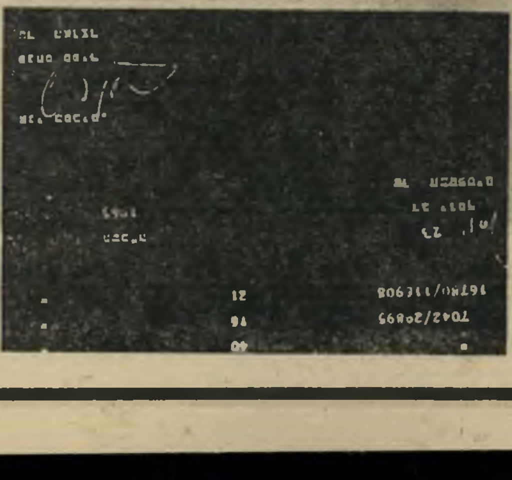

**והאם יחייב שר־האוצר יהושע רבינוביץ את הגוף הקרוי „קרן בית ברל כצנלסון" לשלם רטרואקטיבית את כל המסים והאגרות המגיעים ממנו, ואשר לא שילמו אותן בנימוק שזוהי קרן פטורה ממסים?**

עיון באחד ממאות נסחי המקרקעים של אדמות בית־ברל מגלה תמונה מאלפת על אופן חליבת כספי ההסתדרות והמדינה והעברתם למיפלגת־העבודה, או מפא"י של אז.

אחת החלקות של בית ברל, בגוש 7527 חלק 9, שטחה הוא 36.2 דונם. החלקה היתה פעם של הכפר הערבי דלמניה. באוקטובר 1935 קנה את החלקה תושב אחד בשם מוריס גרדינגר. כעבור 10 שנים בדיוק הוא מכר את הקרקע לשני גופים — לקרן הקיימת לישראל ולניר, חברה שיתופית להתיישבות עובדים שבבעלות המרכז החקלאי וההסתדרות הכללית. במארס 1955 השטח כולו נמכר לתנובה אקספורט, שמכרה אותו כעבור חודשיים בדיוק — שוב לקרן הקיימת לישראל. זו אינה מחכה אף יום אחד, ומייד החכירה את הקרקע לקרן ברל כצנלסון לתקופה המסתיימת בספטמבר 1978.

## נגד ✶ החוק

**מ**אותו רגע שקרן ברל כצנלסון קיבלה את הקרקע, היא ניצלה אותה כדי לשעבדה לצורך קבלת הלוואות ממוסד ממלכתי הקרוי בנק־החקלאות. פעולה זו טבעית לצרכי חקלאות. אולם בית־ברל רחוק מענייני חקלאות. פיתרון החידה טמון באישיותו של העומד בראש בנק החקלאות — דוד קלדרון, המושך מאחרי־הקלעים בכספים של מפא"י, ואחד מאנשי־המפתח של המיפלגה לצורכי מימון פעולותיה.

אילו היתה הקרן רשומה כחוק, ניתן היה, תוך שימוש בחוק, לבדוק את פעולותיה ולבקר מה עשתה כל השנים ברכוש ובכספים שזרמו אליה. מכיוון שאין לה תיק כלשהו, כפי שהחוק מחייבה, הרי שכל פעולותיה הכספיות של קרן זו — אחד המכשירים הכספיים המרכזיים של מיפלגת העבודה — יישארו בחזקת תעלומה.

התעלמות מן החוק אינה מונופול של בית ברל דווקא. בהמשך למאמרי בשבוע שעבר, (העולם הזה 1977), בו תואר כיצד שר־האוצר יהושע רבינוביץ סוחט ממנהלי חברות תרומות לביצור שילטונו במחוז תל־אביב של מיפלגת העבודה, התערבה בפרשה ועדת־הביקורת חמר־כזית של ההסתדרות. חברי הוועדה קראו בכתבה כיצד שר־האוצר ומזכיר המחוז, דב בן־מאיר, מחלקים במיפעלי ההסתדרות טפסים שעליהם מחתימים עובדים. הטופס מורה להעביר תרומה כספית, המנוכה מן המשכורת, או תרומה של ימי חופשה של העובד המומרים בכסף.

**והנה, חוקי ההסתדרות אוסרים איסור חמור מכירת ימי חופשה בכסף. גם נציבות שרות המדינה אוסרת דבר זה בצורה חמורה ביותר. למרות זאת חברו יחד שר־האוצר עם מזכיר המחוז לעבור על החוק, כדי לאסוף 2 מיליון מיליון לירות תרומות.**

מדוע לא היסס שר־האוצר לעבור על החוק?

המפתח לתעלומה טמון בעובדה שרבינוביץ קיבל בשעתו אשראי לקרן־הבחירות שלו לעיריה. בבחירות עצמן הפסיד רבינוביץ, ונשאר חייב לבנק לאומי 1.8 מיליון לירות.

מטרת התרומות, שסוחט עכשיו שר־האוצר רבינוביץ,

(המשך מעמוד 19)
היא כיסוי החוב שלקח רבינוביץ, ראש־העיריה, כדי לשחרר את מחוז תל־אביב מן החובות הללו, המונעים כל פעולה תקינה שלו. רבינוביץ נאלץ לפתוח במיבצע סחיטות, לאחר שראשי הגוש התל־אביבי, השולטים על הקרנות השונות, מסרבים להעמיד לרשותו את הכסף הדרוש לו ל־השתלטות על המיפלגה.

**עיין קל ברכוש הגלוי, השייך** למיפלגת העבודה מראה כי אין כל צורך בסחיטות של מנהלי חברות התלויים בשר־האוצר, ושל עובדי מיפעלים התלויים במנהליהם. ניתן למכור חלק מן הרכוש הרב וכזה, לשלם את כל החובות.

יחד עם השטחים הלא־נטועים של בית־ברל, מסתכם ביותר מ־22 מיליון לירות.

● לזאת יש להוסיף את החברה המ־אוחדת לפירסומים, שרק מיבנה הדפוס שלה, ליד התחנה המרכזית בתל־אביב, מוערך על־ידי השמאי ב־2.3 מיליון לירות, ואשר שוויה הכולל, יחד עם דפוס לוין־.פשטיין שקנתה, מגיע ל־12 עד 15 מיל־יון לירות.

● המחצית של מפא״י ברמתם שווה ל־6 מיליון לירות, וכן גם המחצית ב־קורעוז.

**כך קיבלנו בלי מאמץ גדול קרוב ל־50 מיליון לירות, כאשר כל חו־בות מפלגת העבודה הם רק 28 מיליון לירות.**

בדיקת המיסמכים חשפה טפח ממערכת ההזנה של מפא״י על־ידי החברות ההס־תדרותיות.

כך, למשל, לקונצרן סולל־בונה יש חברה בת בשם דיור, שתפקידה לבנות דירות ולמכרן לכל דיכפין. והנה, ביוני 1974, קנתה חברת דיור מחברת בית־ארלוזורוב את מחצית בניין אהל בתל־אביב, בסכום של 4.2 מיליון לירות. חברת בית־ארלוזורוב שייכת למפא״י. העיסקה הזרימה 4.2 מיל־יון לירות, מכספי סולל־בונה, למפא״י. אין לדיור כל סיבה לקנות את מחצית בניין אהל. אין זה אפילו מיגרש שניתן לבנות עליו. העיסקה נועדה פשוט כדי לחלוב מסולל־בונה עוד כסף עבור מפא״י. מנכ״ל סולל־בונה באותה עת היה צבי רכטר, שהיה גם גיזבר מפא״י.

**רכטר פשוט השתמש בכספי „סולל־בונה" כדי להעביר כספים למפלגתו, ללא כל צידוק עסקי.**

דוגמה הפוכה של העברת רכוש של סולל־בונה כימעט ללא תמורה נמצא ב־עיסקה אחרת, שנעשתה במארס 1960. בית ארלוזורוב קנה מסולל־בונה חלקה מיספר 197/10, בגוש 6380, בפתח־תיקווה, וזאת כאשר סולל־בונה קנה חלקה זו חמישה חודשים קודם לכן. כעבור זמן תמכור בית־ארלוזורוב את החלקה האמורה ברווח גדול, תממן את בעליה, מיפלגת העבודה.

**זהו מיגזר קטן בלבד מעיסקות המימון של מיפלגת העבודה. בי רשימה הבאה נראה את הניתן ל־היראות בעיסקות שתי התנועות האחרות, התומכות במימון הממ־שלתי להסדר חובותיהן — תנועת החרות והמפד״ל.**

(רשימה שניה בסידרה)

# המיפלגה היא בעלת נכסים של עשרות מיליונים

# - אך היא גוזלת את חופשת העובדים ואת שכרם

לכבוד

הנהלת

כ א ן.

הנדון: בקשה לנכות ימי חופשה

אנו החתומים מטה, מבקשים לנכות מזכותנו בימי חופשה אצלכם ולהעביר את התמורה הכספית נטו, לזכות מפלגת העבודה הישראלית מחוז ת״א, בנק לאומי לישראל, רח׳ דיזנגוף 100, ת״א, מס׳ חשבון 53470/60.

| מס׳ העובד | שם העובד | סה״כ ימי חופשה | חתימה | מס העובד | שם העובד | סה״כ ימי חופשה | חתימה |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |

## גזילת החופשה

זהו הטופס שחולק על־ידי עסקני מחוז תל־אביב של מיפלגת העבודה. העובד חותם על הטופס, לפיו הוא תורם ימי חופשה שנתית שלו למגבית של יהושע רבינוביץ, למיפלגתו בתל־אביב. ועדת־הביקורת של ההסתדרות נזפה במזכיר מחוז תל־אביב, דב בן־מאיר, והורתה לו לבטל את תרומות ימי־החופשה.

אנו החתומים מטה, מבקשים לנכות מנשכורתנו, סכום חדשי לפי הרשום, בצד שמותינו, וזאת בששה תשלומים חדשיים שווים, החל ממשכורת חודש ............ ולהעביר את הסך: לזכות מפלגת העבודה הישראלית בנק לאומי לישראל, רח׳ דיזנגוף 100 ת״א, מס׳ חשבון 53470/60.

| מס׳ העובד | שם העובד | סכום חדשי בל״י | חתימה | מס העובד | שם העובד | סכום חדשי בל״י | חתימה |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | | |
| | | | | | | | |

## ניכוי משכר

על טופס זה חותם העובד, ובו הוא מורה לנכות משכרו תרומה למגבית של מיפלגת העבודה בתל־אביב. הטפסים מחולקים על־ידי מנהלי המיפעלים, כאשר הפועל החושש מהם נאלץ לחתום על הטופס.

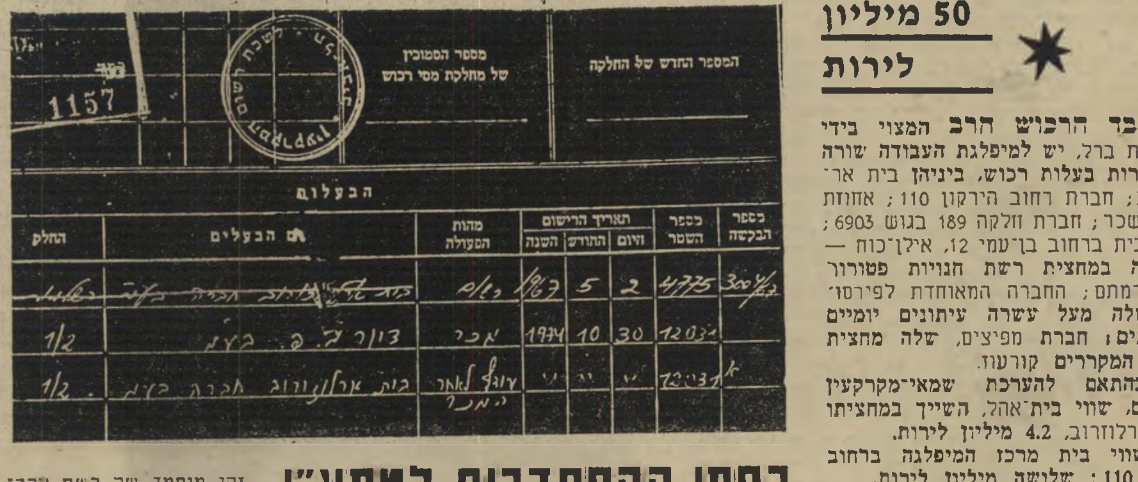
1157

המספר החדש של החלקה

מספר הסמוכין של מחלקת מסי רכוש

הבעלות

| מספר הבקשה | מספר השטר | תאריך הרישום: היום | החודש | השנה | מהות הפעולה | הבעלים | החלק |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 300/[illegible] | 4775 | 2 | 5 | 1967 | רשום | [illegible] | [illegible] |
| | 12031 | 30 | 10 | 1974 | מכר | דיור ב. פ. בע״מ | 1/2 |
| א | 12031 | ״ | ״ | ״ | עודף לאחר המכר | בית ארלוזורוב חברה בע״מ | 1/2 |

## כספי ההסתדרות למפא״י

זהו מיסמך של רשם המקר־קעות, המראה כי חברת דיור של סולל־בונה קנתה את מחצית בית־אוהל מחברת הנכסים של מפא״י, בית־ארלוזורוב. בצורה זו מוזרמים כספי ההסתדרות, השייכים לעובדים, לצרכים מיפלגתיים.

### ★ 50 מיליון לירות

מלבד הרכוש הרב המצוי בידי בית ברל, יש למיפלגת העבודה שורה של חברות בעלות רכוש, ביניהן בית ארלוזורוב; חברת רחוב הירקון 110; אחוזת בני יששכר; חברת חלקה 189 בגוש 6903; חברת בית ברחוב בן־עמי 12, אילן־כוח — המחזיקה במחצית רשת חנויות פטורור המכס רמתם; החברה המאוחדת לפירסו־מים, שלה מעל עשרה עיתונים יומיים ושבועונים; חברת מפיצים, שלה מחצית מיפעל המקררים קורעוז.

● בהתאם להערכת שמאי־מקרקעין מוסמכים, שווי בית־אהל, השייך במחציתו לבית ארלוזורוב, 4.2 מיליון לירות.

● שווי בית מרכז המיפלגה ברחוב הירקון 110: שלושה מיליון לירות.

● שווי יתר החלקות הידועות לי של בית־ארלוזורוב הוא תישעה מיליון לירות.

● כל הרכוש הקרקעי של המיפלגה,

# במדינה

(המשך מעמוד 17)
חות של יהושע רבינוביץ, חיים בן־שחר ועמיתיו, שהרפורמה תביא תוספת ניכרת לשכר־הנטו של כימעט כל העובדים, ב־שכבות הבינוניות והנמוכות, ורק בשוליים העליונים עלול השכר הנטו להיפגע. גם לנפגעים אלה הובטח „גילום", כדי שהשכר יישאר כמקודם.

כאשר ישבו השבוע מנהלי־החשבונות בכל רחבי הארץ, וניסו לחשב את המש־כורות החדשות של העובדים במיפעליהם, נדהמו להיווכח שאין שחר לתחזיות אלה של ועדת בן־שחר.

התמונה שנתקבלה: אחרי הוספת ה־„עיוותים" השונים לשכר העובדים החייב במס, הורע מצבם של חלק גדול של ה־עובדים — כנראה של הרוב.

בשכבות הנמוכות תהיה עלייה מסויימת בשכר־הנטו — אולם עלייה זו תהיה כל־כך קטנה ועלובה, עד כי תיעלם בהשוואה לתוספת היוקר. ברוב המיקרים תימדד עליה זו בעשרות לירות לחודש בילבד.

הנהנים היחידים, שהנאתם תהיה שלמה: בעלי הכנסות־הענק, שהמס על הכנסותיהם יירד באופן ניכר ומוחשי.

**רק עיוור מלא.** כאשר יקבלו מאות אלפי העובדים את הלוקשים החדשים, ותתברר להם תמונה זו, עלולה להתרחש התפוצצות.

מה גם, שהלוקש החדש יהיה כרוך בכמה שינויים שהם חמורים במייוחד מב־חינה פסיכולוגית. בין השאר:

● לא יהיה עוד העובד משוחרר ממס על סכום שהוא מקדיש לתמיכה בהורים חסרי־אמצעים.

●, לא יזכה עוד בשיחרור ממסים נכה צה״ל, אלא אם יש לו נכות של 100% — כגון עיוור מלא.

● גם העובדים שמכוניתם משמשת להם כמכשיר־עבודה חיוני — רופאים, עתונאים, מדריכים חקלאיים, סוכנים־נוס־עים ועוד — לא יוכלו לזקוף את הוצאות הרכב על חשבון ההוצאות. למעשה יידרשו לממן מכיסם את הוצאות עבודתם, ועוד לשלם על כך מס.

**סירוס תוספת־היוקר.** על רקע זה מקבל הוויכוח על תוספת־היוקר משמעות מייוחדת.

למעשה משמשת ה„רפורמה" של בן־שחר, שהבטחותיה החיוניות נראות ריקות מתוכן ככל שמתקרב מועד הביצוע, כ־עילת לשתי פעולות להורדת רמת־המחייה של השכירים: הארכת הסכמי־העבודה ה־קיימים, והורדת תוספת־היוקר.

חוזי־העבודה הקיימים הפכו נאכרוניזם, לאור ההתייקרות העצומה שחלה מאז ש־נחתמו. בשם הרפורמה, נתבעו עתה ה־עובדים „להאריך" את החוזים הקיימים. כלומר: לוותר על כל תוספת לשכרם.

באותה שעה נערך תימרון מחוכם לסי־רוס תוספת־היוקר. הוא מתבצע בשלבים:

● לפי דרישת שר־האוצר והמעסיקים, נדרשה ההסתדרות לוותר על התוספת לפי ההתייקרות האמיתית (כ־13%), ולהסתפק באחוז נמוך יותר — 9% או 11%.

● על פי המלצות ועדת־זוסמן, תשולם להבא רק 70% מן התוספת שתיקבע. כך שאם תיקבע תוספת של 11%, יקבלו ה־עובדים רק תוספת של 6.5%.

● לפי המלצות ועדת בן־שחר, יוטל מס גם על תוספת זו. כך שהעובדים יפ־סידו לפחות רבע מן התוספת שתשולם ברוטו — והתוספת נטו תצטמק לפחות ל־5% — הרבה פחות ממחצית הפיצוי המגיע לעובדים עבור ההתייקרות. היא תשמש רק כדי להעלים מעיני השכירים ששכרם ירד בעיקבות הרפורמה.

התוצאה — ירידה גדולה של השכר הריאלי של העובדים השכירים — בעוד שהמיקצועות הפרוטקציוגריים יוכלו לנצל את ההתייקרות לשם צבירת רווחים קלים.

# דיעות

## „פיטמו את העדר"

### האם יתכן שלום שאינו כפוי על־ידי המעצמות?

הקהל התגלגל מדי פעם מצחוק, ל־מישמע הדברים השנונים והעוקצניים. או־לם האווירה באולם בית סוקולוב היתה רצינית ומהורהרת, במידה שאינה מקובלת באסיפה פוליטית. כי כאשר מדבר הפרו־
(המשך בעמוד 24)

# חצי מיליון לשנה לשני רבנים לשעבר

## כמה עולים לך שניים אלה?

### מאת מרסל זוהר

**מ**כונית „פלימות" לבנה מפוארת, מיספר 547260, נעצרה לפני הכניסה לבית מיספר 7 שברחוב בלפור בירושלים. נהג המכונית האמריקאית, צעיר בשנות העשרים לחייו וחבוש־כיפה, ירד ממנה כשבידו סל ובו מיצרכי־מכולת.

הצעיר, נתן לוי, חזר ממסע־קניות אל ביתו של אדונו, הרב הראשי לשעבר יצחק ניסים. הנהג עלה בריצה במדרגות המוליכות אל בית־הפאר של הרב, כדי שטריות המיצרכים לא תיפגע מן החום בחוץ.

„אני רק מחליף," הסביר לוי. „פשוט, הנהג השני בחופש. אני עושה מה שאומרים לי, ונוסע לאן ששולחים אותי."

הרב יצחק ניסים, רבה הראשי הספרדי („הראשון־לציון") לשעבר של מדינת־ישראל, אישר את דבריו של נהגו הממשלתי: „נכון, הוא לא היה פה כל הבוקר, אנחנו שלחנו אותו. אני עצמי משתמש במכונית שלי לפעמים, כשעה ביום, או אפילו פחות משעה."

הרב ניסים יוצא מביתו רק לעיתים רחוקות. אפילו לתפילת־הבוקר בבית־הכנסת אין הוא צריך לנסוע. קבוצת המתפללים באה אל ביתו.

ובכל זאת, למרבית הפלא, עשתה מכוניתו הממשלתית הצמודה של הרב 23,500 קילומטרים במשך השנה שעברה — כ־2000 קילומטרים בחודש!

מי נסע במכונית־השרד המפוארת של הרב מרחקים כה גדולים, אם הרב עצמו כימעט שאינו משתמש בה?

השכנים, שהם עדי־ראייה למתרחש, טוענים כי בני־מישפחתו של הרב ניסים הם המשתמשים דרך־קבע במכונית הפלימות הממשלתית.

אמר ח"כ הליכוד משה ניסים, עורך־דין במיקצועו, אחד מבני הרב הראשי לשעבר: „אינני משתמש במכוניתו של אבא, אלא רק כשמזדמן לי לנסוע בה, כפעם אחת בשבוע, או כמה פעמים בחודש. אני נוסע בה עם אבא."

### „ספיישל" ל־250 מטר

**ל**א הרחק מביתו של הרב הראשי לשעבר ניסים, ברחוב קרן־היסוד, חונה על המידרכה מכונית פלימות כחולה. לוחית־הזיהוי שלה נושאת את המיספר הממשלתי 547261. השעה היא שש ורבע בבוקר.

נהגה של המכונית, יואב סיידוף, פותח את דלתה לפני הרב איסר יהודה אונטרמן, רבה הראשי האשכנזי לשעבר של ישראל.

ליד הרב ניצב שמשו. הם נכנסים. הפלימות הכחולה יורדת מהמידרכה, וכעבור כדקה אחת של נסיעה, היא נעצרת מול היכל־שלמה. המרחק מבית הרב לשם הוא כ־250 מטרים. אחרי שעה ורבע לערך מחזירה מכונית־השרד את הרב אונטרמן אל ביתו. המכונית נוסעת מן המקום, ובדרך־כלל אינה חוזרת לשם אלא למחרת היום.

מן הרישום השנתי של מכונית זו נתברר כי הרב אונטרמן נסע בשנה שעברה 24 אלף קילומטרים במכונית־השרד הממשלתית העומדת לרשותו — גם היא כ־2000 קילומטרים בחודש!

שומריו ושמשיו הצמודים של הרב אונטרמן סירבו להעביר לאדוניהם כל שאלה בדבר מכוניתו הצמודה. הם לא אישרו פגישה עם הרב, ואפילו לא שיחת־טלפון. הם מסרו רק כי הרב אינו מוכן לשוחח על עניין מכונית־השרד שלו.

אחזקתן של שתי מכוניות־הפאר הללו, מסוג פלימות, ונהגיהם הצמודים, לצורך הסעתם של הרבנים אונטרמן וניסים, עולה למשלם־המיסים הישראלי כ־200 אלף לירות לשנה.

מאז יציאתם לגימלאות, בשנת 1972, קיבלו שני הרבנים מן המדינה מתנה כזאת מאוצר המדינה מדי־שנה — כשהמחיר הולך וגדל.

אך פרשת מכוניות־השרד המפוארות אינה הפרשה היחידה שבה מעורבים שני הרבנים הראשיים לשעבר.

הרב איסר יהודה אונטרמן נולד לפני 89 שנים, בעיר בריסק שבליטא. הוא השתתף ביסוד תנועת המיזרחי שבפולין, ובשנת 1933 נבחר כרב קהילת ליוורפול באנגליה. בשנת 1946 נבחר כרבה של תל־אביב—יפו.

בשנת 1950 הוגשה נגד הרב אונטרמן תביעה פלילית פרטית, על־ידי עורך־הדין אלכסנדר סלומון. בעל־התביעה טען, כי הרב אונטרמן כינה אותו במסיבת־עיתונאים בשם: „קומוניסט משוגע ובלתי־שפוי בדעתו."

בשנת 1960 הסעיר הרב אונטרמן שוב את המדינה, כאשר שלח מיכתב למפד"ל, בו הזהיר כי לא יגיש את מועמדותו לבחירות לרבנות הראשית. מאוחר יותר הסביר הרב אונטרמן, כי דחה את הבקשה להגיש את מועמדותו, מפני שקודם־לכן פנו אל הרב סולובייצ'יק באמריקה, והלה סירב לרוץ לבחירות.

בבחירות לרבנות הראשית שנערכו בשנת 1964, גבר אונטרמן על יריבו, הרב שלמה גורן, בהפרש של שלושה קולות. באותן בחירות נבחר הרב יצחק ניסים, מחדש, כרב ראשי ספרדי. אונטרמן סירב להסיר את מועמדותו למישרת הרב הראשי האשכנזי, למרות שנאמר לו כי בשל גילו המתקדם לא יוכל לקבל מישרת דיין. גיל־הפרישה של דיין הוא 70, ואין מועמד יכול להגיש עצמו לבחירות למישרת רב

(המשך בעמוד 24)

**הרב אונטרמן** מכונית הפליימות מס. 547261, הרכב הצמוד של הרב הראשי האשכנזי לשעבר, ממתינה על המידרכה ליד דירת־השרד של הרב ברחוב קרן היסוד בירושלים. אחרי נסיעה של כ־250 מטר בערך, אל בית־הכנסת וחזרה, נעלמת המכונית עד למחרת היום. אך בסוף כל חודש, מורה מד־המרחק שהרכב עשה 2000 ק"מ.

**הרב נסים** מכונית הפליימות 547260, הרכב הצמוד של הרב הראשי הספרדי לשעבר יצחק נסים, ליד ביתו המפואר ברחוב בלפור בירושלים. ליד המכונית עומד הנהג נתן לוי, המשמש למישפחה גם כעוזרת וכעובד־משק.

# איך הפכה מלכת־היופי הישראלית ל

# הפלות ב

של המישפחה בירושלים וביפו הופקע על־ידי האפוטרופוס •.

## ★ ביזנס ושמו הפלות

כמו רוב חברותיה, מלכות־היופי, נסעה לילי לארצות־הברית, נאמה למען ה־מגבית, ונשארה מעבר לים. כמו רוב חברותיה, היא נישאה ליהודי־אמריקאי עשיר, בעל מיפעל לבגדי־ים, הגר עתה בלוס־אנג׳לס. כמו רוב חברותיה, היא יכלה להיעלם מן האופק, כעוד מטרונית אמריקאית־יהודית ישראלית־לשעבר.

ומצליחה מאד. הביזנס שלה: הפלות מלאכותיות.

לילי מסרבת לגלות איך בא לה הרעיון ה־גאוני. „זהו סיפור ארוך,״ היא מתגוננת.

לפני שלוש שנים חל מיפנה בחוקי מדינת ניו־יורק. ההפלות הפכו זכות חוקית, בהישג־ידה של כל דורשת. במקום ההפלות שבוצעו בחשאי, לא פעם בתנאים מסוכנים, במחיר 4000 ואף 6000 דולרים, באו הפלות במירפאות מסודרות, במחיר כמה עשרות דולרים.

עוד לפני שינוי החוק תפסה לילי שיש כאן הזדמנות גדולה למי שתדע לנצל אותה. במר־כזה של ניו־יורק, ברחוב ה־29, בצד המיזרחי האופנתי, היא הקימה מירפאה להפלות־מלאכותיות ולניתוחים־פלסטיים.

„הנערה מסיבוב ביל״ו - כפי שצולמ

- וכפי שצולמה השבוע במלון „פאל״ בת

## לילי מן, מלכת־היופי של ישראל בשנת 1960

מי לא שמע בשעתו על „הנערה מ־סיבוב ביל״ו ז״

לפני עשרים שנה, היא היתה שם־דבר. החיילים סיפרו עליה איש לרעהו, המכוניות סטו מדרכן כדי להציץ בה.

בסיבוב ביל״ו, בין רחובות וגיבעת־ברנר, היה קיוסק. בקיוסק נמצאה — לפי השמועה — נערה שחרחורת, בעלת עיניים חושניות וגוף מהמם, יפהפייה שלא מן העולם הזה.

רבים סברו שזוהי אגדה, מן הסוג ש־מוליד הפולקלור מדי־פעם. אותם שניסו לבדוק את אמיתות השמועה, מצאו צעירה שהתאימה בדיוק לסיפור. הם חזרו שוב־ושוב.

## ★ חצי ערביה, חצי יהודיה

כעבור שנים עלתה הנערה־מסיבוב־ביל״ו מן האלמוניות — ונסתבר כי האמת עולה אף על האגדה.

בשנת 1960 נבחרה כמלכת־היופי של ישראל צעירה שפורסמה בשם לילי מן.

חשם הסתמי חומצא בחיפזון, כדי לחסתיר שם ציורי הרבה יותר (העולם הזה 1187).

כי שמה האמיתי של הנערה היה לילי דג׳אני, והיא היתה חצי־ערביה וחצי־יהודיה. מבחינה דתית היתה יהודיה שלמה, מאחר שאמה חווה היתה יהודית; ומוס־למית שלמה, מאחר שאביה היה בן דת מוחמד. בניגוד לחלכה היהודית, קובע חוק האיסלאם כי דתם של ילדים היא כדת אביהם.

אולם התערובת הלאומית הציורית לא מיצתה את הרקע הבלתי־רגיל של הנערה הבלתי־רגילה מסיבוב ביל״ו. משני הצדדים, היה לה ייחוס.

אחי האם הוא שמואל רכטמן, כיום ראש עיריית רחובות וראש סיעת הליברלים (ליכוד) בהסתדרות. מצד האב, הייחוס עתיק עוד יותר. מישפחת דג׳אני היא השומרת המסורתית של הר־ציון. יש לה בית־קברות פרטי מאחרי מלון המלך דויד.

לילי גדלה בירושלים. עברה שם את מילחמת־העצמאות. לאחר־מכן עבר אביה, רופא־השיניים, ד״ר עיסא דג׳אני, לרכוש המישפחתי בסיבוב ביל״ו, מול עקרון ה־ערבית שנעלמה מן המפה. רכוש המיליונים

**אמא, אבא** האם היהודיה והאב הערבי ב־ביתם בסיבוב ביל״ו בשנת 1960.

אולם לילי נקרצה מחומר אחר. תחודש, כשביקרה בארץ בפעם הראשונה מזה שמו־נה שנים, הביאה עימה סיפור־הצלחה מו־פלא.

כי לילי דג׳אני היא כיום מיליונרית ב־זכות עצמה, ביזנסמנית מקורית ביותר

• בין השאר: בית־החולים דג׳אני ביפו, הנקרא עתה צהלון.

כיום זהו עסק פורח. לילי מעסיקה 40 עובד
המבצעים הפלות בסרט חנע.

## 50 ★ הפלות ביו

בשלושת חדרי־הניתוח שלה אפשר לב
250 הפלות ביום — כשכל הפלה אורכת כ
דקות בילבד, והנשים באות והולכות ללא שהי
במקום.

## ...ליונרית בזכות המצאתה המיסחרית:

# ...סרט-הנע

...החפלות, המבוצעות בשיטת הוואקום, עולות ...בין 90 דולר (בהרדמה מקומית) ל־120 דולר ...בהרדמה מלאה). ניתוח־אף עולה כ־500 דולר, ...מתיחת־עור — כ־1500.

...הלקוחות באות מכל השכבות. מופיעות נע־...רות בנות 12, לרוב כושיות או פורטוריקאיות. ...הן מורדמות בסם מייוחד, הגורם לכך שישכחו ...את החווייה כולה. באות נשים צעירות וקשי־...שות. באות נשים בעלות משכורת גבוהה, וב־...אות צעירות משיכבות־המצוקה, המסתירות את ...הכסף בחזיית או בנעליים. לילי מומחית בגביית ...המחיר גם מהן.

...כדי לעזור לה בעסקיה הביאה לילי לאמריקה ...את הוריה, ולאחר־מכן גם את אחיה יוסף. זה נועד להגנה מפני שודדים), העושה קילו־מטר אחד על כל ליטר של בנזין. הוא גם הצטייד באישור מטעם סנאטור של מדינת ניו־יורק, הפוטר אותו מדו״חות תנועה. אין הוא מגלה איזה שרות העניק בתמורה לסנאטור.

### הנערה מסיבוב לאס־וגאס

**אולם המכונית** של יוסף נראית כא־חות העניה של המכונית של לילי — קאדילק מבהיק, המצוייד בבאר, בטל־וויזיה, במקרר, בסטריאו ובווידאו. מובן שהוא נהוג בידי נהג פרטי.

## לפני 15 שנים, כשהיתה אגדה חיה

גם האב בן ה־70 קיבל מכונית משלו — אותה ניצל מייד כדי להיכנס, בחיסח־הדעת, לתוך מיטבחו של השכן.

לילי — המשתמשת היום שוב בשם מישפחתה המקורי, דג'אני — מחלקת את זמנה בין שתי ערי־מגורים: ניו־יורק, שבה נמצאים עסקיה, ולוס־אנג'לס, שבה גר בע־לה ונמצאים עסקיו. היא טסה מדי־שבוע הלוך וחזור. רק לעיתים היא נעצרת בלאס־וגאס, שם בנתה לעצמה וילה לשעות־הפנאי.

בעלה, מייקל, היה בחור אמיד, יצרן מצליח של ביגדי־ים ובגדים דומים, כאשר נישאה לו לילי לפני עשר שנים. אך כיום עולה עליו לילי כאשת־עסקים וכגורפת־הון.

### ״כל דבר שיכניס כסף!״

**אפשר היה** לחשוב שכל זה יספיק לצעירה בת ה־35, שהיא עדיין זוהרת ומקסימת בהומור שלה. אבל לילי חולמת על דברים גדולים יותר — חברת ייבוא־וייצוא בינלאומית, שתהיה רשומה בלונדון.

במה תעסוק חברה זו? הנערה מסיבוב ביל״ן מעלה על שפתיה המלאות חיוך ערמומי. „בכל דבר שיכניס כסף!״

## לילי דג'אני, הביזנסמנית האמריקאית ב־1975

## ...־אביב, בעת ביקורה

...פתח סוכנות הפועלת בכל רחבי ארצות־הברית, והמגייסת לקוחות למירפאה, תוך אירגון הנסיעה והאיכסון. אחת ההלצות אומרות שהסוכנות גם דואגת להכנסת ה־נשים לחריון.

יוסף, שצולם בשעתו כאחיה הצעיר ו־הרזה של מלכת־היופי, נראה עתה כאיש־עסקים שחי טוב מאד. ואכן, הוא החליט ליהנות מן החיים ככל יכולתו, קונה מדי־שנה מכונית קאדילק משוריינת (השיריון

**בסיבוב** לילי דג'אני רוקדת עם אחיה יוסף, ונושאת אבטיחים. זה היה לפני חמש־עשרה שנים.

(המשך מעמוד 21)
ראשי, אם עבר את גיל ה־75.

אך הרב אונטרמן סירב בכל תוקף לצאת לגימלאות. רק בשנת 1966 החל מדבר על פרישה. הוא ביקש מן המדינה פיצוי בסך 100 אלף לירות על כך שעזב את מישרתו כרבה הראשי של תל־אביב. כאשר עוררה דרישת־הפיצויים שלו סערה, השמיעו תומכיו זעקות בעיתונות.

למרות שהתקרב כבר לגיל 90, החליט אונטרמן להגיש שוב את מועמדותו לבחירות למישרת רב ראשי לישראל. אך הפעם, בשנת 1972, נבחר במקומו כרב הראשי האשכנזי הרב שלמה גורן. גם הרב הראשי הספרדי, הרב יצחק ניסים, הובס בבחירות אלה, בקנונייה מפולפלת, ותחתיו נבחר הרב עובדיה יוסף.

הרב יצחק ניסים, שישב על כס הרב הראשי הספרדי משנת 1955 עד 1972, נולד בבגדאד בשנת 1896, ועלה לארץ ב־1926.

בתקופת כהונתו כרב הראשי הספרדי, שוכן על־ידי המדינה בבית נאה בן שלוש קומות בשכונת־יוקרה בירושלים. מאוחר יותר קנה הרב מן המדינה את אחת הקומות בבית, בתנאים בלתי־ברורים, אך בעצם נשאר כל הבית על שלוש קומותיו בידיו ובידי מישפחתו עד היום.

כיצד הצליחו שני הרבנים הראשיים לשעבר להחזיק במשך שלוש שנים, לאחר פרישתם לגימלאות, במכוניות־שרד צמודות, דבר שעלה למדינה כבר למעלה מחצי־מיליון לירות?

## לחץ לקבלת ההחלטה

השיב על כך ח"כ ישראל קרגמן, יושב־ראש ועדת־הכספים של הכנסת: „לשישה אנשים בילבד יש זכות להחזיק ברכב צמוד אחרי פרישתם. אלה הם נשיא המדינה, ראש־הממשלה, יושב־ראש הכנסת, נשיא בית־המישפט העליון והרבנים הראשיים.

„לפני כשנתיים ביטלנו את התקנות האלה, כך שהזכות למכונית צמודה נשארה רק לנשיא־המדינה ולראש־הממשלה (הכוונה גם לאלמנתו של ראש־הממשלה לשעבר, לוי אשכול). מי שהיה אז יושב־ראש הכנסת, קדיש לוז ז"ל, ונשיא בית־המישפט העליון השופט יצחק אולשן, הודיעו — לאחר צאתם לגימלאות — שהם מוותרים על זכותם זו.

„אבל הרבנים הראשיים לשעבר, ניסים ואונטרמן, סירבו לוותר על הזכות. הוועדה, מצידה, לא הסכימה לאשר להם מכונית צמודה באופן קבוע. לכן הוחלט לאשר את הדבר מדי־שנה מחדש."

כאשר נשאל ח"כ קרגמן מדוע הסכים לחתום על תקנה כזו לטובת שני הרבנים, והאם הופעל עליו לחץ כלשהו לשם כך, השיב: „שר־הדתות לשעבר, זרח ורהפטיג, ביקש את המכוניות הצמודות עבור הרבנים אונטרמן וניסים. כאשר החלטנו לבטל את התקנות לגביהם, הם היו כבר בגיל הפרישה. אבל השנה הם יצטרכו לשלם מס על הוצאות הרכב הצמוד שלהם."

כאשר נשאל ח"כ קרגמן האם ביקש ממנו ח"כ משה ניסים, בנו של הרב יצחק ניסים, להאריך את תוקף ההחלטה של ועדת־הכספים של הכנסת, בעניין מכוניתו הצמודה של אביו, אמר: „באופן רישמי הוא לא פנה אלי. דיברנו, אך אינני זוכר אם דיברנו בעניין הזה."

אישים המקורבים לוועדת־הכספים של הכנסת טוענים, כי על ח"כ קרגמן הופעלו לחצים מבחוץ לחידוש המתנה מכספי המדינה לשני הרבנים הישישים.

לצורך אחזקת המכוניות הועבר למישרדו של שר־הדתות, יצחק רפאל, תקציב מיוחד על־ידי האוצר. מאחר שעל מישרד זה הוטל לממש את ההחלטה, יש לתניח ששר־הדתות אינו מתלהב מכך ביותר.

בתגובה לשאלה בעניין, הסביר זאב רוזנברג, דובר מישרד־הדתות: „ביקשנו ממינהל־הרכב הממשלתי להחליף את שתי מכוניות הפלימות במכוניות פיאט קטנות יותר, אך לא קיבלנו אישור מתאים."

בינתיים מוסיפים הרבנים להשתמש במכוניותיהם המפוארות והצמודות, כמקודם. איש אינו מוכן להתערב בעניין, ולבדוק מי בעצם משתמש וגומא קילומטרים במכוניות הללו. ח"כ קרגמן להעולם הזה: „אני לא בלש. אני לא יכול לעקוב אחרי המכוניות של שני הרבנים. כשאישרנו להם מכוניות, הכוונה היתה שרק הם צריכים לנסוע ברכב הזה."

## „זוהי הפעם האחרונה!"

לשרי־ממשלה שיצאו לגימלאות מותר להגיש קבלות על הוצאות־נסיעה, בגובה של 360 לירות לחודש. מותר להם לנסוע במוניות. לשני הרבנים הראשיים לשעבר מותר לקבל מתנה שנתית בגובה של 200 אלף לירות מכיסו של האזרח. להם אסור לנסוע אפילו במוניות. לשם כך יש להם מכוניות צמודות.

כאשר נתברר לקרגמן שהעולם הזה מתעניין בפרשה זו, ביקש לדחות את מתן תשובתו עד למחרת היום. אז הודיע כי השנה שוב ניתן האישור למכוניות הרבנים־לשעבר, עד מאי 1976. אך קרגמן מיהר להוסיף: „זוהי הפעם האחרונה!"

אולם פרשת המכוניות אינה מהווה אלא סעיף אחד מרשימת ההוצאות המרכיבה את הסכום העצום שמוציאה המדינה מדי־שנה על שני הרבנים־לשעבר. על הבית בן שלוש הקומות שבו מתגורר הרב ניסים משולם שכר־דירה משוער של 36 אלף לירות לשנה. דירתו של הרב אונטרמן עולה למדינה, לפי הערכה, 18 אלף לירות לשנה.

כל אחד משני הרבנים־בדימוס מחזיק בשמש אחד ובמזכיר אחד לפחות — שמשכורותיהם מסתכמות בכ־72 אלף לירות לשנה. אומנם, לא ברור מי משלם משכורות אלו, אך דבר אחד ברור בכל־זאת: הכסף בא מקרנות המדינה.

משכורתו של הנהג הצמוד עולה לכ־50 אלף לירות בשנה — שכר בתוספת זכויות סוציאליות. החזקת מכונית־השרד המפוארת הצמודה (דלק, טסט, פחת, תיקונים, אחזקה) של כל אחד מהרבנים מגיעה אף היא ל־50 אלף לירות לשנה בערך.

קיצבת־הזיקנה של כל אחד מהרבנים מסתכמת, בשנה, בכ־100 אלף לירות. כלומר, שני הרבנים הראשיים לשעבר, שאינם ממלאים כיום כל תפקיד — ציבורי או אישי — זוכים מדי־שנה במתת־חינם בגובה של למעלה מחצי־מיליון לירות, ביחד, כאשר מתוך סכום זה קיימת הצדקה רק לתשלום הקיצבה — המהווה כחמישית מן הסכום הכולל.

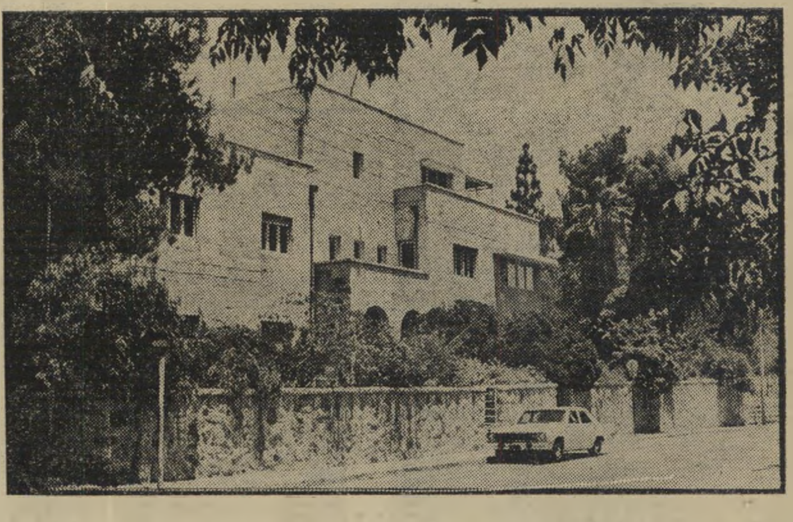

**אחוזת נסים**

מכונית־השרד והבית המפואר בו ממשיך להתגורר הרב לשעבר עם מישפחתו, נמצא בשכונה יקרה בירושלים. הרב הצליח לקנות מן הממשלה קומה בבנין. אך נהנה גם מהקומות שהן רכוש המדינה.

# במדינה

(המשך מעמוד 20)
פסור ישעיהו ליבוביץ, גם דברים פוליטיים רגילים עולים למישור אינטלקטואלי.

**הסינים יכבשו.** גם הפעם לא איכזב הפרופסור את המאות, שמילאו את האולם עד אפס מקום. דבריו הימֵמו רבים:

● אין טעם לחשוב על העתיד מעבר לעשר שנים, כי איש אינו יכול לדעת כיום מה יהיה אז המצב בעולם. יתכן מאד שבעוד עשר שנים לא תהיה ברית־המועצות עוד קיימת, וכי „יורשיו של מאו, שישלטו על מיליארד ורבע בני־אדם, יכבשו את העולם."

● אין שחר לדבריו של שימעון פרס, של ישראל „בלב שלם" — אך הוא ייצור את המצב שבו תוכל ישראל ליצור ריקמת־יחסים שבה יצמח בהדרגה השלום המלא, בנוסח הולנד־בלגיה.

**יונה במקום נץ.** האפתעה הגדולה של הערב סופקה על־ידי הנואם השלישי, האלוף (מיל.) יוסף גבע.

תחילה היה צריך להופיע האלוף (מיל.) אברהם יפה, מראשי מחנה ארץ־ישראל השלמה, אולם ביגלל מות אמו נאלץ יפה לוותר על השתתפותו. במקומו התנדב למשימה יוסף גבע.

אולם גבע נתגלה דווקא כיונה. כמו שני הנואמים האחרים, היה מוכן להחזיר את כל השטחים („יש לי בעייה רק עם ירושלים!") תמורת שלום. אך הוא ביטא את דעדם של רבים במדינה, שאינם מאמינים באפשרות של שלום, מפני שהערבים אינם מוכנים, לדעתו, להשלים עם קיום ישראל. על רקע זה התווכח גבע בחריפות עם יוזם ומנחה הערב, המשורר יבי.

**„מאסנו בשילטון הגויים!"** בנקודה אחת הסכימו כל שלושת הנואמים איש עם רעהו בפירוש: שישראל היא המקום היחידי בעולם שבו אין הקיום הפיסי של היהודים בטוח.

● ליבוביץ: „אם מישהו ישאל אותי איך להבטיח את הקיום הפיסי שלו ושל מישפחתו, אייעץ לו להגר לקנדה או לאוסטרליה. אבל אני אשאר פה."

● אבנרי: „כאשר החלטנו לנטוש קיום של עם בפזורה ולשאת שוב בעול של חרות מדינית, קיבלנו על עצמנו גם את כל הסיכונים הכרוכים בכך, וביכללם הסכנה לקיומנו הפיסי."

● גבע: „הסכנה קיימת, ואנחנו נעמוד בה."

סיכם ליבוביץ: „שאל אותי עיתונאי בריטי: מהו תוכן הציונות? עניתי לו: תוכן הציונות הוא שמאסנו בשילטונם של גויים."

**נואמים ליבוביץ וגבע**

„הנוכלים בוושינגטון והבנדיטים בקרמלין..."

שנאמרו באותו יום, כי ישראל כבשה שלוש פעמים את סיני, ונטשה אותה פעמיים ללא תמורה. „תמורת הנסיגה מסיני בשנת 1956 זכינו ב־11 שנים של שלום — 11 שנים של שיגשוג והתעצמות כלכלית וחברתית שלא היו כדוגמתן בתולדות המדינה."

● „הזמן פועל לרעתנו. למרות זאת פיטמו ראשי־המדינה את העדר בדיבורים על כך שכדאי לישראל מצב של לא־שלום."

● „ארץ־ישראל השלמה תהיה מדינה של יהודים וערבים, ולא מדינה יהודית. היא תהיה רודזיה שניה."

● „איננו יודעים מה מתרחש בלב הנוכלים בוושינגטון והבנדיטים בקרמלין," אך סביר להניח כי הם מעוניינים לכפות שלום במרחב, כדי למנוע סכנה של עימות ביניהם.

● ממשלת ישראל, המייצגת את הרוב הגדול במדינה, אינה מסוגלת לעשות שלום — ויתכן כי אותו הדבר נכון גם לגבי מנהיגי־ערב.

● משום כך, התיקווה היחידה למניעת אסון היא בכפיית שלום על הצדדים מטעם שתי מעצמות־העל, ועל ישראל לתבוע בפה מלא שלום כפוי כזה.

**מוקשים מתחת לרגליים.** טענתו המרכזית של ליבוביץ: לא יתכן בעתיד הנראה־לעין שלום אמיתי, כמו השלום השורר בין הולנד ובלגיה, או בין קנדה וארצות־הברית. „שלום כזה זהה עם ביטחון". לכן יש לשאוף לשלום מן הסוג ששרר במרחב אחרי מיבצע־סיני, עד מילחמת ששת־הימים, „שלום שלא היה בו ביטחון".

על תיזה זו חלק המשתתף השני ברב־שיח, אורי אבנרי. טען הוא: בין שני הקצוות האלה, יש סוג שלישי של שלום.

אחרי הנסיגה מסיני, בראשית 1957, נשתררה אמנם רגיעה ל־11 שנים, אולם ממשלת ישראל לא ידעה לנצלה כדי לקדם את השלום. מתחת לריצפה נשארו אז מונחים המוקשים של הסיכסוך: הבעייה הפלסטינית הבלתי־פתורה, בעיית־הפליטים ובעיית היחסים בין ישראל ושכנותיה.

עתה, לדעת אבנרי, אפשר להשיג שלום ממשי יותר, שבו יפורקו המוקשים האלה ויחוסלו הבעיות העיקריות שבין ישראל ושכנותיה. אם ישראל תהיה מוכנה להצהיר על נכונותה להחזיר את השטחים המוחזקים ולהכיר בזכות הפלסטינים להקים מדינה משלהם לצד ישראל, תיתכן עתה הידברות ישירה והסדר כולל, גם בלי כפיית המעצמות.

הסדר כזה לא יהיה עדיין שלום מושלם, שבו יקבלו הערבים את קיומה הלגיטימי

## שטיפת־מוח

### זראי זורע זרעים

### איך גילה כתב „הארץ" לעניינים ערביים את „פלסטין הכבושה"

הידיעה היתה סנסציונית, ובעלת משמעות עמוקה לגבי המתרחש במרחב. בצדק הבליט אותה הארץ במיסגרת מיוחדת, כדי למשוך אליה תשומת־לב.

תחת הכותרת „פלסטין הכבושה" נאמר בידיעה, ביום הראשון שעבר:

„אמצעי התיקשורת המצריים חזרו אתמול להתייחס לישראל כאל ,פלסטין הכבושה', לאחר תקופה ממושכת שבה נמנעו מלכנות את ישראל בכינויים המקובלים עד היום באמצעי־התקשורת הסוריים ואלה של המחבלים.

„רדיו קאהיר שידר אתמול ידיעה על 100, מישפחות יהודיות שעלו אל פלסטין הכבושה וירדו ממנה לאחר שנוכחו בכזביה של התעמולה הציונית'.

„תחנות־השידור המצריות מרבות בימים האחרונים בשידור ידיעות על ,המצוקה הכלכלית, השביתות והתערערות המשק והחברה בישראל'."

המסקנה הנובעת מן הידיעה: מול ה־

שינוי הדראסטי ב„אמצעי התקשורת" ה־מצריים, ברור כי מצריים מתרחקת מן השלום.

זוהי מסקנה מעניינת. אולם אין בידיעה שמץ של אמת.

**מסע לאומני־ניצי.** הידיעה כולה היא בדותה גמורה, פרי רוחו הפוריה של אחד מאמני שטיפת־המוח: הכתב לעניינים ער־ביים של הארץ, עודד זראי.

יתכן כי בשידור בודד כלשהו, של קריין כלשהו, נאמרו ברדיו קאהיר המלים „פלס־טין הכבושה." אולם לא זהו תוכן ידיעתו של זראי, כפי שהיא מתקבלת על־ידי ה־קורא הסביר. נאמר בה כי „כלי התק־שורת" שינו את נוסחתם, החלו במאורגן ובאופן שיטתי לדבר על „פלסטין הכבושה" במקום על ישראל. מכאן: שינוי עקרוני במדיניות המצרית.

אין לכך שחר. לפני ואחרי ידיעתו של זראי, מדברים כל כלי־התקשורת המצריים השכם והערב בפירוש על „ישראל". כך עשה גם אנוואר אל־סאדאת עצמו בנאומו, שקטעים ממנו אף שודרו בטלוויזיה היש־ראלית. דובר בהם בפירוש על „איס־ראיל".

המלים „פלסטין הכבושה" מקובלות ב־אמצעי־התקשורת של „חזית הסירוב". ה־טענה הכוזבת כי נתקבלו עתה גם במצ־ריים, היא חלק מן המסע הלאומני־ניצי המנוהל בישראל, כדי לסכל התקרבות ישראלית־ערבית, ולשכנע את הציבור ש־השלום אינו אפשרי.

**זהירות בעת הקריאה!** גם בנאומו של אנוואר אל־סאדאת זכה להיות מוצג בראי העקום של כתב הארץ לעניינים ער־ביים.

הדבר בולט מתוך השוואת סיקורו לסי־קור בעיתונים האחרים:

● אהוד יערי, סופר דבר, קבע בפר־שנותו, למחרת הנאום, כי „אין ספק שה־הערות המעטות בענייני ישראל היו מחו־שבות מראש — אולי במיסגרת הפולמוס שערך (סאדאת) עם חזית־הסירוב."

● ד"ר אמנון קפליוק, סופר על ה־מישמר, הזכיר אף הוא את הוויכוח החריף בין סאדאת ובין חזית־הסירוב.

כמו פרשנים רבים ברחבי העולם העלה את המסקנה שהשתמעה מדברי סאדאת, כי אם מצרים תמצא שהאינטרס שלה הוא לנהל משא־ומתן ולעשות שלום, היא לא תהסס לעשות זאת.

● הארץ, לעומת זאת, פירסם מפרי עטו של זראי פרשנות סופר־ניצית, בה נאמר, בין השאר: „לא זו בילבד ש־מצרים לא ויתרה על האופציה הצבאית, אלא היא עושה הכל כדי שהשימוש בה יהיה יעיל יותר בעת הצורך — וזוהי

**צייר מישען**
ציור במקום עסקים

אולי המסקנה היותר חשובה שעלתה אמש בנאום סאדאת. אי־אפשר היה כימעט למצוא בנאום זה נימה של פייסנות והכ־שרת הקרקע להסכם־ביניים עם ישראל, המחייב, בין היתר, הפחתת העויינות."

אף לא מילה אחת נאמרה באותה פר־שנות על הוויכוח הנוקב של סאדאת עם „חזית הסירוב" — ויכוח שכל עיקרו הוא הסכמתו של סאדאת להסדר ולשלום עם ישראל.

ויכוח זה מקלקל לניצים בישראל את התבנית, שהם מנסים לשוות לנשיא סא־דאת. הפרשנות בעניינים ערביים של הארץ, כמו של עיתוני־הערב, היא ניצית מובהקת. אולם פרשנות זו, המבטאת את השקפת הפרשנים עצמם, מופיעה במסווה של ידיעות כוזבות או כוזבות־למחצה, כמו הידיעה על „פלסטין הכבושה" — כש־הקורא הרגיל אינו מבחין בינן ובין ידיעות עובדתיות אמיתיות.

# דרכי אדם

## הרפתקה ושמה ציור

### איש־העסקים המצליח גילה את הציור בגיל 40 — ויצא להרפתקה הגדולה בחייו

מרבית הציירים מתחילים את החיפושים אחר עצמם עוד בשחר חייהם. רבים הנול־דים עם מיכחול ביד. עם היוצאים מכלל זה נימנה משה מישען. אל האמנות ה־פלסטית התוודע לראשונה, מבחינתו ה־מעשית, לפני קצת למעלה משנה, והוא בן 40.

בימים אלה הוא מציג תערוכת־יחיד ראשונה, של 40 יצירות בציבעי־שמן, ב־ירושלים. ציוריו מדהימים ביופיים וברגי־שותם, ומשקפים מירקם יחסים בין־אישיים על כל דקויותיו.

**עיסקי הביליארד.** משה מישען נולד וגדל בחיפה. דווקא המוסיקה היא שתפסה אותו בנערותו. תוך כדי לימודי הנדסת־מכונות בטכניון בחיפה, משך שנתיים, זימר במועדון־לילה, ואחר־כך הצטרף ל־הרכב הראשון של מקהלת רננים. עם חב־ריו אז היו אנשי־זמר, ביניהם שמוליק קראוס ואסתר עופרים, שאותה לימד לפ־רוט על גיטארה.

אחרי השירות בצה"ל, ארז משה את פקלאותיו ועבר לבאר־שבע, שם עבד במיפעל ממשלתי משך שמונה שנים. נסיעה קצרה מערבה, לאמריקה, היא שחו־ללה בו את השינוי המהותי: הוא החליט לנסות את כוחו בעסקים.

הרעיון שעליו החליט ללכת, היה: מו־עדוני־ביליארד. בעשר אצבעותיו בנה את מועדון־הביליארד הראשון בבאר־שבע: שיפץ מיבנה, תיכנן ובנה את שולחנות־המישחק, ואחר־כך תיכנן מערכת אלקטרו־נית להפעלת המועדון. זאת, בהיותו מצוייד בניסיון זעום של מישחקי־ביליארד ספו־רים במועדון ניו־יורקי, ושנתיים של לי־מודי הנדסה.

אט־אט הפך מועדון־הביליארד של משה שם־דבר בבאר־שבע. הביליארד, שהיה קודם מנת־חלקם הבילעדית של פירחחים ידועי־שם, היה עתה מייועד לכל: למן רופאים, עורכי־דין וקציני־מישטרה שחת־מידו לבוא, ועד לצעירים חסרי־מעש.

**העושה יש מאין.** מכל הארץ באו לראות את המועדון. יצרני שולחנות־ביליארד החלו קונים ממנו תוכניות. הוא הפך המומחה מיספר אחד לביליארד במ־דינה. העסקים זינקו קדימה. אל המועדון הראשון התווסף שני, ואליהם סטייקיות, בתי־קפה, דיסקוטק ואולמי־חתונות. לא לחינם אמרו עליו חבריו כי הוא „האיש העושה יש מאין, וכל דבר שהוא נוגע בו — גדל." אלא ששוב נכונו לו תהפו־כות.

יום אחד ניקרה בדרכו של משה מישען אמן צעיר ומרדני ושמו משה אגמון. „נקלעתי לסטודיו שלו, — ומאוד התלהבתי ממה שראיתי, למרות שלא הבנתי הרבה בציור. חשתי שטמון משהו בציורים ה־סוערים שלפני," מספר משה מישען. „מובן שמחשבתי הראשונה היתה לכיוון העס־קים, לעשות מהעניין גם עסק. אלא שמהר מאד הבנתי: לא ניתן להפוך אמן לתר־נגולת המטילה ביצי־זהב פעמיים בשבוע, ובטח לא אמן כמשה אגמון."

ואז החליט מישען לקחת את אגמון תחת חסותו. הוא היה לו לאב, חבר, מפרנס ואיש יחסי־ציבור גם־יחד. עם זאת, מעולם לא התערב במעשי האמן. זו היתה הדחיפה הראשונה של מישען אל עולם הציור.

הוא החל מבקר במוזיאונים ובתערוכות. בארץ או בחו"ל, לא פסח על אף גלריה אחת. סיפרי אמנות קלאסית ומודרנית הח־לו נערמים בביתו בכמויות, ולא לקישוט הסאלון. במשך שנתיים חרש את תולדות האמנות מכל הכיוונים האפשריים.

**להיזרק לציור.** שעות רבות ישב עם אגמון בסטודיו שלו והשתתף, בצופה,

(המשך בעמוד 28)


ספורט־טוטו
טוטו
השבוע משחקי הליגות האוסטראליות
מינימום הפרס הראשון
250.000 ל"י
(כולל העברה)
מינימום כלל הפרסים
375.000 ל"י
(כולל העברה)
ביום ה' — המועד האחרון למסירת הטפסים
עשה לך מנהג קבוע — מלא טוטו בכל שבוע!
המועצה להסדר ההימורים בספורט

היחידה לפניות הציבור במשרד התקשורת
ת.ד. 274 ירושלים 91000
משרד התקשורת

גיטרות ★ אקורדיונים
כלי־נשיפה ★ אורגנים
מיתרים ★ תופים
השאלה ◆ מכירה ◆
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03-57773

אל תבזבז מים

תן טרמפ לחייל

# האם תצא ביאטה קלארספלד
# לסטור על לחיו של הנרי קיסינג'ר?

■ בעת ראיון שהעניקה לדודו **טופז**, נזכרה ציידת־הנאצים הגרמניה, **ביאטה קלארספלד**, בסטירת־הלחי ה־מפורסמת שהעניקה לפני כמה שנים לקאנצלר מערב־גרמניה דאז, **גיאורג קיזינגר**. אחד האנשים שנכחו בראיון צעק לעברה: „אולי תעשי אותו דבר גם **להנרי קיסינג'ר**?" קלארספלד היססה לרגע ואחר השיבה: „אולי".

■ מספמלייתו של נשיא מכסיקו **ארנסטו אצ'ווריה**, העומד לבקר בתחילת החודש הבא בישראל, נמסר לאנשי מישרד־החוץ כי אחד מאנשי הפמליה שיתלווה אל הנשיא בביקורו בישראל, יהיה שף מכסיקאי, הצמוד אל הנשיא והמכין עבורו את ארוחותיו באופן קבוע. המכסיקאים גם הבטיחו כי השף יכין את הארו־חה החגיגית, שאותה עומד אצ'ווריה לערוך לכבוד נשיא המדינה, הפרופסור **אפריים קציר**.

■ באותו מטוס שבו חזר ראש־עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט** מגרמניה, נסע גם **טדי קולק**, ראש־עיריית ירושלים. נוסע נוסף באותו מטוס היה **חיים קוברסקי**, מנכ"ל מישרד־הפנים. במהלך הטיסה הציע קולק לצ'יצ' לתפוס את קוברסקי ולהסדיר איתו את כל התביעות שיש לשתי העי־ריות ממישרד־הפנים. אלא ש־קוברסקי ידע, כנראה, מה מצפה לו. הוא בילה את הטיסה בשינה, וכשנחת המטוס בנמל־התעופה בן־גוריון, לא הגיע אל חדר האנשים החשובים מאד, שם חיכו לו קולק וצ'יצ'.

■ בעת ביקור שערך באשדוד, התבקש שר־המישטרה **שלמה הילל** על־ידי סגן ראש־העירייה והממונה על ה־ביטחון, **יוסף** („ז'וז'ו") **אביטן**, להקים בעיר מישטרה ימית. השיב לו הילל: „בביתו של תלוי אין מזכירים את החבל."

■ הסופר הנודע **ג'יימס** (הוואי, סאיונרה) **מיצ'נר** עומד בראש קבוצת צליינים נוצריים המבקרת כרגע בארץ. הסופר והקבוצה מתגוררים במלון הילטון בירושלים. כשביקש **יעקב אבנרי**, איש יחסי־הציבור של המלון, לערוך לכבוד מיצ'נר מסיבת־היכרות עם סופרים ישראליים, סירב זה, בטענה כי בא לארץ־הקודש כנוצרי מאמין ולא כסופר. את זמנו הוא מבלה בעלייה־לרגל למקומות הקדו־שים, ובפגישות עם אנשי־דת נוצריים.

■ אגב, המאבק בין מלונות המלך דויד והילטון בירושלים, על אירוח אנשים חשובים, הולך ומחריף. לאחרונה נראה כי ידו של הילטון על העליונה. השר **שימעון פרס** העדיף לשהות שם, במקום ב־מלון המלך דויד, וגם יועצו החדש של ראש־הממשלה, ה־אלוף־במילואים **אריאל** („אריק") **שרון**, הפך את הילטון למעונו הירושלמי.

■ בעת שהתארח בתוכנית־הרדיו ממני מני, נשאל יו"ר הכנסת **ישראל ישעיהו** על־ידי המראיין, **מני פאר**, כיצד הוא מצליח להתגבר על חברי־הכנסת, המפריעים לדיונים ב־מליאה. חשיב ישעיהו: „אני נוקט אמצעים דראסטיים. אני דופק בפטיש, והח"כ צועק." שאלו מני: „נו, וזה עוזר?" השיב ישעיהו: „מישהו מוכרח להתעייף ראשון."

■ באותה הזדמנות סיפר ישעיהו, ששם־מישפחתו המקורי הוא שרעבי, מדוע שינה את שמו. מסתבר כי בצנעא, עיר־הולדתו, היו ארבעה ישראל שרעבי. כדי להיבדל מן האחרים, החליט היו"ר לאמץ כשם־מישפחתו את שמו הפרטי של אביו, ישעיהו.

■ **דידי מנוסי** מתגאה כי פיזמון שלו זכה להיות נושא בישיבת־ממשלה. לאחר שפורסם הפיזמון נגד התרת טיסות־השכר, העביר שר־התיירות **משה קול**, המצדד בטיסות־שכר, תצלום של הפיזמון לשר־התחבורה, **גד יעקבי**, האחראי על חברת אל־על, המתנגדת לטיסות. על התצלום הוסיף קול

## אורה הרצוג

יו"ר המועצה למען ארץ־ישראל יפה, אשת השגריר המייועד לאו"ם, היתה אורחת־הכבוד במסיבה שהתקיימה לכבודה בבית ההארחה של התיז־מורת שליד תוכנית למ"ד. אורה היתה עסוקה כל־כך בלחיצת־ידיים עד כי בקושי התפנתה לשוחח עם הבאים. שר־הפנים יוסף בורג, ניסה לשוחח עם אורה, אך היא היתה עסוקה בשיחה עם שר־השיכון אברהם עופר. השר חובש־הכיפה לא התעצל, אחז בזרועה החשופה של אורה וניסה להסב את תשומת־ליבה, בניגוד ליחס המקובל אצל הדתיים.

## אילנית

הזמרת חנה צח, בחודשי־הריון מתקדמים, היתה אחת האורחות בהצגת־הבכורה החגיגית של תוכניתה ה־אחרונה של להקת „כוורת" ב„היכל התרבות" בתל־אביב. אילנית, שבאה בחברת בעלה, המהנדס נחום כשר, משכה תשומת־לב רבה, ובהפסקה הוקפה על־ידי מעריצים רבים, שאיחלו לה מזל טוב והצלחה.

## דני סנדרסון

מנהיג להקת „כוורת", טען כי יש לו בעייה נצחית. למרות שהוא אליל־נוער ומקבל עשרות מיכתבי מעריצות לערב, לא מצא עדיין בחורה כלבבו וכמידותיו. סנדרסון נמוך־הקומה נאלץ לצאת בחברתן של בחורות הגדולות עליו בכמה מיספרים. כתום ההצגה הלך לחפש נערה מתאימה.

# אנשים

בכתב־ידו: „האם שווה פיזמון זה שני כרטיסי־טיסה חינם באל־על?"

למצב לא־נעים נקלע ח"כ הליכוד **יגאל הורביץ**. לאחר שהגיש לכנסת שאילתה, שבה שאל מדוע נסעה **ברוריה**, אשתו של שר־הדתות **יצחק רפאל**, לז'נבה, והאם יש קשר בין נסיעתה לבין התמוטטות הבנק של **טיבור רוזנבוים**, נפגשה איתו ה־גברת רפאל והוכיחה לו כי נסיעתה נקבעה זמן רב לפני התמוטטות הבנק וכי נסעה לצורך טיפול רפואי, שאותו היא מקבלת בשווייץ.

ידידיו של הפירסומאי **אורי אבנת** החלו מכנים אותו, לאחרונה, „קיסינג'ר ה־ישראלי". אבנת, המייצג בארץ את איגוד מישרדי־הפירסום ב־שוק האירופי המשותף, אדוורופ, תציע לוועד־המנהל של האיגוד להקדיש את הדיון המרכזי בכנס האיגוד בג'נבה לקישרי ארצות השוק עם ישראל. הנשיא הצר־פתי של אדוורופ ביקש מאבנת שיערוך, לפני הכנס, סיור־סקר בכל הארצות החברות באיגוד, וידווח על־כך בכנס. כך יבלה הפירסומאי את החודש הקרוב במסע־דילוגים בין אוסטריה, בלגיה, אנגליה, פינלנד, צרפת, גרמניה, איטליה, נורבגיה, ספ־רד, שוודיה ושווייץ.

פירסומאי־מטייל אחר הוא יו"ר האיגוד הישראלי לפירסום, **חיים פלד**, שחזר בשבוע שעבר ממסע הרצאות מיקצועיות בארצות־הברית. אך בכל ההרצאות גלש הנושא למצב הפוליטי במיזרח־התיכון. פלד השתדל לייצג את העמדה הישראלית, ובאחת ההרצאות, לפני בכירי עולם־התיקשורת ה־אמריקאי, הוא נשאל מדוע מתקבל הרושם שישראל מת־עקשת על המעברים בסיני, וחוסמת בכך את ההתקדמות לקראת השלום. פלד השיב על השאלה בשאלה: „מדוע נועלים אזרחי ארצות־הברית את דירו־תיהם על מנעול ובריח? האם הייתם מוכנים להוכיח רצון־טוב כלפי שכנים אלימים, בכך שתשאירו את דלתות דירותיכם בלתי נעולות?" המשיך פלד, והשיב: „האם ההחלטה להשאיר את הדלת פתוחה אל תוך המדינה הקטנה היא רק עניין של ג'סטה? הרי מדובר בחיים של בני־אדם!"

**יוסל'ה בוכמן**, ה־מיליונר היהודי מפרנקפורט ש־איבד 10 מיליון ל"י מרכושו, כאשר בעת שהותו בישראל נשדדו מידידתו, **גילה לוי־בוכמן**, יהלומים בשווי זה, אינו רואה נחת. עוד בעת שגילת המשיכה את שהותה בישראל, בתיקווה לגילוי שודדי יהלומיה, נפל בוכמן למישכב בפרנקפורט. הוא לקה בדלקת־ריאות קשה, עם סיבוכים. אחת הסיבות לכך שגילת חזרה ל־פרנקפורט היא מחלת ידידה.

מישטרת ישראל הוע־מדה במצב הכן: מישהו במדינת מסתובב כשבידיו אישורי־כניסה חופשית לכל מתנות צה"ל ול־בניין־הכנסת. אישורים אלה, נוסף לתעודת־חנייה במתנה ה־מטכ"ל, תלושי־דלק של צה"ל, תעודת־עיתונאי ורישיון־נהיגה, נגנבו ממיכנסיו של דובר מישרד־הביטחון, **נפתלי לביא**. לביא הלך בשבוע שעבר לטבול במימי בריכת־תשחייה בחוף גורדון בתל־אביב. את מיכנסיו, ובהם תתעודות החשו־בות, השאיר במלתחה. כאשר עמר לתת־עגן וחזר למלתחה, התכסה בזיעה קרה. הסתבר לו כי כל התעודות נגנבו ממיכנסיו.

מנהל נמל אשדוד, **יצחק גזית**, טען כי מצא דרך נפלאה להסדיר בעיות השנויות במחלוקת. לאחרונה שהה גזית, יחד עם ועדי עובדי־הנמלים, באוהלו שעל שפת הכינרת, במיסגרת כנס שאותו אירגנו הוועדים. סיפר גזית: „היינו פותרים בעיות תוך כדי שחייה בכינרת. מי שהמשיך להקשות על פיתרון הבעיות, נאלץ ל־המשיך לשחות לעומק. פשוט לא חזרנו לחוף עד אשר נפתרו הבעיות."

הגרמנים ידועים כאנ־שים העושים הכל באופן יסודי. בזאת נוכחה דוברת מרכז הקב־לנים בישראל, **סיגלית פריאל**, שהוזמנה למסיבת־קוקטייל בביתו של שגריר גרמניה בישראל, **פר פישר**. השגריר קיבל את פניה של פריאל, סיפר לה פרטים אישיים רבים מחייה. מאוחר יותר הסתבר לה כי השגריר הורה למזכירתו להכין כרטיסיה אישית על כל אחד מאורחי־המסיבה, ולמד בעל־פה את סיפורו של כל אורח.

בישיבת ועדת־בניין־ערים של עיריית תל־אביב התנהל ויכוח חריף בין היו"ר **יצחק ארצי** (אביו של הזמר **שלמה ארצי**), לבין חברי הוועדה, על ההדלפות לעיתו־נות. דובר העירייה, **עמיקם שפירא**, שיסע מדי פעם את ארצי, ששאלו לבסוף ברוגז: „מה אתה רוצה להגיד בעצם?" עמיקם החל מסביר כי לפי החוק, ישיבות ועדת־בניין־ערים הן חסויות, ואסורות לפירסום בעיתונות. צעק עליו ארצי: „אם הישיבות אסורות לפירסום, אז גם לך אסור להיות כאן. שב בשקט, או שתצא!"

באותה ישיבה טען סגן ראש־העיר, **אריה קרמר**, כי הסיבה לכך שהתברואה בעיר, שעליה הוא אחראי, לקוייה, היא ש„אין לו שיניים." קרא לעברו חבר־הוועדה, **נחום רז**: „אם אין לך שיניים, איך אתה אוכל כל חלקה טובה בעיר?"

למיתקפה מוחצת מטעם חבר מועצת עיריית חיפה, **דב גורפונג**, זכה מנהל התיאטרון העירוני בעיר, **עודד קוטלר**. גורפונג האשים את קוטלר בכך שהוא מעלה הצגות שמאליות ותבוסתניות, ומעכיר בכך את רוח הנוער. גורפונג גם דרש להביא אל העיר חיפה הצגות של התיאטרון הקאמרי ותיאטרון הבימה המעלים, לדב־ריו, מחזות שראוי להציגם לפני מנויי התיאטרון החיפאי.

אופנה חדשה בבוהימה. שחקנים וזמרים מעדיפים לק־חת את ילדיהם להופעות ול־חזרות, במקום לשכור מטפלת. התחילה בכך **ריבקה זוהר**, שלקחה את בתה התינוקת, **תמה**, לכל הופעותיה ביום־העצמאות. ממשיכים בזה **ג'וזי כץ** ו**שמוליק קראוס**, ה־לוקחים עימם את תינוקם **בן** בן השנה לחזרות שהם עור־כים, ותחרת־תחזיק אחריהם, ככל הנראה, גם **תיקי דיין** האומרת כי תיקח את התינוקת שלה, **רוני**, לחזרות בהקאמרי.

גם דוברת מישרד־הב־ריאות, **דבורה גנני**, לקחה את בנה בן החצי־שנה, **עמוס**, למישרדה. בעוד היא היתה עסוקה בטלפונים, טיילת מז־כירתה עם התינוק בגן ה־מישרד. הסתבר כי המטפלת של גנני נקראה לשירות־מילואים.

# הורוסקופ

**ההצלחה לא האירה לך פנים השבוע. אל יאוש, בשבוע זה ישתפר המצב. עבודה גדולה אותה קיבלת על עצמך, תישא תוצאות טובות. היא תשפר את מצבך הכלכלי. את, בת טלה, השתדלי להתגבר על יצר הקינאה שלך. אם לא, צפוי לך ריב. אסון כבד עלול להשפיע על מהלך חייכם בעיד.**

כדאי שתקדיש מחשבה לעתידך. אתה עומד בשבוע זה על פרשת דרכים. שקול היטב את צעדיך. הם ישפיעו על מהלך חייך בעתיד. לך, בת שור, מראים הכוכבים הצלחה במישור העיסקי וקיפאון חיובי במישור הרומנטי. העיסקה הגדולה שתיכננת, מתחילה לקרום עור ועתידה לזכות בהצלחה.

**אתם צריכים ללמוד מכשלונות העבר שלכם, ולתכנן את חייכם לפיהם. בייחוד במישור העיסקי. העובדה שחינך פזרן, מוסיפה לך אומנם כבוד, אבל כדאי שתציץ לחשבון הבנק שלך. זה יגמול אותך מפזרנות. במישור המישפחתי עלולה להיות תקרית קטנה, אם תפעל במחשבה, תתגבר.**

אם תיכננת להחליף בשבוע זה את מקום עבודתך או את דירתך, כדאי לך להמתין עוד שבוע־שבועיים. אבל לעומת זה, רכוש את הריהוט, ובכלל, הרבה בקניות קטנות השבוע. גילוי מעניין עשוי להביא לך רווח גדול, אפילו אם תנהג בצורה לא הוגנת. לך סרטנית, מצפה הפתעה נעימה.

לאמנים שבין האריות מצפה השבוע הפתעה לא־נורמלית, מגורם לא צפוי לחלוטין. מתנה אותה תקבלי, לביאה, תגרור אחריה שורה רצופה של אירועים עליהם לא תהיה לך שליטה. הרבי בנסיעות מחוץ לעיר. את תפגשי אנשים מאוד מעניינים, אליהם תתקשרי לתקופה קצרה וחולפת.

**שאפתנותך הרבה אינה מוצאת סיפוק בחייך המשפחתיים. לעומת זאת אתה מצליח יפה מאוד בחוץ. אבל זה חולף. לכן כדאי לך להתחיל לדאוג גם לבני־משפחתך. אתה הרי תחזור אליהם בסופו־של־דבר. במישור הכלכלי — המצב ירוד, באשמתך. לך, בתולה יקרה, יהיה השבוע אחד הגורליים בחייך. לכן שקלי שנית את כל תוכניותיך לשבוע הזה.**

**לבעלי הנטיות האמנותיות שביניכם, יש סיכוי להגיע בשבוע זה להישגים. אבל רק בתנאי שתמשיכו בהתמדה אותה אתם מגלים כבר כמה שנים. בעלי המיקצועות החופשיים, לעומת זאת, יכשלו השבוע ברוב מעשיהם. ואל תחשבו גם שמספיק להזכיר בכל הזדמנות שמות מפוצצים. זה לא יעזור לכם. נהפוך הוא, אתם ממאיסים את עצמכם בסנוביום הזאת שלכם.**

מעשה דראסטי אותו את מתכננת, לא ייצא בשבוע זה לפועל. לא נורא. זה לטובתך. בזמן הנוסף לא זכית, כדאי לך לחשוב פעמיים. אל תחשבי שלהתחתן זה הכל. בחיים יש דברים נוספים. ואם כבר להתחתן, תלוי עם מי. לכם, עקרבים, מצפה שבוע של הצלחה. בכל. אבל ההצלחה היא זמנית ואין מה לעשות נגד זה. בכל אופן נסו לנצל אותה עד תום.

**כדאי לכם להתחיל לחשוב גם על המראה החיצוני שלכם. אם תמשיכו בדרך זו, של הזנחה, תגיעו למצב בו אף אחד לא ירצה את קירבתכם. גם אנשים אותם חשבתם לידידים שלכם. לך, בת קשת, כדאי להחליף את מיקצועך. אחרת תתנווני. ואת הרי יודעת כי את יכולה לתרום הרבה יותר ממה שאת נותנת. רק קצת אומץ ותעברי את הגשר.**

הפירוד בינך ובין בת המין השני, הוא זמני. אתה עוד תחזור אליה. ותתפלא — היא תחכה לך. ומה הפלא? היא הרי אוהבת אותך. זה שהיא לא מראה זאת? זה ביגלל אופיה הסגור. לך, בת גדי, מצפה שבוע שיגרתי ביותר. אבל בשבוע שאחריו מחכה לך פעילות ענפה בשטח האהוב עליך. הרבי בשבוע הבא בקניות וביציאות מחוץ לבית. עת לבלות.

זה שאתה מקדיש את מרבית זמנך לעבודה ולקידום הקאריירה שלך, רק יזיק לחיי המישפחה שלך. אבל אתה עצמך בחרת בעיניים פקוחות בדרך זו ואין סיכוי שתשתנה. לך, בת דלי, מראים הכוכבים הצלחה חלקית בתחום העסקים והצלחה מרובה במישור הרומנטי. כואב לך שנפרדתם, בפרט שחשדותיו היו לשווא, אך אל דאגה ממלא מקומו כבר נמצא בסביבה.

**הפרידה מאהובך היא זמנית. הוא יחזור אליך אחרי שיסיים את שליחותו. הוא יודע שאת רוצה בו. תופתעי לשמוע, אבל גם הוא מעוניין בך. המשיכי לשמור לו אמונים, כי אם תסטי מהדרך — זה יוודע לו ואין זה בטוח שהוא יסלח לך. הרי את יודעת עד כמה הוא קנאי. לך, בן דגים, תהיה השבוע אכזבה מאדם אותו חשבת לידידך הטוב. אך אל תקח זאת ללב. לדאבוננו, תופעה כזאת היא די שכיחה אצלנו.**

(המשך מעמוד 13)
השכלה והחינוך ויודעי־חשפה, ודאי שלא.

וגם אין בכך פלא. אנחנו חברה שחיה בעיות־יסוד בצורה החריפה ביותר. איננו חיים בעיות שוליות. הבעייה שלנו איננה מה לעשות בזמן החופש הגדול. הבעייה שלנו איננה מה לעשות במכונית השנייה, ובבית השלישי ובמקרר הרביעי. אנחנו חיים בעיות־יסוד, שקרובות לחיים ולמוות.

כל חברה שחיה בעיות־יסוד צריכה לעשות יום־יום ובוקר־בוקר, חשבון־נפש קיומי ומוסרי. חברה שיודעת לעשות חשבון־נפש קיומי ומוסרי היא חברה שיש לה כוח־יצירה אינטלקטואלי. ואנחנו כאלה.

## המימסד היהודי־אמריקאי הוא הגורם המנוון והמשחית של החיים הפוליטיים בישראל

● **ואתה חושב שכוח־היצירה הזה בא לידי ביטוי מלא?**

הוא לא בא לידי ביטוי מלא, מפני שהוא מוחנק על־ידי המימסד הישראלי. המימסד הישראלי מפאר את השמנוניים, את מקטירי־הקטורת, את הנוסטאלגיים, את „שארם אל־שייך חזרנו אלייך שנית," את מיצעדי־הפיזמונים, את כל הדברים הקלים האלה, והניבזיים האלה, לדעתי. אלה הם דברים שמשחיתים את המוראל הלאומי.

בעוד שפיקפוקים ותהייה, ושאלה — כל בוקר — האם יש לנו זכות, זאת השאלה הנכונה, הישרה והחשובה ביותר למוראל. זה לא מזיק למוראל שאנחנו שואלים אם יש לנו זכות על הארץ הזאת. ביום שאנחנו לא נשאל אם יש לנו זכות על הארץ הזאת, אלא יהיה לנו ברור שיש לנו זכות אז יהיה ברור לנו שאנחנו אתה־בחרתנו, ושלאחרים אין בכלל זכויות. אז אנחנו נהפוך חברה פאשיסטית, ואז גם נפסיד את המערכה — גם בשדה־הקרב.

כל זמן שקם פה גימנזיסט ושואל אם יש לו זכות, זאת הערובה שלנו לחיים עצמאיים ולחיים של יצירה. ביום שלא יהיה פה בן־אדם כזה, אני בספק כמה זמן נתקיים. לכן אני חושב שיש לנו כאן חיי־יצירה, ואני חושב שהתהיות והספיקות שמוחנקים על־ידי המימסד, ועל־ידי הטלוויזיה והרדיו, ועל־ידי מיכתבים למערכת ידיעות אחרונות שאומרם מדוע נתנו לדבר לגימנזיסטים ששואלים שאלות — התהיות והספקות הם חיי־יצירה.

## לוחמי תש"ח נתנו משהו על תנאי - ולא קיימו את התנאי שלו

זה לא מיקרה שהגימנזיסטים ששואלים הם גם בגיל־הגיוס, ובגיל שצריך ללכת לשדה־הקרב וליהרג. אלא מי ישאל שאלות, זה ששולח אחרים ליהרג? לו אין מה לשאול!

* * *

● **אני רואה כאן פער מסויים, בין חוות־הדעת שלך — שהיא דווקא אופטימית — לגבי רמת היצירה התרבותית בישראל...**

לגבי הפוטנציאל!

● **אתה מבחין בין הפוטנציאל לבין מה שקיים בפועל?**

כן. מה שקיים בפועל מוחנק ומסולף על־ידי המימסד.

אתה חושב בטח שמי שמקבל פרסי־יצירה בישראל, מבטא את היצירה הישראלית. התמונה היא הפוכה. אלה שמבטאים את היצירה הישראלית לא מקבלים את פרסי היצירה! משה שמיר יכול לקבל פרס־יצירה, והוא יכול לפני זה להיות גם ניספח בלונדון — נדמה לי ניספח של הסוכנות בלונדון להבאת עולים שלא באו. והסוכנות לא ברור לי מהי — והוא יכול לקבל מישכן מפואר בעיר־העתיקה, שצופה אל הכותל. המישכן לא יעשה אותו סופר, שמבטא את הרוח התוססת של ישראל, ולא השליחות שלו ולא פרס־היצירה. הוא לא מבטא את היצירה הישראלית.

● **מי כן?**

למשל, אדם כמו חנוך לוין מבטא את היצירה הישראלית. האדם שכתב את סילווסטר, יהושע סובול, מבטא את היצירה הישראלית. אני חושב שיש פה קשת של סופרים ואמנים שמבטאים את היצירה הישראלית. אני חושב שיאיר גרבוז, כאמן, ורפי לביא, כאמן, מבטאים את היצירה הישראלית. אני חושב שמוגדי מבטא אותה. אני חושב שעמוס עוז, שהיום שופכים עליו קיתונות, מבטא באמת את כל הפחדים המוסריים ואת כל השאלות החשובות שאנחנו שואלים את עצמנו. זאת היצירה הישראלית, וזה מה שיישאר.

אומר לך אפילו משהו לא יפה. אפילו דן בן־אמוץ, שבעיני הוא סופר ממדרגה חמישית, או שביעית, מבטא משהו שישנו באוויר, יותר ממשה שמיר.

* * *

● **נעבור־נא לספר שלך, שבו פתחנו. למראית־עין זהו ספר המתאר את השואה השנייה של העם היהודי, חורבן מדינת ישראל. אך כשקראתי אותו היה נדמה לי שהוא הרבה מעבר לזה, ואני כבר אינני בטוח אם הוא בעצם מתכוון לזה.**

**על איזו שואה אתה מדבר?**

שמתי לב שבכלל, בעשרים וחמש שנות העולם הזה, היו בו הניתוחים הסוציו־אמנותיים הכי נכונים והכי חזקים של הסיפרות והתרבות הישראלית. אני זוכר

## אני מוכן להיות שקרן ושהנבואות הקודרות שלי לא יתאמתו

שהיו בהעולם הזה מאמרים על מוסינזון, על שמיר, על קרליבך ועל אלתרמן.

אני טועה? תקן אותי.

● **זה נכון.**

ואני חושב שהניתוח הזה היה צריך להילמד בפקולטות לסיפרות. כי גישה לסיפרות לא יכולה להיות רק גישה אסתטית. היא צריכה להיות גישה פוליטית, כי אין סיפרות בלתי־פוליטית.

אתן לך דוגמה. רובינזון קרוזו. זהו ספר־הרפתקות, שהיום חושבים שהוא ספר־הרפתקות לילדים. זה בכלל לא נכון. הוא נכתב בתקופה שבה האתגר החברתי הגדול ביותר של החברה הבריטית היה להראות את כוחו של היחיד ליצור לעצמו יש־מאין, עולם.

ורובינזון קרוזו היה אתגר פוליטי. הוא נזרק מתגלים אל אי בודד, והוכיח שאפילו כשהוא נזרק מתגלים, הוא יכול להקים לעצמו עולם, וממלכה, ותרבות. איש אחד. כוחו של האינדיווידואום, של הפרט.

אין סיפרות לא־פוליטית. ואתם, בהעולם הזה, כל השנים שאתם קיימים, דווקא עמדתם של העניין הזה, ועשיתם ניתוח סוציולוגי־פוליטי נכון של התרבות הישראלית, לפי דעתי, אם מותר לתת לכם מחמאה בנושא הזה.

● **בהחלט מותר. וגם בכל נושא אחר.**

**אני מבין שהדברים שלך אמורים לגבי מה שנאמר ב„העולם הזה", שבעצם הרעיון של שואת מדינת־ישראל בספרך הוא רק תירוץ לתיאור שואה פנימית שהיא כבר מתגשמת, ואיננה ישראלית בילבד, אלא עולמית.**

היא לא ישראלית, אלא עולמית. היא לפחות שייכת לתרבות המערבית. היא השואה הבנוייה בתוך התרבות המערבית. התרבות המערבית נולדה עם הפגם הזה בתוכה.

בתעשייה המודרנית, כשמוציאים לשוק מכשיר חדש, כיום דואגים להוציא אותו עם פגם, והפגם בנוי בתוכו — BUILT IN. יש חלק קטן בכל מכשיר, שחייב להתבלות יותר מהמכשיר, כדי שהמכשיר ייצא מכלל שימוש בזמן סביר, ותצטרך לקנות מכשיר חדש.

(המשך בעמוד 31)

# במדינה

(המשך מעמוד 23)
בחוויית היצירה. הטריפ אל תוך עולם האמנות שימש לו איזון מסויים לעסקים שניהל. ויותר מכך: „במבט לאחור ברור לי, כיום, מה היתה הלהיטות העצומה שלי בנושא, מדוע דבקתי באגמון כה חזק והתלהבתי מכושר־התבטאותו המופלא. העניין קינן כנראה גם בי, אלא שעדיין היה עמוק מכדי לצאת החוצה."

יום אחד החליט, „סתם מתוך סקרנות", לקחת מיכחול וצבע, ולגנסות גם את כוחו־שלו. לצלילי רקע של הקורידה של ז'ילבר בקו, הניח למיכחול לרצד בחופשיות על־פני הבד. זו היתה ההתחלה.

בינתיים פרצה מילחמת יום־הכיפורים והוא, ככולם, עבר זעזוע. תפיסת־עולמו השתנתה. קם וחיסל את עסקיו בבאר־שבע, ועבר להתגורר עם אשתו חנה, ובתו הקטנה מיה, בתל־אביב. הוא שכר לו ולאגמון דירה שבה יוכל כל אחד מהם, בנפרד, להינתק מן הסביבה ולהיזרק לעולם הציור.

הקשר בינו לבין מדיום הציור הלך והתהדק. מעולם לא החליט מראש מה יצייר. הוא נתן לצבע את זכות־הפתיחה, וזה הוביל אותו הלאה. כל ציוריו הם אכספרסיוניסטיים, מובהקים, אולם הוא שומר מרחק מן האכספרסיוניזם התמידי. הוא מנטרל את עצמו· הדבר ניכר בקומפוזיציה המעניינת של תמונותיו, בהרמוניה של הצבעים ובצד האסתטי־דקורטיבי השולט בהן.

למרות שאינו מחליט מראש מה יצייר, הנושא הכימעט־בילעדי של ציוריו הוא חיי־הלילה, שאותם חי במשך שנים באינטנסיביות גדולה. חשיבות הדמויות המופיעות בציורים היא במידת תרומתן לאווירה הכללית: אורות עמומים, עשן, צפיפות והתרכזות באלמנט בידורי יחידי. (חשפנית, להטוטן, מהמר).

**עד הסוף.** גווני האדום והחום יוצרים את תחושת החום והצפיפות. הכחול־טורקיז־בדולח המייוחד שבו הוא אוהב להשתמש, מלטפים את העין ומוסיפים קסם מייוחד לאווירה המגנטית.

מישען מתייחס לציור כאל „מחקר־ללא־גבול". בינתיים הוא נגע בו רק בקצה המזלג. עדיין לא נתן ביטוי לכל אותם דברים שהוא חש כי יהיה מסוגל להפיק מתוכו. „הציור זה הרפתקה," הוא אומר. „אתה יודע היכן אתה מתחיל, אבל לעולם אינך יודע איך והיכן יהיה הסוף." ומשה מישען, כהרפתקן־מלידה, יילך עד הסוף.

## פשעים

### תענוגות האהבה

**השוטרים**

**הרודפים חרי חיצאניות**

**נאלצים לצאת להגנתן**

חמש הדמויות האפלות הקיפו את המכונית שחנתה ליד מסלול הנחיתה של שדה־התעופה דוב בצפון תל־אביב, ליד חוף תל־ברוך. מבחוץ נראה היה כאילו אין איש במכונית. אולם כאשר פתח אחד האנשים את דלת המכונית, נתגלה בה זוג שרוע על המושב האחורי.

ההתקפה נערכה במהירות. אחד התוקפים משך את הנעליים מרגליה של האשה השוכבת. חברו חטף את ארנקה. תוך שניות נעלמו חמש הדמויות באפילה כשבידם אתנן לילה אחד של עבודת יצאנית: 2600 ל"י.

היצאנית, אחת מעשרות היצאניות המאכלסות מדי לילה את הכביש ההומה ביותר של תל־אביב — כביש החוף לתל־ברוך — לא יכלה לדלוק אחרי השודדים. השוד בוצע בעיצומה של מלאכת מכירת האהבה שלה. גם הגבר שחילק עמה את המושב האחורי של מכוניתו לא היה במצב־רוח של מירדף. הוא היה נשוי, חשש פן יסתבך עם המישטרה אם ינסה ללכוד את השודדים. בלית ברירה דידתה היצאנית מתוך המכונית אל הכביש הקרוב, עצרה שם ניידת מישטרה.

השוטרים· העוסקים בדרך כלל במצוד אחרי היצאניות של תל־ברוך ובהטרדתן, למרות שעבודתן נעשית בשטח פתוח ובלתי מיושב מחוץ לעיר, התגייסו הפעם לעזרתה של היצאנית השדודה.

**שוטר על כל פרוצה.** עוד באותו לילה, בשעות הקטנות, עצרה ניידת מישטרה שני צעירים ששוטטו ברחובות רמת־

(המשך בעמוד 36)

## רוצח־מתאבד שניצר

**ב**בוקר יום ראשון השבוע יצאה מירושלים מכונית, לכיוון אשקלון, כשבתוכה יושבים שלושה בוחני־נהיגה: מתתיהו („מתי") מרדו, אלי יהלומי ודויד לזר. השלושה נסעו להעביר מיבחני־נהיגה לתלמידים מאיזור אשקלון.

באותה עת התכונן למיבחן־הנהיגה שלו ישראל שניצר, תושב אשקלון בן 40, עולה חדש מרוסיה. הוא נהג במכונית ברחובות אשקלון עם מורהו, יהודה סלהוב. ישראל שניצר היה מוכר לשכניו כאדם שקט ועדין שנהג תמיד להתלבש בקפידה. למיבחן־הנהיגה שלו, שהיה חשוב ביותר לגבי עתידו, התכונן באופן יסודי. לפי עדותו של המורה עבר שניצר כ־45 שיעורי־נהיגה, מיספר גדול יותר מן הממוצע המקובל לגבי הכנה לקראת הטסט הראשון. ישראל שניצר רצה לעבור את המיבחן במכה הראשונה.

**ויכוח**

**באקדח שלוף**

**ש**לושת הבוחנים מירושלים הגיעו למישרד־הרישוי האשקלוני בשעות הצהריים, והחלו בעבודתם. הבוחן מתי מרדו נכנס למכוניתו של המורה יהודה סלהוב, והחל בוחן את שניצר. בעת המיבחן לא גילה הנבחן כל סימני תוקפנות או עצבנות. המיבחן ארך כ־20 דקות, ולאחריו המשיך מרדו בבחינת שתי חיילות.

עם תום המיבחנים נכנס הבוחן למישרד, התיישב בכיסאו, הודיע לחיילת האחת כי עברה את הטסט, ואילו לחיילת האחרת ולישראל שניצר בישר כי נכשלו. במישרד נכחו שני הבוחנים האחרים: יהלומי ולזר.

פקידת המישרד רשמה את תוצאות הבחינות בטפסים. החיילת שהצליחה חייכה באושר, חברתה הזילה דימעה, ואילו ישראל שניצר התייצב בשלווה מול הבוחן, ואמר מישפט אחד: „אני רוצה רישיון־נהיגה." מתי מרדו המנוסה לא התרגש. הוא היה מורגל בתגובות נרגשות הרבה יותר. הוא ניסה להסביר לשניצר מדוע אינו יכול לאשר את המיבחן שלו. אך הסברי הבוחן נפלו על אוזניים אטומות.

מורה־הנהיגה של שניצר הוזעק למישרד. סלהוב ניסה לשכנע את תלמידו כי חשד אינו נורא כל־כך, וכי כעבור כמה שיעורים נוספים יוכל לגשת למיבחן נוסף. אך שניצר לא שעה לו. הוא חזר על טענתו שהטסט שלו היה בסדר גמור, וכי הוא יודע שלא נותנים לו רישיון מאחר שהוא עולה חדש. הוויכוח בין הבוחן לנבחן נמשך דקות אחדות, ולפתע שלף שניצר אקדח, וכיוונו לראשו של מרדו.

מתי מרדו, בוחן ותיק, היה דמות ידועה בקרב מורי־הנהיגה באיזור הדרום ובירושלים, ויצא לו שם של גבר עיקש העומד על עקרונותיו. לא פעם ספג איומים וקללות מנבחנים מאוכזבים ומקרוביהם, אבל תמיד ידע להתגבר על מצבים כאלה בקור־רוח ובשלווה. בראותו את קנה־האקדח המכוון אליו, אמר: „לא רק אקדח — אפילו עוזי לא מפחיד אותי."

שניצר הוסיף לכוון את האקדח לעברו, ועמד על דעתו — החלטתו היתה נחושה לקבל את הרישיון עוד באותו יום. בינתיים התאושש הבוחן יהלומי, ויצא את המישרד כדי להזעיק מישטרה. סלהוב המשיך לנסות להרגיע את שניצר, אבל זה לא הזיז את אקדחו כמלוא־הנימה. כך ניצב שניצר, באקדח מכוון אל ראשו של מרדו, משך כ־20 דקות, תוך שהוויכוח בחדר נמשך בשלווה יחסית.

לבסוף, כאשר נוכח שניצר שטענותיו לא יועילו, פשוט סחט את ההדק — והבוחן מתי מרדו נפל מכיסאו, מתבוסס בדמו. אחרי שירה במרדו פנה שניצר אל הבוחן השלישי שנכח בחדר, מיכאל לזר, ואמר לו, גם הפעם בשלווה: „אותך לא אהרוג, מפני שהעברת אותי את הבחינה בתיאוריה." לזר הסתתר מתחת לשולחן, וגרר עימו

# כדוריו של ישראל שניצר קטלו שני בוחנים ושוטר, אך לא פגעו בכתובת הנכונה: מישרד־התחבורה

את פקידת המישרד למקום־המיסתור. ל־שמע היריה מיהר לחזור אל החדר הבוחן יהלומי, שהזעיק בינתיים את המישטרה, ובעזרת מורהו של שניצר ניסה לשכנע אותו להניח את האקדח מידו. שניצר לא זז. הוא שב ושאל מדוע אין נותנים לו את הרישיון.

הסברו של המורה לא שיכנע אותו, והוא כיוון אליו את אקדחו — וירה. אך הכדור לא פגע בסלהוב אלא בשוטר, סמל־שני דויד אלמליח, שהופיע לפתע בפתח. אלמליח נפל על הריצפה, והאקדח נע וכוון אל הבוחן אלי יהלומי. שלוש יריות שמו קץ לחייו של יהלומי.

שניצר הוציא את המחסנית הריקה מתוך האקדח, בשלווה גמורה, וטען אותו במח־סנית שנייה, מלאה, שאותה הביא עימו. „עכשיו אתם יכולים לתפוס אותי," אמר, וירה שתי יריות לכיוון הדלת. אחר־כך נכנס לחדר האחורי וירה בעצמו.

מאזן הדמים של מישרד־הרישוי ב־אשקלון כלל ארבעה קורבנות. שלוש נשים התאלמנו, ו־11 ילדים נותרו חסרי־אב בגלל רישיון־נהיגה אומלל אחד.

# רישיון למוות

**המישפחה האבלה** בני־מישפחתו וחב־ריו הזועמים של בוחן־הנהיגה אלי יהלומי ז"ל, שנרצח בכדורי אקדחו של הנבחן המתוסכל ישראל שניצר, מקדמים את פני האלונקה שעליה נישא.

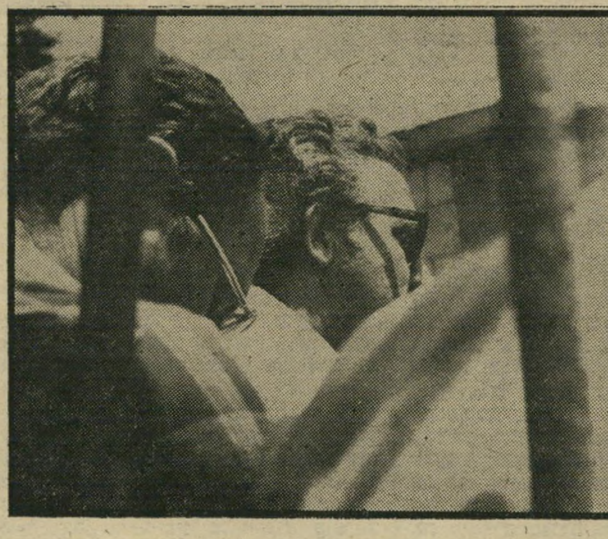

**השר והמנהל** שר־התחבורה גד יעקובי מספיד את אלי יהלומי ז"ל. לידו, מנהל מישרד־הרישוי לשעבר דויד יכין, האיש שהיה מעורב בפרשת האשמות בקבלת שוחד, בעת שהיה מנהל המישרד, ולבסוף זוכה.

## בדיקת־עיניים לחרשים

אין ספק שהפשע המחריד שבוצע על־ידי שניצר חורג ביותר מן המקובל כהתפרצויות־זעם במיקרים דומים — מחזות שהם דבר יום־ביומו במישרדי־הרישוי ב־ארץ. הרושם שהתקבל מן הדיווח הראשוני על פרשת הרצח המשולש היה ששניצר נת־קף אמוק, וכתוצאה מכך ביצע את המעשה. אולם מן הפרטים שהתבררו לאחר־מכן הסתבר, כי הוא תיכנן את מעשהו בקור־רוח — עדה לכך המחסנית הנוספת שהביא עימו והשלווה שהפגין משך 20 הדקות שקדמו לרצח.

את המניעים למעשהו נטל שניצר עימו לקיברו. אך השותפים העיקריים לפשע — הנהלת מישרד־הרישוי ומישרד־התחבורה — חייבים לתת את הדין על כך.

בסבך הביורוקרטיה של מישרדי־הממש־לה, ידוע מישרד־הרישוי כמי שאינו ממלא את תפקידו במתן שירות לנזקקים לו. נוצר הרושם שכל מגמתו היא להערים קשיים מכוונים בדרכו של תלמיד־הנהיגה.

אפילו מישרד־הרישוי של ירושלים, הנחשב כאחד המישרדים הנוחים — יחסית — לגבי ציבור תלמידי־הנהיגה, נותן את שירותיו לקהל בצורה מסורבלת הכופה סבל רב. המישרד שוכן באיזור־התעשייה תלפיות המרוחק. בבואו למישרד־הרישוי מתבשר התלמיד כי עליו לעבור בדיקה רפואית, הכוללת בדיקת ראייה ושמיעה, וזו נעשית בקצה השני של העיר, ורק בשעות־הבוקר.

תלמיד המוותר על שירותי מישרד־הבריאות רשאי לפנות לאופטומטריסט מוסמך, ותמורת חמש לירות נבדקת ראייתו בלבד. מי יודע כמה חרשים נוהגים במכו־ניות, לאחר שעברו בדיקות־עיניים כאלו. ואלה, למעשה, כל הבדיקות הרפואיות שעל התלמיד לעבור כדי שיהיה כשר לגשת למיבחן. איש אינו בודק את עברו הרפואי — ואולי גם הנפשי, כפי שעלול להסתבר בפרשת רצח נוראה זו.

מישרד־הרישוי בודק את פינקסי־המילו־אים של התלמידים. לפי הפרופיל הצבאי נקבע, אם על התלמיד לעבור בדיקות רפואיות במכון הרפואי של מישרד־התח־בורה. ידוע שאלפי עולים חדשים ואזרחים אשר לא שירתו בצה"ל מטעמים שונים, או בחורות שנישאו, לא נשלחו לבדיקות.

קריטריון זה שקבע מישרד־התחבורה תמוה ביותר. הפרופיל הצבאי נקבע, כידוע, לצורך בדיקת כושרו של האזרח לשרת בצה"ל. אין בין זה לבין כושרו של האזרח לנהוג מכונית — ולא־כלום. תלמיד שהפרו־פיל הצבאי שלו אינו מוצא חן בעיני מישרד־הרישוי, נשלח לבדיקות במכון הרפואי שליד מישרד־התחבורה בתל־אביב — גם אם הוא מתגורר באילת או במטולה. תהליך הבדיקות ומישלוח התוצאות נמשך חודשים ארוכים.

## תשלום פרטי למורה

אולם, הבדיקות הרפואיות הן רק תחילתה של דרך־הייסורים של התל־מיד. כדי שיוכל להירשם לטסט המעשי, עליו לשלם מס חד־פעמי בגובה 100 לירות למישרד המכס והבלו, שגם הוא מרוחק מאד ממישרד־הרישוי, בירושלים. רק לאחר תשלום זה יוכל לגשת לבחינה בתיאוריה.

לכאורה חייב המורה לעזור לו בלימוד החומר התיאורטי, אבל מעטים המורים העושים זאת. רוב התלמידים רוכשים ספר־תיאוריה, תמורת 12 לירות. רמתו של הספר ירודה בותר: הוא מתיימר להסביר לתלמיד את מיבנה המנוע וכללי־הנהיגה. אולם אדם רגיל, שזו לו פגישתו הראשונה עם מכונית, אינו מסוגל להבין את החומר, והתוצאה היא שהוא משנן את כל התשובות האפשריות המופיעות בסוף הספר, בעל־פה, לעיתים קרובות מבלי להבינן כלל.

ספר־התיאוריה מוצא לאור על־ידי מורים לנהיגה, באופן פרטי, ומישרד־הרישוי לא הטריח את עצמו לפקח על איכותו, או להוציא ספר־תיאוריה מוסמך ביוזמתו־שלו. תשובות הבחינה התיאורטית נשלחות אל התלמיד הביתה, ואם נכשל — עליו להמתין שבועיים נוספים עד לבחינה הבאה. משתמו מדורי־הגיהנום הללו, פונה התלמיד אל בית־סיפרו, לקביעת מועד לטסט המעשי.

מישרד־הרישוי מחייב את בתי־הספר להשתמש בכרטיס־תלמיד, שבו מפורטים שלבי לימוד הנהיגה. כרטיס זה מחולק לארבעה טורים, שכל אחד מהם מכסה שלב אחד בתוכנית־הלימודים. בהתאם להוראות מישרד־הרישוי, על המורה להחזיק אצלו באופן קבוע את כרטיסו של התלמיד, ולאחר תום כל שלב להסביר לו מה למד, ולאשר בחתימתו את המעבר לשלב הבא.

בשלב השלישי של הלימודים חייב המנהל המיקצועי של בית־הספר — על־פי הוראות מישרד־הרישוי — להחליף את מורה־הנהיגה בשיעור אחד, ולקבוע באופן אישי אם התלמיד מוכן כבר לגשת לטסט המעשי. אך בתי־הספר אינם מתייחסים כלל לכר־טיס־התלמיד, והמנהל המיקצועי, שברוב המיקרים הוא גם בעליו של בית־הספר, אינו טורח לבדוק זאת. במרבית המיקרים חותם המורה על סיום שלב זה בשמו של המנהל. מישרד־הרישוי, מצידו, אינו מתייחס כלל אל הכרטיסים הללו, אף שהוראותיו מחייבות את עריכתם בפירוש.

באופן כללי עוברים כשלושה חודשים מתחילת התהליך ועד למועד המיבחן ה־מעשי. מורי־הנהיגה בארץ מוסמכים על־ידי מישרד־התחבורה, לאחר שהוכשרו בקורסים של מישרד־העבודה. אולם חלק גדול מהם אפילו לא עבר את הקורסים של מישרד־העבודה, בזכות הוותק.

שיעור־נהיגה של 40 דקות בירושלים עולה 40 ל"י, בתל־אביב — 50 ל"י. המחי־רים נקבעים שרירותית, ללא כל פיקוח מצד מישרד־התחבורה. בממוצע משלם תלמיד, עד הגיעו לטסט הראשון, כ־2000 ל"י. בשעת הטסט עצמו משתמש התלמיד במכוניתו של המורה, ותמורת השימוש בה — משך כ־20 דקות — עליו לשלם כ־200 לירות, המשתלשלות לכיסו הפרטי של המורה ללא כל הצדקה — וכתוספת לכל התשלומים האחרים שבהם עליו לעמוד.

## קולו של הטופס

לאחר שעבר התלמיד את כל התלאות הללו, אך טיבעי שיפחד ויתרגש כאשר נכנס בוחן־הנהיגה למכונית ואומר לו: „סע, בהצלחה." ברוב המיקרים אין הבוחן והתלמיד מחליפים אף מילה אחת בזמן המיבחן. הבוחן אינו מסביר לתלמיד את שגיאותיו בו־במקום. רק לאחר שחזרו למישרד־הרישוי, מוגש לתלמיד טופס, ובו פירוט שגיאותיו. תכופות קורה שעקב התרגשותו אין התלמיד זוכר את שגיאותיו בשעת המיבחן, ואינו משלים עם קביעתו השלילית של הבוחן.

ידועים מיקרים רבים — שלא הגיעו אומנם לכלל רצח — שבהם התחוללה השתוללות אלימה. ההשתוללות אולי אינה מוצדקת, אבל קשה לדרוש מחשבה מפוכחת מאדם שהשקיע מאמצים ותיקוות וכספים והתרוצצויות כה רבים, והתגובה היחידה על כך היא טופס רישמי המבשר לו שנכשל ועליו לגשת למיבחן נוסף.

המיבחן הנוסף ייערך רק כחודשיים לאחר הכישלון הראשון. בינתיים חייב התלמיד להמשיך בשיעורי־הנהיגה שלו. תלמיד העובר את הטסט בפעם השלישית נאלץ לשלם, בממוצע, כ־3500־3000 ל"י, ולהמתין 6־8 חודשים עד לקבלת הרישיון.

במערכת סבוכה זו נוצרה, במשך השנים, פעילות עניפה של דורשי ומקבלי טובות למיניהם, ומישרד־הרישוי זכה בדימוי של מוסד מושחת. ידועים מיקרים של קבלת שוחד על־ידי בוחנים, וכימעט כל תלמיד המועמד למיבחן מחפש קשרים כדי לעבור באופן קל יותר את הגיהנום המישרדי.

שני הבוחנים שנרצחו השבוע, אלי יהלומי ומתי מרדו, היו מוכרים לציבור לומדי־הנהיגה בירושלים כבוחנים שהשתדלו תמיד לעזור לנבחניהם מעבר למיסגרת הצרה של נוהלי מישרד־הרישוי. בפרשיות מתן השוחד למיניהן לא נזכרו שמותיהם מעולם. לאחר הזעזוע הגדול שפקד מישרד זה, כאשר הואשמו (ובינתיים זוכו) מנהלו הקודם דויד יכין, ורב־הבוחן יעקב יפת, השתדלו שני הבוחנים יהלומי ומרדו לשנות את דימויו של המישרד בעיני הציבור.

רבים מנבחניהם ורבים ממורי־הנהיגה או סתם אזרחים מזועזעים, ליוו אותם למנוחתם האחרונה, עדות לפופולריות הרבה שלה זכו בתפקידם הקשה וכפויי־הטובה.

כדוריו של ישראל שניצר טעו בכתובת. המישפחות השכולות נידונו לסבל אין־קץ, בגלל השיטה המישרדית החלמאית שאיפ־שרה את האסון.

**בוחן־קורבן יהלומי**

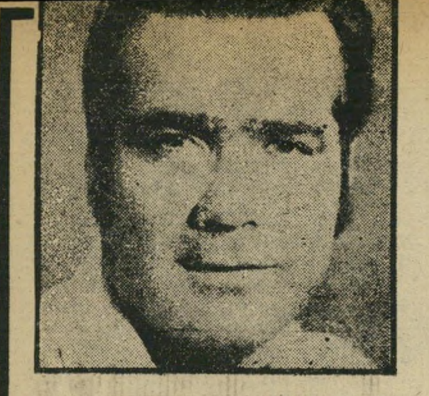

**בוחן־קורבן מרדו**

# מיכתב פרס

## מיכתב מאלמנת־מילחמה

**„כן, עוד מעט יחלפו שנתיים. שנתיים שאני נמצאת עם עצמי ועם קירות הבית. הכל פורח מסביב. גם הילדים. שניהם מטרפים. שדים אמיתיים, יפים כמו מלאכים. רק שמה שנשאר להם מאבא שלהם הוא תמונה במיסגרת שחורה.”**

**(4/78) כמו שאתם יכולים להבין מהמילים הספורות, ספוגות־הכאב, שב־מיכתבה — היא אלמנת־מילחמה. בעלה נפל במילחמת יום־הכיפורים. הוא היה איש־מילואים שנהרג בחזית הדרום.**

**„בשנה הראשונה שאחרי מותו לא האמנתי שאוכל להמשיך בלעדיו: לגדל את הילדים, להחזיק את הבית, להמשיך בשיגרת־חיים רגילה כאילו כלום לא קרה. זה נירא לי גדול מכפי מידותי. אבל החיים זורמים והשתילים מסביב לקבר הופכים לשיחים. ואת עוברת את מה שלא האמנת שתוכלי לעמוד בו. ואז, כשאת מתפעלת מהכוחות הגנוזים שגילית במפתיע בעצמך, מתברר לך שאין דבר שאת רוצה יותר מאשר לחיות.**

**„אין לי טענות. הילדים (ילד בכיתה ח' וילדה בכיתה א') ממלאים את הבית. לכאורה לא חסר לי שום דבר. רק שיהיה גבר בבית. שיהיה תחליף־אב לילדים ושימלא את החלל שנוצר, תוך נתינת כתף להישען עליה. אחד כזה רגיש ומבין, ורך ומתחשב, ושיתכייף לו להשקות את הדשא בחצר, ולנסוע לטייל וכל הדברים הטובים האחרים שאפשר לעשות ביחד. הוא לא חייב להיות בעל אמצעים. תודה לאל, יש לי משלי. אבל הוא מוכרח להיות בנאדם, שיהיה מסוגל לחיות חיים מלאים ועשירים. אני לא מחפשת ניחומים. אבל החיים יפים וצריך לחיות אותם, אפילו אם חייבים להתחיל מחדש.”**

**היא בת 29, משכילה, בעלת עיניים ירוקות והרבה־הרבה לילות של נדודי־שינה.**

**עצה פרטית: המנעו משמאלץ ומרגרינה ומהמליצות של חשתתפות־בצער. כיתבו לה מיכתבים שיאפשרו לה לתהות על אישיותכם. מי שחסר לו העניין הזה הקרוי „טאקט”, שישים כבר עכשיו את העט בצד.**

* * *

מיכתב־פרס השבוע — ובכל שבוע — מזכה את כותבו בפרס: שי של מוצרי איפור ותמרוקים מתוצרת חברת הדס בשווי של 200 ל״י. הפרסים ישלחו לזוכים בדואר.

## מיכתבים לציפי

לפני הכל, מוכרחה לספר לכם/ן על תכסיס חדש שהולך בשוק. למענכן — כדי שתדעו ממה להיזהר. בשבילכם — כדי שתנסו אותו בעצמכם. אולי יילך לכם, ואז תחסכו לי קצת עבודה.

אז ככה. קודם כל צריך למצוא את האובייקט חנשי. יש?! אז לעבודה.

„תשמעי חבובה, תסלחי לי שאני ניגש אלייך ככה פתאום, בלי להכיר אותך. אבל לא יכולתי להתאפק. את בדיוק הבחורה שאני מחפש. מחפש למה? או, אז תשמעי. תראי, לי אין מיקצוע. גם לא מסתדר כל־כך עם העבודה. אז מצאתי שיטה נהדרת איך להתקיים בעולם הזה. אני מסתובב באולמי קאזינו. כן, בדיוק כמו שאת שומעת. זאת אולי מילה גסה, אבל אין ברירה, אני מהמר. את יודעת, שבוע אחד בלאס־וגאס, אחר־כך, כשמתחלף המזל, קופץ למונטה־קרלו. גם **הפליי־בוי** בלונדון זה מקום לא רע. ועל **קלוב־אוויאסיון** בשאנז־אליזה בפריס כבר שמעת? אוכל נהדר. אבל הכי טוב הולך לי בבאדן־באדן. כן, אפשר לחיות מזה לא רע. לפעמים מפסיד, אבל על־פי־רוב מרוויח, איך שהולך המזל.

„בשביל מה אני צריך אותך? או, אז זה ככה. כבר המון זמן אני מחפש בחורה עם מזל. היא לא צריכה לעשות שום דבר. רק להצטרף אלי, לשבת ליד הרולטה ול־החליט על איזה מיספרים לשים את הז'טו־נים. זה הכל. לא יותר. אבל זה די קשה, לא כמו שאת חושבת. אני משחק איזה חמישה ימים בשבוע, כל לילה עד הבוקר. ויש גם המון טיסות. יש לי הרגשה, מין חוש נבואי כזה, שאת תביאי לי את המזל ואת הקופה הגדולה. מה דעתך?! לא תהיה לך משכורת, אבל תקבלי עשרה אחוז מהרווחים. ההפסדים כולם עלי. הולך?!”

אני רוצה לראות בחורה שמסוגלת לעמוד בפני הפיתוי הזה. אני עוד לא ראיתי. הצרה היא רק שתמיד, אחרי השיעור הרא־שון במיספרים והימורים, המהמר הזה מקבל איזה מיברק דחוף שמחכים לו לפוקר באיי בהאמה או הבתולה. הוא מבטיח לחזור, ונעלם. והמון בחורות בעיר כבר מסתובבות עם הג'וב החדש הזה שהובטח להן — להיות קמיע־המזל של המהמר הבינלאומי.

ראו הוזהרתן!

* * *

### אגוז קשה

**מה שיש לי היום בשבילכם כמנה רא־שונה זאת (1/78), „ירושלמית (באשמתה), רווקה (באשמתך), קטנה, חמודה וקומפאק־טית (גובה 158 ס״מ, מישקל 48 ק״ג, וגיל בלי שבתות ותגים — 26). מצויידת בדו־קומנטים והמלצות מתאימות (תעודת ב.א., תעודת־יושר ועוד), אוהבת שמש וטיולים,** מוסיקה (ג'אז בעיקר) ואוכל טוב (למרות שזה לא נראה עלי). שונאת להיות לבד, אבל מסתדרת מצויין כשזה קורה לפעמים ושונאת גם טיפשים וחסרי חוש־הומור. אם אינך כזה — הפשל שרווליך וגש למלאכה. רק דע לך כי האגוז הנ״ל אינו מן המת־פצחים בקלות...”

* * *

### היונה הגדולה ביותר

מזמן חיכיתי למיכתב כזה והנה הוא בא. חושבת שמגיע לבחור הזה שכתב אותו, שאזמין אותו לכוסית. ואני עוד אעשה את זה באחד הימים, אם הוא לא יזמין אותי קודם.

„מיכתבי הוא מיכתב אלטרנטיבי,” כותב לי (2/78), „ואני בעצמי חותר להיות אל־טרנטיבי. וכאן תרשי לי לכנות את עצמי כ,יונה הגדולה ביותר בארץ.' אני ערביי־ישראלי, בן 23, משכיל, יפה־תואר, 178 ס״מ גובה, מחבב טיולים, קולנוע, סיפרות (של העם היהודי) ופוליטיקה.

„יחד עם קבוצת צעירים ערבים ישראליים אני נלחם לדו־קיום חופשי, להבנה עמוקה ולקירוב־לבבות בין שני העמים החיים בארץ, המיעוט הגדול והרוב הקטן, יחסית. אני נגד כל מעשי־אלימות משני הצדדים ולפי ה,אני מאמין' שלי, יקרות דימעותיה של אם יהודיה שכולה לא־פחות מאלה של אם ערביה שכולה. כל זה זה אני. ואני מחפש אותך, יונית, סקרנית, יפה, שאיכפת לה השינוי וההבנה בין שני העמים בארץ.”

* * *

### קריאת־כיוון לביישנים

„אין לי כוונות להפגיז אותך,” מנחמת אותי (3/78) „וכל מה שאומר הוא רק שאני בחורה בת 25, בגובה 165 ס״מ, חמודה וסימפאטית מאד. מתרגלת מאד לאווירה ואומרים עלי שיש לי BODY חמוד. נו, אז לא להגזים. מי שחושב שהוא רציני, מבוגר ממני, גבוה ובעל עיניים בהירות וחוכמת־חיים, אשמח מאוד להכירו. מקווה שכל הבחורים הביישנים ייתקשרו אלי.”

מה שלא מצא חן בעיני במיכתבה היה הציון שהיא מעדיפה גברים ממוצא אירופאי. לכן השמטתי אותו.

* * *

### יופי פנימי

יש עוד כאלו שלא איבדו את האמונה לפגוש יום אחד גבר אמיתי (5/78), למשל. היא אקדמאית נאה ותמירה (168 ס״מ), בת 28, ספורטיבית, רווקה וגם סולידית, בדיוק לפי הסדר הזה. חוץ מזה היא מעידה על עצמה שהיא מצויידת בהרבה יופי פ נ י מ י ונשיות. מתתי לדעת מה זה בשביל אחת כזאת „גבר אמיתי”? אז הנה התשובה:

„אקדמאי, נאה, רגיש, המתעניין גם בדברים רוחניים שמחוץ למקצוע ומסוגל להעניק משהו גם לזולתו ולא רק לקבל.” אם לפי הנוסחה הזאת אפשר עוד למצוא כמה גברים אמיתיים, הרי התוספת מצמצמת את מיספרם בצורה ניכרת: „העיקר שלא יהיה נשוי כבר, רק פנוי ביותר.”

(5/78) יקירתי, את לא יודעת שכל הטובים כבר תפוסים?!

* * *

### רק לא תלמידים

עוד אחת שהציצה ונפגעה. מהמדור שלי, כוונתי. ובעיקבות עיון במדור, ל־עדותה העצמית, החליטה לפנות אלי.

אז (6/78) היא אחת שיושבת לה בערב קייצי על המירפסת, לא־פעם לבד, ו־מהרהרת באותן קובלנות שכיחות שאין עוד בנמצא בחורים בעלי אופי יציב ו־כנים, שמלבד מין מעוניינים גם בחברתה של בחורה. זאת, כדי לשוחח איתה, לצאת בצוותא לסרט או להצגה טובה, ולפעמים לשבת ולשמוע סתם מוסיקה ולרקוד מעט.”

אני, אישית, לא חושבת שהמצב עד־כדי־כך גרוע. בייחוד לאור מה שיש לה להציע: „בת 27, גובה 163 ס״מ, נאה, ו־מורה בבית־ספר עממי. מבטיחה שאני מסתפקת בתלמידי כיתתי, ואין רצוני ב־תלמידים נוספים בשעותי הפנויות.” יש לה בטח כבר ניסיון בעניין הזה.

ולאותם בחורים שעברו כבר את תקופת ההתבגרות, והם למעלה מגיל 27 והמראה מוכיחה שהם נאים ומיתמרים מעל ל־175 ס״מ, היא מבטיחה להיענות בחיוב.

* * *

מיכתבים למדור זה יש להפנות לפי הכתובת: **מיכתבים לציפי**, ת.ד. 136, תל־אביב. מיכתבים למכותבים יש לשלוח במעטפה כפולה, לפי אותה כתובת, כש־במעטפה הפנימית בול ומיספרו הסידורי של המכותב.

## נערת השבוע

תראו בעצמכם מה שהפסדתם. העי־ניים הירוקות היוקדות האלה, הפה החושני ושיער העורב, שייכים לדלי משיח, בת ה־23, דיילת קרקע **באל־על**. מוכרחה להודות שאני לא מפרגנת, אבל כשראיתי אותה, נשארתי כמה דקות עם פה פעור. טוב לדעת שעוד גדל בארץ דור כזה.

דלי, שהייחוס המשפחתי שלה מתחיל באיזה מקום בבולגריה, היא תל־אביבית שהים היה החבר הטוב ביותר שלה. היא אוהבת לקרוא את סקוט פיצג'ראלד,

את הרמן הסה וגם את קסאווירה הולנדר, אם השם האחרון הזה אומר לכם משהו. היא הספיקה כבר לסיים את גימנסיה **הרצליה**, חזרה זה־עתה מחופשה מקסימה באירופה, ומתכוננת ללמוד בשנה הבאה באוניברסיטת בר־אילן. תולדות האמנות, אם אתם דווקא רוצים לדעת.

אבל, כמו שאמרתי, היא לא בשביל־כם. בעתיד הקרוב היא עומדת להינשא לבחיר־ליבה, צעיר בן 25, חתיך לא־נורמלי, שאם היה לי מדור בשם חתיך השבוע, הייתי מכניסה אותו בשקט לשם כמועמד ראשון. מה שכן, מי שמעוניין יוכל לפחות לשטוף את ה־עיניים במראיה. בשעות־הפנאי שלה מסייעת דלי להוריה במיסעדת החבי־תיות **פלינצ'י** הקטנה שברחוב ירמיהו בתל־אביב. שיהיה לכם בתיאבון.


הדס

תכשירי יופי ואיפור

adas

# ראיון מיוחד

(המשך מעמוד 28)

בתוך החברה המערבית יש פגם הבנוי בתוכה, והפגם הזה — ממה הוא נובע?

קטונתי — אני חושב שהוא נובע מה־תערובת של יהדות, נצרות ויווניות ו־עליונות האדם על הטבע, והאדם הלבן על־פני אדמים אחרים.

וזה מגיע כבר גם לעליונות של האדם על הקוסמוס. היות שהאדם נעלה על הקוסמוס, אז ודאי שהוא נעלה על עצמו. אז כל אדם יכול להיות עליון לגבי אדם אחר. זהו הפגם הבנוי בתוך התרבות ה־מערבית, שמביא לידי כך שהאדם הוא כל־כך עליון, שאין לו כבר מים לשתות ואוויר לנשום ומראות לראות ואיפה לחיות.

ואם זה מגיע לידי ביטוי יותר חריף בקהילייה קטנה כמו ישראל, שהיא סגורה מכל הצדדים, וכמו כל מקום קטן וסגור — שדומה למחנה־ריכוז, ואני מתאר מחנה־ריכוז בספר שלי — בתוך מרחב קטן נתון וסגור אתה רואה את נתוני־היסוד בצורה מוגדלת ומובלטת, אז אתה רואה את זה פה יותר. אבל זה שייך לכולנו.

* * *

● **למעשה, כשקראתי את הס־פר, היתה לי ההרגשה שאתה אינך מדבר על מה שיקרה אחרי חורבן המדינה, כי־אם על מה ש־קורה במדינה כמו שהיא, עכשיו.**

יש שם קונץ קטן, שהוא קונץ סיפרותי. לדבר על ההווה בשפת עבר. במקום להגיד: „אני יושב עכשיו עם אורי אבנרי,” אני אומר: „נהגתי, בשעתו, בימים רחוקים מאד, לשבת עם אורי אבנרי.” ברגע שאני אומר את זה בלשון עבר, ואני מתאר הווה

## אם נשארתי בחיים אחרי 1948, אני חייב משהו לאלה שהיו איתי ב־1948!

קיים בלשון עבר, ההווה חדל להתקיים. הוא כבר לא קיים. יש דבר יפה מאד בדיקדוק.

● **בכלל, בעברית הקלאסית, נדמה לי, ההבדל בין עבר ועתיד הוא די מטושטש.**

נכון מאוד. אתה אומר „ויאמר,” וזה עבר. אתה אומר: „ואמר” — וזה עתיד.

● **זו מביא אותי לשאלה שר־ציתי לשאול אותך. בספר שלך יש הרבה קטעים שהם, למעשה, מין ביטוי, ואפילו נוסטאלגי, לארץ־ישראל שהיתה כשהיינו צעירים, ארץ־ישראל שלפני קום המדינה. אבל יש גם קטעים על ארץ־ישר־אל של העתיד, ודווקא תיאור די מרכא.**

ביחס לעבר — מאחר שאתה שייך לבני הדור שלי, מותר לי להגיד לך את זה.

אנחנו נתנו משהו על־תנאי, ולא קיימו את התנאי שלנו.

אנחנו — סליחה, עם כל הצניעות ועם כל הכבוד — אנחנו הדור שבנה ולחם והקים את המדינה הזאת. אנחנו הקמנו אותה על־תנאי. היו לנו רצונות ושאיפות, ויש לכבד לא רק את העובדה שהקמנו את זה, אלא גם את הרצונות שהיו לנו כשאנחנו הקמנו את זה. אם הרצונות שלנו לא התגשמו, מותר לנו לא להיות שבעי־רצון, ומותר לנו גם להתקומם נגד זה, ומותר לנו גם לזעום על זה. יש לנו כל הזכות המוסרית לזעום על זה שחיללו את הצ'ארטר שלנו.

● **המחשבה שעלתה בי, כשקראתי את הספר שלך, והעולה בי גם כשאני מקשיב לערבי־נוסטאלגיה שהפכו לאחרונה אופנה כי מדינה, היא: האם אין לך לפעמים ההרגשה שהעם, שהיה קיים ערב קום המדינה, הוא עם שונה מזה שקיים היום? שלמעשה אין רצף תרבותי טיבעי בין היצירה התרבותית של שנות הארבעים,**

(המשך בעמוד 34)

# תשבץ העולם הזה 1978

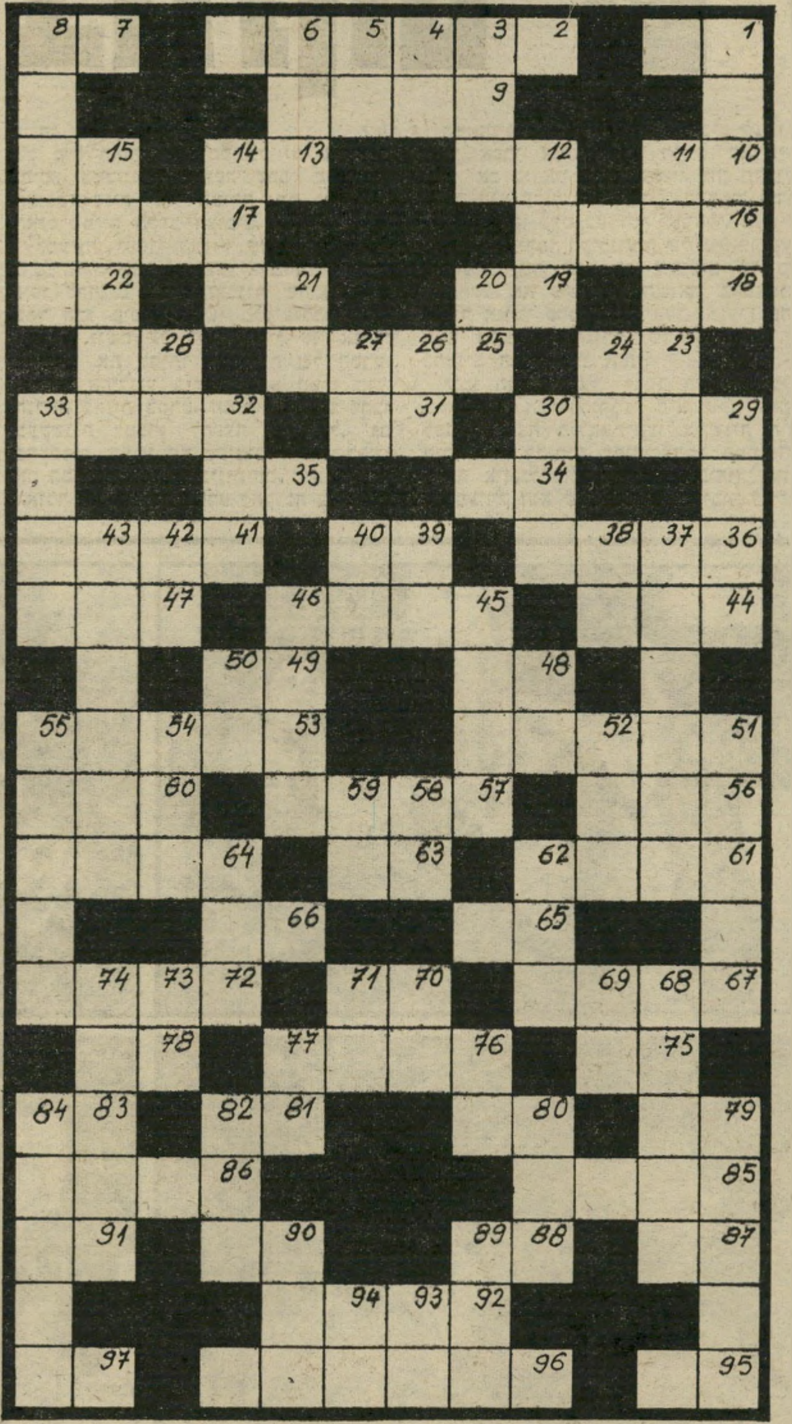

**מאוזן:**

1. שר וקצין. 2. עץ צהוב־כהה וחזק, משמש לתעשיית רהיטים. 7. אחורי הגוף. 9. מתן כסף לצדקה. 10. מן השבטים. 12. רשף. 13. אביון. 15. מתווי־הנגינה. 16. עובד־אדמה. 17. שנף. 18. שטעמו כלענה. 19. בוא מלמעלה למטה! 21. הגיע. 22. מתווי־הנגינה. 23. מצבת־זיכרון. 25. מחלקי היממה. 28. מילת־ברירה. 29. עיר במרכז הארץ. 31. נביאים כתובים (ר"ת). 32. גן קטן. 34. רב־אלוף (ר"ת). 35. עצם בפה. 36. מדינה באפריקה. 39. אף. 41. סובייקט. 44. כינוי־כבוד לגדול בתורה. 45. תפירה. 47. מישקל האריזה. 48. תנועה בים. 49. נזכר לעיל (ר"ת). 51. פייה המשמשת ל־עישון סיגריות. 53. מן השיניים. 56. מחסום לפי בעל־חיים. 57. שיכחה. 60. כותל. 61. חבורת־זמר. 63. תא־דואר (ר"ת). 64. סטא־טוס. 65. משמש בקפיצה־לגובה. 66. מילת־שלילה. 67. מבני יעקב. 70. תווית על הבגד. 72. מיתקן לבישול. 75. חומת־מים. 76. שתוכו ריק. 78. תרופה. 79. שליח־ציבור (ר"ת). 80. מילת־שאלה. 81. נרו יאיר (ר"ת). 83. מחודשי השנה. 85. שיכר. 86. עייפות. 87. קידומת צרפתית. 88. בל־בד. 90. רוח רעה. 91. אות. 92. כלי־נשק „קר". 95. בת־קול. 96. חום נעים. 97. אחד מפיתחי הגוף.

**מאונך:**

1. קיבוץ בדרום הארץ. 3. גדיל. 4. כלי־קיבול לנוזלים. 5. מספיק! 6. זוהר בלי ראש. 8. התקנת תערובת. 11. נורה קטנה. 12. שכווי. 14. אפס, אין. 15. הר בגליל. 20. אביון. 21. בתוכה. 24. מספיק! 26. מטבע יפנית. 27. בשבילך. 28. יבשה מוק־פת ים. 29. שאינו קטין. 30. מררה. 32. שמתפקידו לטפל בגינה. 33. הרחק מכאן. 37. שם דג שנזכר בתלמוד. 38. קיגה. 39. שים יד! 40. הכניס בבריתו של אברהם אבינו. 42. ממונחי החשמל. 43. משמשים לשריכה. 45. מאכל־תאווה לבהמות. 46. הורדה מן המחיר המקורי. 48. שמו הפרטי של דה־מופאסאן. 50. מילת־תנאי. 51. ש־עיניו פוזלות. 52. מפקד שאינו קצין (ר"ת). 54. „שטקר". 55. שינה. 58. שם. 59. מן הגפיים. 62. הפסקה קלה. 64. מונארך. 68. עיר באיטליה. 69. מכשיר־עינויים. 70. גיבעה קטנה. 71. גוף. 73. „כן", באנגלית. 74. גם זו הונאה. 76. שרות־חיים באפיו. 77. בילה את הלילה. 79. מדינה באירופה. 80. חיש. 82. זאטוט. 84. ממצבי האשה. 89. כישוף. 90. למדו. 93. מאחר ש־. 94. מיקווה־מים ענקי.

# קשקשת 1978

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת," ת.ד. 136, תל־אביב. החג־דרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קול־נוע־המכוניות היחיד בישראל.

# קשקשת 1976

● זהירות, שמו עליך עין!
**ויקי סלע,** ת.ד. 875, אשדוד

● העין שלא הכירה את יהושע פרץ.
**מרדכי אקשטיין,**
רח' טשרניחובסקי 28, בת־ים

● עינו של האחד הגדול פקוחה — ברוך נאדל והכלכלה השחורה.
**רפי גרוס,** רח' לכיש 5, ת"א

● מבט עגום אל מיפלס מי־הכינרת.
**שירי בן־עמי,** רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, ת"א

● אידי אמין לאחר תחרות־איגרוף עם מוחמד עלי.
**שאול יהישלום,**
רח' אורלנסקי 7, פ"ת


השבוע בדרייב אין
בשעה 8.00
הרפתקאות עליזות
„בילבי"
בשעה 10.30
סרט המתח
„מי אתה W ?"



**בסיטונות**
● שמלות הריון
● מכנסי הריון
● טוניקות הריון
● חליפות הריון
**כהן מודל**
תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4,
קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגיר בשעות 4—2)
להזמנות ע"י סוכ: טל. 50344, ת"א

# גרמניה המיזרחית פורעת את חובה לעם היהודי:

# סרט-במקום שילומים

גרמניה המזרחית היא אולי המתנגדת הקיצונית ביותר של ישראל בגוש הקומוניסטי. מעולם לא היו לה כל יחסים שהם עם מדינת־ישראל. בעבר השמיעו דובריה את ההצהרות האנטי־ישראליות הארסיות ביותר. עד עצם היום הזה כופרים מנהיגיה בחובתם לשלם פיצויים לנציגי העם היהודי עבור קורבנות הנאצים, כפי שעשתה גרמניה המערבית.

משום כך, היתה זו הפתעה, כאשר בפעם הראשונה בה נטלה גרמניה המזרחית חלק בפסטיבל קולנוע הנערך בעולם המערבי, היא בחרה לשלוח השנה לפסטיבל הסרטים בברלין, סרט על נושא יהודי מובהק: יעקב השקרן.

השם קצת מטעה. הוא מעורר בתגובה ראשונה אסוציאציה של סרט אנטישמי, משהו העלול להיראות כמו היהודי זיס של פיט הארלן, שהופק על ידי הנאצים והופץ במדינות אירופה ערב מילחמת־העולם־השניה כדי לעורר את הרגשות האנטישמיים בקרב הצופים.

למעשה, יעקב השקרן שהפיקו המזרח־גרמנים הוא סרט פרו־יהודי. למרות שיוצריו ניסו להדגיש בכל הזדמנות שהוא מספר בסך הכל סיפור אנושי כלל־עולמי, שרק במקרה יושם על רקע יהודי, אי אפשר לטשטש את מהותו האמיתית של הסרט.

צופי הקולנוע בישראל לא יוכלו ככל הנראה לחזות בסרט. המזרח־גרמנים סרבו בעקשנות למכרו להפצה בישראל. גם בהסכמים שעשו עם מפיצים זרים שרכשו את הסרט להפצה במדינותיהם, היתנו תנאי האוסר את העברת הסרט להקרנה בישראל.

המזרח־גרמנים היו אולי מיטיבים לעשות אילו אסרו את הקרנת הסרט במדינות ערב, אם כי אין סכנה שאיזו מהן תרכוש אותו. הוא עלול לספק חומר האשמה נגדם כאילו הפיקו סרט תעמולה ישראלי. להוציא אולי את הגירסה הקולנועית של אנה פראנק, לא נוצר עד כה סרט שהיטיב כל כך להמחיש את משמעות השואה באמצעות סיפור אנושי פרטי, כמו יעקב השקרן. זהו אחד מתעלולי הגורל, שדווקא המזרח־גרמנים הם שיצרו אותו.

שמו האמיתי של יעקב השקרן, גיבור הסרט המזרח־גרמני, הוא יעקב היים. לפני שפרצה מילחמת־העולם־השניה הוא היה אופה לביבות תפוחי־אדמה במיסעדה קטנה. אין בו שום דבר מיוחד ביהודי הזה. המצחיק הוא שיעקב הופך לגיבור דווקא כשהוא משקר בפעם הראשונה בחייו. את השקר הוא ממציא ללא תיכנון מוקדם בגיטו, בו הוא כלוא עם בני קהילתו עונדי הטלאי הצהוב. השנה היא שנת 1943, ומדי פעם מתדלדלת אוכלוסיית הגיטו, כשהנאצים שולחים חלק ממנה למחנות־ההשמדה.

## מישחק השקרים

יום אחד, שעה שיעקב ומישקה, צעיר יהודי, עוסקים בעבודות כפייה בהעמסת מיטענים לרכבת גרמנית, מתפתה מישקה להתגנב אל אחד הקרונות כדי לסחוב משם מעט תפוחי־אדמה. למרות שברור לו שהוא מסכן את חייו בכך, מוכן מישקה להמר כדי להשיג מעט אוכל. יעקב היים מנסה למנוע ממנו את מה שנראה בעיניין כמוות בטוח. הוא מפציר בו ומתחנן. ורק כששיכנועיו אינם מועילים, הוא משקר.

הוא מספר למישקה כי לא כדאי להסתכן כשהשיחרור כבר קרוב וההצלה נראית באופק. הנה, הוא שמע, הצבא האדום מתקרב לעירם וקו החזית הגרמני מתמוטט. מישקה רוצה לדעת מאין השיג יעקב את המידע הזה. ואז, משביעו זה שלא לגלות את הסוד לאיש: יש לו מכשיר רדיו מוסתר, באמצעותו הוא מאזין לחדשות.

השקר מציל את חייו של מישקה, אבל מסכן את חייו של יעקב היים עצמו. השמועה כי ברשותו נמצא מכשיר רדיו חשאי פושטת במהירות ברחבי הגיטו. הסוד אינו סוד יותר. אם יוודע לגרמנים — הם יוציאו אותו להורג. אלא שיעקב היים אינו יכול עוד לחזור בו. כל תושבי הגיטו רוצים לדעת את החדשות האחרונות מהחזית. הוא הופך ליעקב השקרן. הוא ממציא ידיעות, שכאילו האזין להן ברדיו, מצליח באמצעות שקריו להפיח תיקווה ואמונה בלב תושבי הגיטו. כך הופך יעקב השקרן לגיבור הגיטו, כשכולם מחפשים את קירבתו כדי לקבל את החדשות הטובות ממקור ראשון.

אחד שמפציר ביעקב לשמוע ישירות את הרדיו הוא קובלסקי, ידידו הטוב, ספר במקצועו, שלשמע החדשות שבפי יעקב כבר מתחיל לתכנן איך ישקיע את הכספים שהסתיר בגיטו, אחרי שיבוא השיחרור. כאשר מתוודה יעקב בפניו כי אין לו כל מכשיר רדיו, וכי בדה את כל החדשות מליבו, אין קובלסקי יכול לשאת את אובדן התיקווה האחת. הוא מתאבד.

בפני דמות אחרת אין יעקב יכול להודות על האמת. זוהי לינה, ילדה בת 6 המתגוררת עימו בגיטו, שהוריה ניספו והוא עבורה בבחינת דוד. השמועה על הרדיו מגיעה גם לאוזניה וגם היא רוצה להקשיב לו. יעקב נאלץ להמשיך את מישחק השקרים. הוא מוריד את הילדה אל מרתף הבית, וכשהוא מסתתר מאחורי קיר ונעזר באגרטל אמאייל גדול, הוא משמיע לה תוכנית רדיו שלימה, המורכבת מחדשות, נאום של צ׳רצ׳יל, וסיפור אגדה לילדים שהוא מאלתר.

כאשר גובר עליו הלחץ להציג את מכשיר הרדיו שלו, מנסה יעקב לטעון כי הרדיו התקלקל לפתע. הוא נחלץ מעימות גלוי עם תושבי הגיטו רק כאשר הגרמנים אוספים את כולם אל הרכבת שתסיע אותם אל מחנה־ההשמדה.

בדרך אל תאי המוות רואה לינה, הילדה בת השש, עננים שטים בשמיים. היא שואלת את יעקב אם באמת הם עשויים מצמר־גפן, כמו שסיפרו באגדה לילדים ששמעה ברדיו לונדון.

## גיבור אנטי־פאשיסטי

מכל יוצרי הסרט והמשתתפים בו, רק אחד הוא יהודי. זהו יורק בקר (38), חייכן, מזוקן ובעל עיניים יוקדות. הוא עצמו גדל, כילד, במחנה־ריכוז. לפי עדותו שלו, שמע את סיפור המעשה על היהודי שהחזיק בהיחבא רדיו בגיטו, מפי אביו, עוד במחנה־הריכוז. האב סיפר לו על יהודי שהחזיק רדיו במשך שנתיים,

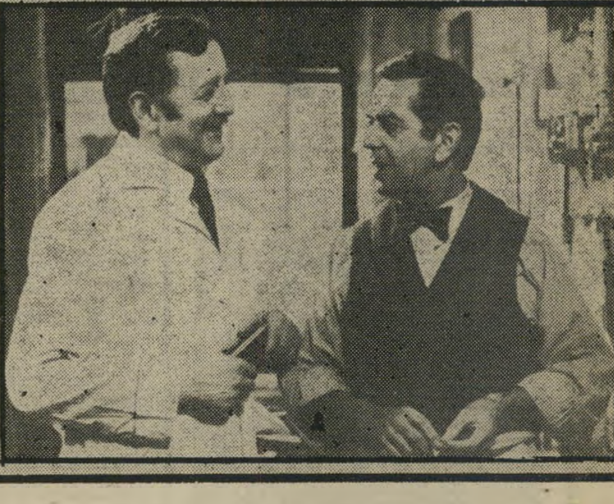

**"יעקב השקרן"** שש תמונות הלקוחות מתוך הסרט המיזרח־גרמני שעלילתו מתרחשת בגטו יהודי בתקופת השואה. בתמונות נראה יעקב השקרן עם בת חסותו לינה (**למעלה מימין**) ובמשרדי הגסטפו בגטו, לשם בא כדי להיענש על שהפר את עוצר הלילה (**למעלה משמאל**). יעקב מנסה למנוע ממישקה לגנוב תפוחי־אדמה מקרון גרמני (**באמצע מימין**) ומספר את שקריו לידידו הטוב, הספר קובלסקי (**באמצע משמאל**). יעקב וקובלסקי בימים הטובים לפני עלית הנאצים לשילטון (**למטה מימין**). זוג הנאהבים בגטו — מישקה ורוזה, אותה מגלמת השחקנית הצעירה בלאנש קומרל (**למטה משמאל**).

למרות עונש המוות שהיה צפוי לו. בסופו של דבר גילו הגרמנים את הרדיו והוציאו את האיש להורג.

„אבי אמר לי,” סיפר יורק בקר, „האיש הזה היה גיבור. עליך לכתוב עליו. אבל לא רציתי לכתוב עליו. כולם כתבו עליו ועל הגיבורים האחרים של המילחמה. רציתי לספר סיפור בהבדל קטן: סיפור על איש שלא היה לו רדיו.”

לפני תשע שנים סיפר יורק את הסיפור שהגה במוחו לבמאי הקולנוע המזרח־גרמני פרנק בייר, שבילה את שנות המילחמה במחנה דכאו. „בשל דיעותי האנטי פאשיסטיות,” כמו שהוא מגדיר זאת. יחד הם כתבו תסריט, אותו התכוונו להפוך לסרט. אולם הדבר נמנע מהם. הם סירבו לציין את הסיבות, אבל ניתן להניח שממשלת מזרח־גרמניה לא התלהבה מהרעיון להפיק סרט על נושא יהודי.

בלית ברירה ישב יורק והפך את התסריט שלו לרומן בעל אותו שם בדיוק: יעקב השקרן. הרומן התפרסם בגרמניה־המזרחית לפני שנים אחדות, תורגם למיספר שפות והופץ במדינות רבות בעולם, שם זיכה את מחברו בביקורות נלהבות.

אבל בקר ובייר לא נואשו מתוכניתם המקורית, להסריט את הסיפור. מדי שנה היו מבקשים להסריטו ומדי שנה נידחו. עד שבשנה האחרונה קיבלו אישור ותקציב להפיק את הסרט.

בהופעות הפומביות שלהם במיסגרת ה־מישלחת המיזרח־גרמנית לפסטיבל ברלין, ניסו השניים להציג את סירטם כסיפור בעל עניין כלל־אנושי ותו לא. „לגבי, יעקב

מאת
**אלי תבור**

השקרן הוא לוחם חירות ואנטי־פאשיסט מובהק,” אמר הבמאי פרנק בייר. „אבל הנושא של הסרט הוא הרבה יותר מקיף. אני מתנגד לסוג הזה של סרטים, שהופקו בשפע בשנים האחרונות, שבהם הוצג ה־מאבק האנטי־פאשיסטי בסיגנון של מירדפים וקרבות אקדחים. בסיפור של בקר מצאתי את הנושאים של הדיכוי, שילטון העריצות והמאבק נגד הדיכוי. נקודת ה־מוצא של הסיפור היא כיצד ניתן להציל חיים באמצעות שקר.”

אבל המציאות כפי שהיא מוצגת בסרט עצמו אינה כה ערטילאית ומופשטת כמו בדברי היוצרים. זוהי מציאות יהודית של תקופת השואה, שדווקא בשל הסיגנון הטראגי־קומי של הסרט, היא מובלטת בכל אימתה.

איכותו המייוחדת של הסרט, המבדילה אותו מכל סרט אחר שנוצר על השואה, נובעת דווקא מכך שהוא מתרכז בדמויות היהודים בגיטו ובמתחולל בקירבם. הצד השני, הנאצים והעם הגרמני, קיימים רק ברקע. גם מחנות ההשמדה ותאי המוות, מוזכרים לאורך הסרט רק במרומז.

„האם אין זה ניסיון לשכתב את מה שאירע באמת וליפות את המציאות שעל רקעה מתרחש סיפור הסרט?” שאלתי את יוצריו.

## סיפור פיקטיבי

„**ב**החלט לא,” התרגז בייר, הבמאי. „לצופי הקולנוע בגרמניה הדמוקר־טית ב־1975, כמו לכל העם של הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית, יש מידע מלא וברור על מה שאירע בתקופת שילטון הפאשיס־טים. לא צריך ולא היתה לי כוונה להוסיף עוד סרט אחד בתחום הזה. הסרט הזה משך אותי משום שיותר מאשר סרט אנטי־פאשיסטי יש לו מימד פילוסופי עם השלכות על מה שקורה בימינו אלה. הייתי בעצמי בדכאו. לא רציתי להציג בסרט מציאות של סבל ועינויים. זה היה רעיון די קוסם לסיים את הסיפור הזה כשהגסטפו מוצאת את הרדיו של יעקב ומוציאה אותו להורג. אבל אז זה היה נהפך לסרט פעולה. רצינו שהילדה בסיפור היא שתחפש ותגלה את הרדיו ולא הגסטפו.”

„אי אפשר, ולא היתה גם כל כוונה להציג בסרט את מה שקרה ליהודים בתקופת הנאצים,” אמר יורק בקר, הסופר. „האנשים שעשו את הסרט ידעו בדיוק מה היה בגיטאות ובמחנות־הריכוז. אבל הניסיון לשחזר את זה בסרט לא היה עולה יפה לעולם. משום כך הסתפקנו בניסיון לתאר מציאות אנושית. אפילו לספר סיפור אהבה המתרחש בגיטו בתוך כל הגיהנום הזה. למדתי מסארטר שאם אתה זועק על הזוועה והכאב בקול רם, זה לא משפיע. במודע אני סוגר את עצמי מפני שפע של גוויות. גורל הקיבוץ צריך להיות מוצג באמצעות היחיד. אחרת הספ־רות מסתכנת בהפיכתה לספרות סטאטיס־טית. כך גם בקולנוע. אני סבור שבצורה קולנועית זה הרבה יותר אפקטיבי ומשכנע להציג ילדה בגיטו כשהוא כועסת על שלא ניתן לה לחזות במכשיר רדיו, מאשר אילו היינו מנסים להראות אותה זועמת נגד העוול שגורמים הגרמנים לבני עמה.”

„ובכל זאת,” הוספתי ושאלתי, „אתם מתארים גיטו יהודי בעיר גרמנית בשנת 1943. איפה היו בגרמניה גיטאות בשנה הזאת?”

„סיפור הסרט איננו סיפור מציאותי,” אמר יורק בקר. „אסור לשכוח שזה בסך הכל סיפור פיקטיבי. הגיטו המתואר בסיפור ובסרט הוא גיטו אנונימי. הוא איננו בהכרח גיטו בגרמניה. זהו גיטו באיזה שהוא מקום באירופה המזרחית, בתקופה בה חיסלו הנאצים את אחרוני הגיטאות והעבירו את היהודים למחנות ההשמדה. לא עשינו שום ניסיון לתאר מצב ריאליסטי של גיטו. ייתכן שהאנשים שחיו שם יבקרו משום כך את הסרט. גם אבי, כשקרא את ספרי וראה את הסרט, כעס עלי. „זה אכזרי לכתוב כך,” הוא אמר לי. ניסיתי לשוחח עימו ולהסביר לו שאין לי כל כוונה לכ־תוב עדות של מישהו שהיה בתוך זה. כל מה שאני רוצה הוא פשוט להמחיש את המציאות האנושית של החיים בגיטו לאלה שלא היו שם.”

## לא קאריקטורות

**מ**הבחינה הקולנועית אין יעקב השקרן מצטיין בהישגים יוצאי־דופן. רובו של הסרט צולם באולפן. יש בו מעט מאוד צילומי־חוץ. מרבית הצילומים הם תקריבים סטאטיים והוא נראה משום כך יותר כסרט טלוויזיה מאשר כסרט קולנוע.

לעומת זאת ראויה רמת המישחק של המבצעים לכל השבחים. אף אחד משחקני הסרט אינו יהודי. במאמץ שנעשה להשוות לשחקנים איפיון יהודי חיצוני, היתה טמונה סכנה של הפיכתם לקריקטורות אנטישמיות. כך אומנם קרה לניצבים המופיעים בסרט, שאופרו והולבשו בצורה נלעגת. אולם לזכותם של בעלי התפקידים הראשיים יש לומר שהם ניסו והצליחו להזדהות עם הדמויות ללא כל סממן חיצוני.

לתפקיד הראשי של יעקב השקרן, לא נמצא כנראה שחקן מתאים בכל רחבי גרמניה המזרחית, שכן, לצורך זה, הביאו הגרמנים לבמת הצילומים של הסרט את השחקן הצ׳כי המהולל ולאסטימיל ברודצקי. ברודצקי, שחקן תיאטרון וינוראדי בפראג, מרבה להופיע בצ׳כיה בסרטי קולנוע וטל־וויזיה, והוא גם תסריטאי בעצמו. הוא אינו דובר גרמנית. בשעת הצילומים שיחק את תפקידו בצ׳כית והטקסט שלו הוקלט אחר־כך על ידי שחקן גרמני. למרות זאת זכה ברודצקי בפרס דב הזהב כשחקן הטוב ביותר בפסטיבל הסרטים של ברלין.

אבל מעבר לערכיו האמנותיים, נובעת חשיבותו של יעקב השקרן מכך שסרט כזה הופק דווקא בתעשיית הקולנוע של גרמניה המזרחית.

ביקשתי לראיין את הסופר ומחבר התס־ריט יורק בקר, בניסיון לתהות אחרי זהותו של סופר יהודי צעיר ומצליח ברפובליקה הדמוקרטית הגרמנית. הוא לא התנגד לרעיון. גם העובדה שזיהיתי את עצמי כעתונאי ישראלי, לא עוררה בו, לפליאתי הרבה, כל התנגדות. להיפך, הוא שמח על ההזדמנות. „אין כל בעיות,” אמר. קבענו פגישה לראיון לשעה מאוחרת יותר.

„תראו שהוא לא יבוא,” אמרתי לידידי הישראלים, „הוא יילך לבקש רשות מה־פוליטרוק של המישלחת שלו, וזה יאסור עליו את הפגישה.”

יורק בקר בא לפגישה במועד.

פניו היו קפואים. החיוך החביב, שחיה נסוך על שפתיו קודם לכן, נעלם. „מצטער,” הוא אמר. „התוכניות שלנו שונו. אני מוכרח לחזור מיד למיזרח ברלין.”

ופעם, אולי יכתוב מישהו תסריט או רומן, על סופר יהודי בגרמניה המזרחית של 1975, ויקרא לו יורק השקרן.

**פרס ראשון לשחקן** השחקן הצ׳כי ולאסטימיל ברודצקי, המגלם את תפקיד יעקב השקרן בסרט המיזרח־גרמני בשם זה. ברודצקי, הנחשב כאחד המעולים שבשחקני התיאטרון והקולנוע בצ׳כיה, זכה בפרס השחקן הטוב ביותר בפסטיבל ברלין, על מישחקו בסרט זה. בתמונה נראה ברודצקי כשהוא מנסה לחקות את קולו של וינסטון צ׳רצ׳יל, המשדר כביכול מרדיו לונדון.

**הסופר היהודי** יורק בקר, הסופר היהודי המיזרח־גרמני, שכתב את התסריט לסרט **יעקב השקרן** (ראשון מי־מין). במשך תשע שנים מנעו שילטונות מיזרח־גרמניה הפקת סרט על פי תסריטו. הוא הפך את התסריט לרומן, שהופץ ברח־בי העולם וזכה לתישבחות רבות מאד.

(המשך מעמוד 31)
**למשל, בין מה שקורה היום ב־מדינה?**

**בספר שלך אתה מדבר על נוף שאינו קיים היום, אתה מדבר על תל־אביב שאינה קיימת...**

אין כאן נוף ים־תיכוני בכלל! איפה קיים אצלנו ים־תיכון היום?

● **אם זה נכון, איך אתה מסביר את השבר הזה?**

זה באמת שבר.

נאמר כך: למה אתה הקמת את העולם הזה אחרי קום המדינה? למה אני התחלתי לכתוב את עוזי ושותפיו* אחרי קום המדינה? למה אתה לא השתבצת במימסד, ולמה אני לא השתבצתי בו? זה לא שאנחנו אנשים חסרי כושר־ביטוי!

אני חושב שיש אנשים בארץ שהיו, אולי, הראשונים להבחין שחיללו את ה־צ'ארטר שלהם. שבגדו בהבטחה.

אינני רוצה להישמע שמאלצי. אבל אני בכל־זאת חושב שאם אני נשארתי בחיים אחרי 48', אני חייב משהו לאלה שהיו איתי ב־48'. ואני זוכר יותר טוב מכל פקיד רישמי על מה נלחמנו. ממני לא יקחו את הזיכרון הזה.

* * *

אנחנו נלחמנו לא רק כדי שפה יהיו גבולות גדולים עם עבודה ערבית. אנחנו נלחמנו כדי שפה תהיה חברה צודקת יותר ויפה יותר, וכדי שזה יהיה מקום שנהדר לחיות בו. בשביל זה אנחנו נלחמנו.

● **אתה אומר „הם" עשו כך, חיללו את רצון הלוחמים. האם אינך חושב שאולי זה כישלון של עצמנו, של הדור ההוא? אם הוא לא הצליח להגשים את מאווייו, אם קמה מדינה שאינה משקפת אותו, למרות שהוא הקים איתה — האם אין בזה מחדל, או חולשה היסטורית, של הדור הזה — של העם שהיה קיים לפני קום המדינה — ושלמעשה נשטף על־ידי מישטר אחר, עם אחר, תרבות אחרת?**

אני חושב שאתה צודק. אני חושב של־חברה שלנו, לפני קום המדינה, היו אינס־טינקטים שלא באו לידי ביטוי, לא התגבשו לכדי אידיאולוגיה. אם היו כמה בודדים בתוך החברה ההיא, שהיתה להם אידי־אולוגיה אחרת, הם היו מיעוט. הרוב ה־גדול חש רק באינסטינקט שהוא שצריך לעשות דבר אחר, ולחם, ונתן את גופו ונפשו כדי לעשות דבר אחר. הוא לא ידע איזה דבר אחר, ולא ידע איך.

מי שידע מה הוא רוצה — וזה היה המימסד של הימים ההם — ידע לכוון ולתעל את המרי הלאומי למימסד. איננו הראשונים, ואיננו המהפכה הראשונה וה־אחרונה שאכלה את בניה. היו הרבה מהפכות שאכלו את בניהן.

באמת אינני רואה קשר בין ישראל של היום לבין ארץ־ישראל של 1945־6־7. ו־אפילו אם אני רואה בחורצ'יק שאז לבש מכנסי־חאקי קצרים, וחולצה פתוחה והלך עם בלורית ובסנדלים, והיום אותו איש יש לו וילה באפקה והוא בעד ארץ־ישראל השלמה — אפילו ביולוג יוכיח לך שב־גופו אין כבר אף תא שהיה לו ב־46'. חוץ מתאי־המוח, אבל באלה הרי מש־תמשים הכי מעט. אלה תאים לא־משתנים.

* * *

● **נדבר על העתיד.**

**אמר לי קורא שלך, שהוא קרא את הספר, ויצא מדוכא מאד־מאד. הספר הוא מדכא, מפני שבקריאה שיטחית היא מנבא את סופה של מדינת ישראל, לפחות למראית־עין.**

**האם אתה פסימי?**

לא, אינני פסימי ואינני רוצה להיות פסימי. בן־אדם פסימי לא יושב וכותב. בן־אדם פסימי קופץ מהגג. בן־אדם אופ־טימי יושב וכותב, פועל, צועק, מנופף זרועות.

בן־אדם פסימי, כשהוא מושלך מספינה אל האוקיינוס, שוקע. בן־אדם אופטימי מנופף זרועות. משהו יקרה. כל זמן שאתה מנופף זרועות. תבוא סירה, יבוא קנה־קש, יבוא משהו. פיתאום תראה אי."

אני לא פסימי. לכתוב ספר — זה לנופף זרועות, זה לרצות שהדבר הזה לא יקרה!

זאת ההבנה שאם מישהו לא יצעק ולא ינופף זרועות — אז זה יקרה.

אני בדיוק עושה את זה, כדי שזה לא יקרה. אם אני לא הייתי צועק — אז לבטח זה יקרה. אם אף אחד לא יצעק את זה, אז זה לבטח יקרה.

● **זה כרוח הנבואה הישרא־לית, של הנביא ירמיהו.**

אמרתי פעם למישהו, ואומר גם לך.

קח את ירמיהו כדוגמה. תציג לירמיהו שאלה מוסרית. תגיד לו: יש לך שתי אפשרויות. האחת: שכל הנבואות שלך יתאמתו, ובהיסטוריה אתה תישאר כנביא־אמת, אבל ירושלים תיחרב. או: שירושלים תישאר, ואתה בהיסטוריה תישאר כשקרן. מה היית מעדיף?

אני חושב שירמיהו היה מעדיף להיות שקרן.

● **התנ"ך עצמו ענה על כך. ספר יונה מתאר בדיוק את המצב הזה. יונה התרגז מאד שנבואתו לא התקיימה. „היטב חרה לו."**

יונה לא קרא אותי, אבל אני קראתי את יונה.

אני רוצה לקוות שאינני מהמין של יונה. אני מוכן להיות שקרן. אני מוכן ששום דבר, מהדברים הקודרים שאני חוזה, לא יתאמת. אני מוכן לעצום את העיניים, ולפקוח אותן מחר, ולראות שפה, בארץ־ישראל, יגור זאב עם כבש, ורועים עם רועות ייצאו במחולות. אני מקווה שיהיה חג־הגז וחג־הקציר, ושישירו „הו־הו", ושכולם ילבשו שמלות של משכית, ושיהיה פה נהדר. אני נורא מקווה שהכל יהיה דומה לסרט של קרן־היסוד. ואני מוכן להיות שקרן.

* * *

● **אנחנו מסיימים, כנראה, ב־פאראדוכס.**

**למעשה אתה אומר שהפסימיס־טים, אותם הכותבים דברים פסי־מיים, הם בעצם האופטימיסטים האמיתיים. בעוד שהאופטימיס־טים, אותם שאינם עושים כלום, הם למעשה הפסימיים, הגורמים לחורבן המדינה.**

> **בן־אדם פסימי לא יושב וכותב. בן־אדם פסימי קופץ מן הגג**

צידקיהו בן־כנענה, שהלך ושבר את ה־עול של ירמיהו, היה פסימיסט — אלא שהוא היה אידיוט, ולא הבין את זה, כי הוא היה נץ. ירמיהו היה אופטימי, אבל האידיוטים לא הבינו אותו.

אני בטוח שבישראל, היום, האופטי־מיסטים הכי גדולים נמצאים במחנה־השלום. מי שהוא אופטימי, מאמין ששלום עם הערבים ייתכן. לכן אפשר לעשות פשרות, ולהתקדם להסדר. מי שאומר ש־שלום עם הערבים לא ייתכן, ואין עם מי לדבר, ואין למי להאמין — הוא פסימיסט שמוליך אותנו לחורבן. כי אם זה נכון — צריך לקחת את הפקלע'ך ולנסוע, כל זמן שאפשר.

● **נסיים בפאראדוכס נוסף. לא מזמן פגשתי באחד מגדולי הנבי־אים של ארץ־ישראל השלמה, אחד מניצי־הניצים בארץ, והוא נאם לי משך שעה־שעתיים נאום של שיט־נה ושינאה על עם ישראל, העם הלבנטיני והעלוב שאי־אפשר לח־יות איתו, ושכל רגע של חיים אי־תו בארץ הוא סבל נוראי. והוא סופר־פטריוט.**

**בעוד שאתה, המוגדר כמלך ה־תבוסתנים ועוכר־ישראל, נדמה לי שבספר שלך משתקפת אהבה כימעט מטורפת לארץ ולים, אולי אפילו אהבה נכזבת.**

אפילו לכל העם הזה, שבעצם במאבק של מאה שנה, לא של יום אלא של מאה שנה, הקים את המדינה הזאת. אני חושב שזה היה הצירוף הנפלא ביותר של ה־גניוס היהודי, של כל העמים, של כל הארצות וכל התקופות. אני חושב שזו היתה מהפכה גדולה מאד.

● **כך, למעשה, הגענו למסקנה שהמחבר של „שואה 2" הוא גם האופטימיסט הגדול ביותר בארץ, וגם הפטריוט הגדול ביותר בארץ.**

זאת המסקנה שלך.

---

* טור הומוריסטי של עמוס קינן ב־עיתון הארץ, בראשית שנות ה־50'.


במסגרת תחרויות מלכת המים 1975

# בחירת נסיכת הים התיכון

מטעם

העולם הזה

ובחסות
ראש עיריית
בת־ים
יצחק וולקר
וחברת
„רבלון"

בבריכת מלון פאן אמריקן, בת־ים
במוצ"ש 9.8.1975
בשעה 9.00 בערב

בתוכנית האומנותית:
שלישיית שוקולד מנטה מסטיק ★
צביקה פיק ונערותיו ★
תיזמורת פיאמנטה
מנחה: שמואל שי

תצוגת אופנה: בגדי־ים „גוטקס" ★ שמלות: בוטיק „אדלר" ★ איפור: „רבלון" ★ טיפול בשיער: „וולה" הליכה: לאה פלטשר ★ פרחים: כץ.

מכירת כרטיסים במלון „פאן־אמריקן" ובמשרדי הכרטיסים.

# מלכת המים 1975

מטעם **העולם הזה** ובחסות חברת REVLON

## המועמדות הסופיות:

# טבחית בנח"ל

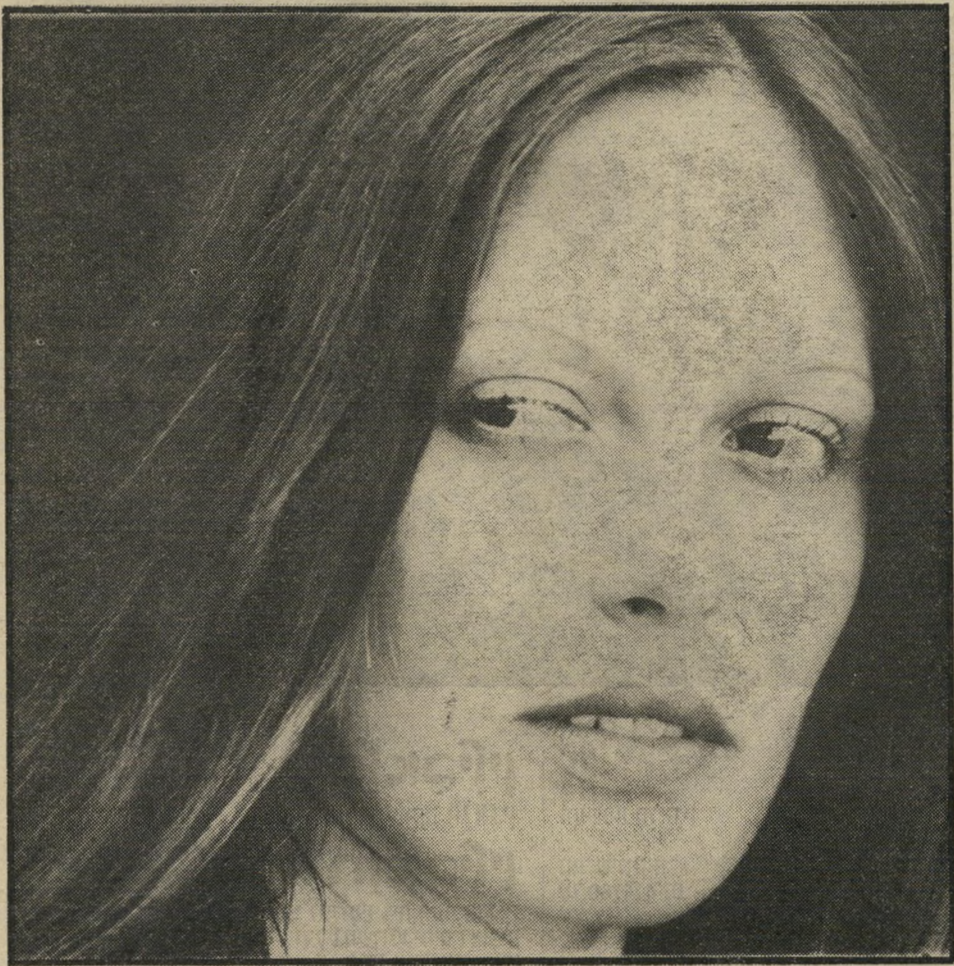

לוויקי הנאווה אין פנאי רב להשתזף, היות שהיא מבלה את מרבית זמנה בקיבוץ, שם היא משרתת במיסגרת הנח"ל. אך עובדה זו אינה מפריעה לה להתהדר בבגדי־ים ביקיני מתוצרת **גוטקס**, החברה המובילה בראש יצרני ביגדי־הים והחוף בארץ ואף ברחבי העולם.

גם בעת העבודה במיטבח הקיבוץ, שם היא משמשת כמבשלת־שנייה, כלומר מישנה לטבחית הקיבוץ, אין ויקי חוששת לשערה, שמוצרי־הטיפוח המייוחדים של חברת **וולה** שומרים על בריאותו. את פניה המייוחדים־במינם שומרים ומעדנים תכשירי היופי של **רבלון**, החברה שבחסותה נערכת תחרות מלכת־המים השנה.

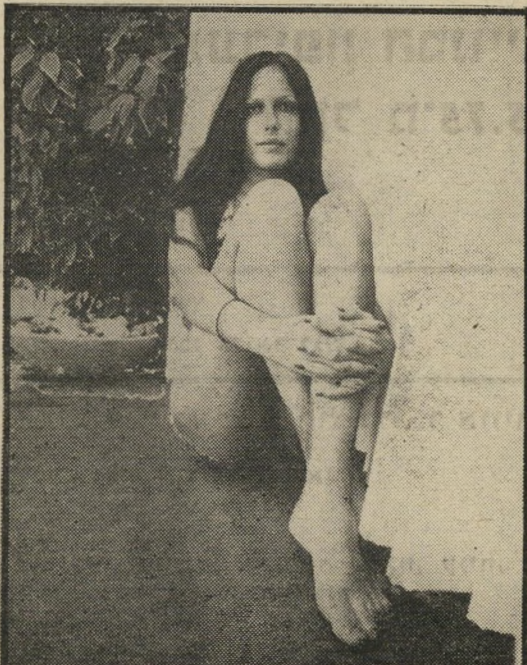

**ויקי זילברמן**, המיתמרת לגובה 1.76 מ׳, היא ציפור נדירה למדי. הנערה הגאווה והמקורית, בעלת השיער החום הארוך ו־עיני־האיילה החומות הגדולות, נולדה ב־תורכיה לפני 19 שנים, לאם ממוצא תורכי ולאב ממוצא ייקי.

עד התגייסותה לצה"ל חיה ויקי בבית אבא, שהוא מנהל־חשבונות וצלם, ואמא, שהיא עקרת־בית, בבת־ים. אחר־כך היא למדה גראפיקה בבית־הספר אורט יד־סינגלובסקי. משלבשה את המדים, החלה את הקריירה שלה בצה"ל בסיני, כפקידת מפקד אוגדה וכשרטטת־מיבצעים.

אבל אחר־כך היא החליטה שבנח"ל בכל זאת יותר טוב, עברה לבית־העמק שבצפון הארץ, שם היא מכהנת כיום כמבשלת־מישנה ויד־ימינה של טבחית־הקיבוץ. כאן היא יכולה לגדל בשקט ובשלווה את שתי החתולות שלה, בוצ׳י וסוסייג׳ (נקניקיה), לאפות פיצות כיד הדימיון הטובה עליה, ויחד עם זאת לשמור על הטיפוח האישי.

אבל חוץ מפיצות ואת החתולות שלה, אוהבת ויקי גם את החבר שלה, שהוא קצין בצה"ל ומשום כך היא רואה אותו רק אחת לשבועיים. היא אוהבת גם מוסיקה, מכל הסוגים. וחוץ מכל זה כימעט שאין לה בעיות, כי היא יפהפייה, חביבה, לבבית, פתוחה, משוגעת אחרי הקיבוץ שלה, נבונה ואינטליגנטית. ונא לא לראות את הפרצוף היפה שלה כקישוט בלבד. יש בו פה רב־הבעה, שיש לו גם מה להגיד.

## בוטיק אדלר

השימלה הכפרית הפשוטה, הלבנה, העשוייה מבד טיבעי, נראית כאילו עוצבה במייוחד עבור ויקי על־ידי המעצב יצחק אדלר, העוקב בקפדנות אחר כל חידושי האופנה העולמיים. ביופייה וחינה הטיבעיים נראית ויקי כבת־טבע אמיתית, שאינה נצרכת לסממנים חיצוניים כדי להרשים את כל רואיה, בביגדי־ספורט ובשמלות־ערב.

# במדינה

(המשך מעמוד 29)

גן. בחיפוש בכליהם לא נמצא כל דבר חשוד. למרות זאת נעצרו השניים. „מה זה פה? בשביל מה עוצרים אותנו?!" התמרמרו.

הם לא ידעו שתיאורם הלם בדיוק את תיאור השודדים ששדדו את היצאנית ב־אותו לילה, כפי שנמסר למישטרה על ידי הקורבן והועבר מיד לכל מכוניות הסיור של המישטרה במרחב.

למחרת בבוקר, ביום השישי האחרון, הובאו שני החשודים בשוד הפרוצה בפני שופט להוצאת פקודת־מעצר נגדם. יוסף מנחם בן ה־19 ויצחק שחרור בן ה־20, נראו על דוכן הנאשמים כמו שתי שיות תמימות שנפלו לתוך עדר של זאבים.

הם אישרו שבליל השוד אומנם ביקרו בחוף תל־ברוך, כדי להסתכל ולבלות, אך חלילה, לא לשדוד. אלא שהשופט הטיל ספק בגירסתם. לפני שהובאו אל בית־המישפט, גילה רס"ר המישטרה חיים לדגי, נערך להם מיסדר זיהוי. היצאנית השדודה הצליחה לזהות דווקא את שניהם מכל האנשים שהוצבו במיסדר. נראה שלמרות שבשעת השוד היתה עסוקה במכירת גופה, נחרטו דמויות השודדים שהגיחו מתוך ה־אפילה, היטב בזיכרונה.

„איך אפשר לסמוך על הזיהוי שלה?!" התמרמר יוסף מנחם, היא נראתה לי שי־כורה לגמרי בשעת הזיהוי. חוץ מזה ה־שוטרים החטיפו לנו מכות ולפי סימני המכות אפשר היה לזהות אותנו."

למרות זאת, הורה השופט לעצור את השניים לחקירה לשבעה ימים. קרוב לוו־דאי שבימים הקרובים יארחו להם שם לחברה שלושה חברים נוספים שלהם, ש־השתתפו עמם אותו לילה בטיול הבילויים בחוף תל־ברוך. שמותיהם נמצאים כבר בידי המישטרה, המנסה לאתר אותם.

„אם זה יימשך בקצב הזה," התמרמר אחד השוטרים, נוכח גל שדידות הזונ־סעות, „תצטרך המישטרה להציב שוטר על כל יצאנית, כדי שישמור ויגן עליה."

# דרכי אדם

## אדם בגן־עדן המעופף

## „אני לא מאמין,"
## קרא השוטר.
## „במטוס יהודי?"

„אני לא מאמין למראה עיני!" קרא השוטר. „במטוס יהודי?"

לפניו עמד צעיר עירום כביום היוולדו. מסביב עמדו דיילים ודיילות במדי אל על.

**הדיילת פקחה עיניה.** זה יכול היה להיות קטע מסרט היתולי. אבל זה קרה במציאות, לפני שבועיים.

מטוס אל על המריא מנמל־התעופה בלוד, בדרכו לניו־יורק. לפתע פקחה דיילת את עיניה לרווחה והשמיעה קריאת תדהמה.

אחד הנוסעים, צעיר אמריקאי כבן 22, התפשט לחלוטין. הדיילת ידעה מיהו: הבחור גורש מישראל, והועלה על המטוס בתוקף צו של שר־הפנים.

הדיילת קראה לדייל. הדייל קרא לכלכל. הם ניסו לבקש, לשכנע, לאיים. שום דבר לא עזר. הצעיר עמד במיריו. היתה זו, כנראה, דרכו למחות על הגירוש.

לבסוף נואש הצוות והשאיר את הבחור כמות־שהוא. מכיוון שהמטוס לא היה מלא, ישב הצעיר לבדו בשורת־מושבים, ולא הפריע לאיש. רק כמה נוסעות בגיל ה־עמידה מצאו כל מיני סיבות לעבור במעבר, ולהעיף מבט חטוף בערוותו.

**„לא רוצה!"** בהתקרב המטוס לניו־יורק, עשה הקברניט את המוטל עליו. הוא הודיע לשילטונות נמל־התעופה קנדי שיש במטוס מיטען חריג: נוסע עירום, המסרב להתלבש.

אך נחת המטוס והוצמד הכבש אל דלתו, נכנס למטוס שוטר ניו־יורקי חסון. הוא העיף מבט במתרחש והפליט את מילות־הפליאה. מי ראה דבר כזה — נוסע עירום במטוס יהודי?

ההמשך נראה אף הוא כאילו נלקח מסרט היתולי:

השוטר: תואיל בבקשה להתלבש, אדוני!
הבחור: לא רוצה!
השוטר, מתקרב קימעה, בקול מאיים: קדימה, התלבש!
הבחור: טוב, טוב!

הנוסע הצעיר ירד מן המטוס, כשהוא לבוש כראוי.

# תעריפון המנויים של העולם הזה
# החל מ־1.5.75

| | לשנה בלירות: מחיר העיתון | הוצאות משלוח | ס"ה | ל־½ שנה: מחיר העיתון | הוצאות משלוח | ס"ה |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ● דמי המנוי בארץ | 180 | 16 | 196 | 92 | 8 | 100 |
| ● לכל ארצות תבל בדואר רגיל | 180 | 32 | 212 | 92 | 16 | 108 |
| **דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר** | | | | | | |
| ● לכל ארצות אירופה ואיראן | 180 | 70 | 250 | 92 | 36 | 128 |
| ● לקפריסין | 180 | 56 | 236 | 92 | 29 | 121 |
| ● לארה"ב ולקנדה | 180 | 120 | 300 | 92 | 62 | 154 |
| ● לאוגנדה, טנזניה, אתיופיה, גאנה, קניה, ניגריה, חוף השנהב, תאילנד | 180 | 112 | 292 | 92 | 58 | 150 |
| ● למקסיקו | 180 | 117 | 297 | 92 | 60 | 152 |
| ● לדרום־אפריקה, זמביה, רודזיה, ונצואלה | 180 | 156 | 336 | 92 | 80 | 172 |
| ● ברזיל, ארגנטינה, קולומביה, פרו ויפאן | 180 | 200 | 380 | 92 | 102 | 194 |
| ● לאוסטרליה וניו־זילנד | 180 | 196 | 376 | 92 | 100 | 192 |
| ● לפנמה | 180 | 170 | 350 | 92 | 87 | 179 |

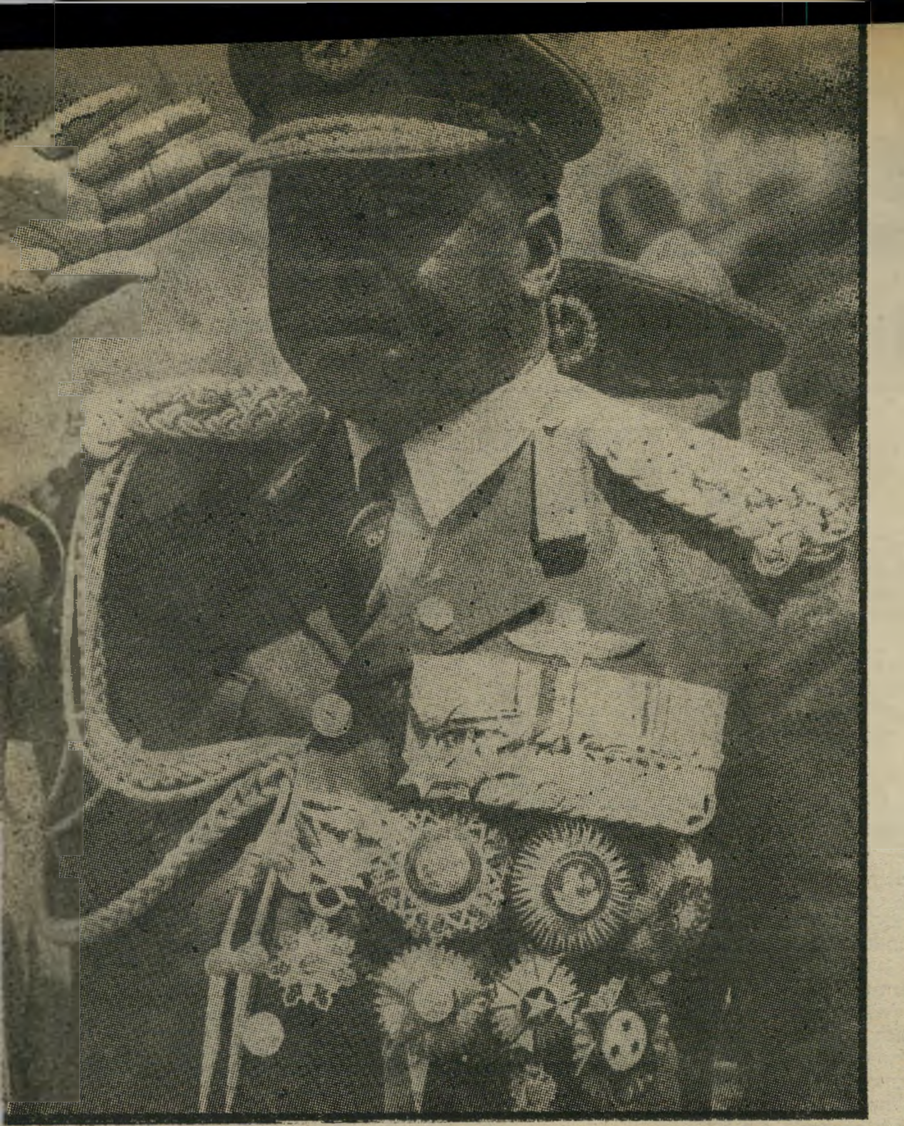

אידי אמין ב„אידי אמין דאדא"
לדבר עם תנין

# ישראל

## מכסיקו בסינמטקים

ביקורו הקרוב של נשיא מכסיקו בישראל, יגרום נחת־רוח לא רק לאלה הדואגים לגורל יחסי ישראל המידרדרים עם ארצות העולם, אלא גם לחובבי־הקולנוע. אולי משום שהנשיא הוא אחיו של רודולפו אצ'וריה, האחראי לייצוא הקולנוע המכסיקאי בעולם, ואולי משום שמכסיקו פשוט הגיעה למסקנה שהקולנוע יכול להיות שגריר טוב יותר מאלף פוליטיקאים. עובדה היא, שביקורו הנוכחי של הנשיא בארץ, ילווה בהקרנה מיוחדת של אחד מסירטי היוקרה המכסיקאיים מן השנים האחרונות, המישרד הקדוש, בסינמטקים של שלושת הערים הגדולות.

בחירת הסרט מתאימה במייוחד, משום שמדובר בו (כפי שזוכרים אלה שקראו את הרשימות על פסטיבל קאן דאשתקד), על רדיפות היהודים על־ידי האינקוויזיציה במכסיקו, בסוף המאה ה־16.

**הדים לשואה.** במאי הסרט, יהודי בשם ארתורו ריפשטיין, ניסה להעמיד בסירטו את האמונה מול הקנאות, את הרעיונות שמנחים כוהני־דת לעומת הדרך שבה הם כופים אותם על הזולת, ואפשר

באינקוויזיציה ב„המישרד הקדוש"
לדבר בקול האמנות

היה בקלות רבה, למצוא בתוך הסיפור גם הדים למשמעות שואה מודרנית הרבה יותר, על המרכיבים הרבים שבה.

במרכז הסרט, סיפורה של מישפחה יהודית־ספרדית בשם קארוואחל, המתעקשת להיצמד לאמונתה הדתית, למרות שהיא נמסרת לידי האינקוויזיטורים, ובניה עוברים עינויים המסתיימים בטכס מפחיד ומאיים של עלייה על המוקד.

הסרט, המייצג את מכסיקו כמוצר־איכות, מזה כשנתיים, מוקרן עתה בעת־ובעונה־אחת בארצות רבות׳ מתוך תיקווה שגישתו האמנותית וכישרונותיו החזותיים של ארתורו ריפשטיין, יעוררו עניין חדש בקולנוע המכסיקאי, שנשכח במקצת מאז חזר בוניואל לאירופה והשתתק קולו היוצר של אמיליו פרננדז.

# סרטים

## האיש שהיה

## אורח של גולדה

במבט השיטחי, זהו סרט גיזעני פשוט. האדם הלבן העליון, בדמות הבמאי והקריין, מתאר פרא־אדם שחור, נחות ומבחיל, מין קוף חצי־אנושי שירד מן העץ. הרושם מוגבר על־ידי השימוש בתכסיסים צילומיים וביומיים שונים. הצופה הלבן יכול לשבת וליהנות במצפון שקט מאחת ההנאות הגדולות של האדם: תחושת העליונות על בן גזע אחר.

מכיוון שגיבור הסרט אידי אמין דאדא הוא גם אובייקט־שינאה חביב בישראל, בשל התבטאויותיו הנאציות, אין דבר שיפגום בהנאה.

במבט שני, זהו סרט היתולי עדין. יש בו קטעים שאי־אפשר לחזות בהם מבלי להתגלגל מצחוק. אידי אמין מנסה לדובב תנין, מנהל ישיבת־ממשלה כמו מורה בבית־ספר של דבילים, כובש את רמת־הגולן בעזרת טנק אחד וכיתה של חי"ר — כל אלה הם קיטעי־הומור מצויינים. תיאורו כיצד בידרה אותו גולדה מאיר, יכול רק להוסיף לשעשע.

אולם מתחת לכל אלה יש רובד נוסף, רציני ומרתק הרבה יותר.

**צחוק ואישום.** אידי אמין הזמין את הצוות הצרפתי כדי שיסריט אותו בגדולתו, כמנהיג אפריקאי כביר, כאבי עמו, כמצביא מבריק.

הצוות הפך את היוצרות, וניצל את הזמנתו כדי להנציח אותו כמוקיון מיפלצתי, כרודן מגואל־בדם וכשוטה־הכפר.

אך נדמה כי אמין הוא שהפך בסופו של דבר את הקערה על פיה, בשנית. כי מתחת לכל הגיחוך והתעמולה מתגלה אדם מורכב יותר מכפי שנדמה.

יש בו סימנים של שיגעון־הגדלות, אך תוך כדי כך הוא נראה צוחק מעצמו. דבריו על בעיות בינלאומיות הם שטויות, אך בהם שיטה ערמומית.

האיש המתגלה בסרט הוא מנהיג לאומי ממדרגה ראשונה, אדם היודע להקסים עם פרימיטיבי, הנמצא בשלבים הראשונים של התפתחותו הלאומית. הרבה דברים הנראים לצופה האירופי כתעלולים ילדותיים מתגלים, במבט שני, כתחבולות פסיכולוגיות מחוכמות, המותאמות לכושר־הקיבול של עמו בשלב זה.

בן פאריס או תל־אביב יכול לצחוק מן המגבית שערך אידי אמין לטובת בריטניה המתרוששת. אבל בני אוגנדה, שסבלו במשך דורות מן הבוז התחומי של האדון הבריטי, בוודאי ראו בכך נקמה היסטורית. אפילו הצורה הברוטאלית שבה הכריח אידי אמין לפני כמה שבועות את אלופי הצבא הבריטי להביא לו בהכנעה את התנצלות המלכה, גרמה בוודאי סיפוק לכל אדם שחור באוגנדה שהושפל אי־פעם בחייו על־ידי מתנחל לבן מתנשא.

הקטע המשעשע ביותר בסרט הוא זה שצולם בישיבת הממשלה, שבה יושבים השרים כמו ילדים בכיתה א׳ ושומעים מפי נשיאם תורה על הרגלי ניקיון ודיוק. אולם מאחורי קטע זה חבוי כתב־אישום חמור כלפי האדם הלבן, שלא הותיר אחריו, אחרי דורות של שילטון וניצול, שיכבה של אנשי־מינהל מאומנים.

כאשר מכריז אמין בישיבה שכל שר שייעדר מישיבות הממשלה בלי רשות יודח — יכול הצופה הישראלי רק להתקנא באפריקה הפרימיטיבית.

# קוצה של נוצה

**אני יודע כלום, אבל אספר הכל** (סינמה 1, תל־אביב, צרפת) — מי שעדיין חושב, כי פייר רישאר הוא האיש המצחיק ביותר בעולם, יילך בוודאי לראות סרט זה מבלי לעיין בשום ביקורות, ואולי ייצא אפילו מוקסם מכל מה שיראה על המסך.

לעומת זאת, כל מי שהחל כבר מפקפק בכישרונו העילאי של הבלונדי עם הנעל השחורה, הממשיך להעמיד פני תם ניצחי במהתלות שרמתן הולכת ומידרדרת, אולי יחשוב פעמיים לפני שיאזור עוז לצפות בבדיחה פושרת זו, שהיא בינתיים החלשה מכל אלו שעשה עד כה.

בגילגולו הנוכחי, רישאר הוא בנו של תעשיין־נשק רב־עוצמה. האב הוא כמובן, חסר־מצפון, אינו בררן בלקוחותיו וסוחר ברצח. ואילו הבן ג'ינג'י, תמהוני, הומניסט בדם, הניתקל — בכל אשר יפנה — ברשעים המנצלים את תמימותו. אבל בסופו של דבר הוא מתנקם בכולם, כאשר בהדגמת נשק של מיפעלי אביו, הוא גורם לכך שהקליינטים הפוטנציאליים יהפכו מטרות ממשיות של כלי־המשחית למיניהם.

בתור נון־קונפורמיסט המורד בחברה, רישאר הוא דמות מעורפלת למדי, משום שקשה בדיוק לרדת לחקר העולם האלטרנטיבי שבו הוא חי. כסאטיריקן, המעמיד את פני החברה מול ראי עקום, הוא אינו נועז או חריף די־הצורך, והוא מסתפק בצביטות קלות, כאשר הקולנוע דורש היום דקירות־סכין. וכסתם מצחיקן, בדיחותיו הן בעלות מישקל־נוצה, אפילו כשמדובר בכך שהוא מוכר את הנשק של אביו, בעת־ובעונה־אחת גם לדיין וגם לערבים.

רק מי שאוהב לחוש נוצה המטיילת לו על כף־הרגל, וזה שווה בעיניו ביקור בקולנוע — פייר רישאר ממתין לו.

פייר רישאר — תם או מטומטם?

# תדריך

## תל־אביב

★★★ **טומי** (מוגרבי, אנגליה) — תמצית המשיחיות החדשה של להקות הפופ, בגירסה קולנועית של קן ראסל, לפי אופרת־הרוק של להקת המי. ילהיב את כל מי שרוצה לראות את העולם בצבעים עזים של חלום פסיכודלי, ומאמין בתורות המיסטיות שפלשו מן המיזרח.

# רחל מרחלת על כל העולם

# מיסתרי הבאר הנעול

**יפה ורפי ניצחון**
זה הולך רק ביחד

מה עוד לא אמרו עליו, על הבאר של **רפי ניצחון**, הלא הוא הפיאנו־באר המפורסם השוכן בסוף רחוב יורדי־הסירה, בואכה שערי נמל תל־אביב.

וכל זאת בשל שעריו הנעולים, שאין יוצא ואין בא מתוכם. אמרו שכנופייה של העולם־התחתון ניסתה להשתלט על הבאר ולרצוח את רפי, אמרו שבמהלך קרב־היריות נפצעה אשתו היפה **יפה**, ולכן רגלה הושמה בגבס. מה אגיד לכם, ימי תל־אביב העליזים.

אלא שבין האמת לבין המציאות מרחק רב. בסך־הכל הסיפור הוא כל־כך בנאלי ולא מעניין. שחבל לי להרוס לכם את השמועות הדימיוניות שמתהלכות בעיר.

ידידנו השמנמן והחייכן רפי, פשוט החליט לקחת לעצמו חודש חופש, ולנסוע לחו״ל כדי לנקות את הראש. ומכיוון שהוא ידוע בתור בעל נאמן הסומך בכל מאת האחוזים על אשתו, נתן לה את מפתחות הבאר והורה לה לפתוח את המקום בשישי־שבת בלבד, שלא תעבוד קשה חס־וחלילה.

יפה ניצחון, שהיא אשה נאמנה מאד שהולכת ראש־בראש עם בעלה, שלחה אותו בליווי חיבוקים ונשיקות ורשימה ארוכה של דברים שהיא רוצה שהוא יביא לה מחו״ל, וכך נסע לו רפי ניצחון אל החופש הגדול.

בינתיים לקחה יפה את צמד תאומיה ואת המכונית, ונסעה לבקר את הוריה בחדרה. והנה, איך שהיא עולה במדרגות בית ההורים היא מחליקה על קליפת־בננה ושוברת רגל. מה שיוצא מזה זה שרפי בחו״ל, יפה בגבס, הבאר נעול והעיר תל־אביב מספרת סיפורים כיד הדימיון הטובה עליה. גם־כן בילוי של קיץ.

## מזל טוב למזל טוב

להוציא את המימחטות, ולהתחיל לקנח את הדמעות. עוד אחד מגרושינו הפופולאריים הולך לשים ראשו בסד ולהיעלם מ־הנוף הדיזנגופי, לטובתה של בחורה צעירה שהצליחה לשכנע אותו — כי למרות הכשלון הראשון שלו בחיי־הנישואין, אין כל סיבה להיכשל גם בפעם השנייה. ובכלל, תמיד אפשר וכדאי לנסות מחדש ולהתחיל מההתחלה.

ואני מדברת על **דב** („דובי״) **פרישברג**, הכתב הכלכלי של שידורי־ישראל. גבוה, רזה, חייכני וממושקף ואוהב חתיכות ולא־כל־כך חתיכות ידוע, העומד להתחתן בימים אלה עם מורה צעירה בשם **ורד מזל־טוב**, בת למישפחת עולים ממצריים.

קודם היה דובי נשוי **לפילי ברין**, בת למישפחת ברין המיוחסת, נכדתם של **יוסף ומרים ברין** שהיו הזוג הנשוי ה־

**דב פרישברג**
ביחד ולחוד

יחידי מבין מייסדי דגניה, ושהחלק הגברי בו ייסד את הוועד־למען־החייל. אלא ש־ נישואיו של דובי נכשלו, כאמור, וכתבנ החל מנהל חיי גרוש עליז במיוחד, עד ש־ פגש בורד הנ״ל שעשתה מהפיכה בחייו.

מייד אחרי נישואיו מתכוון כתבנו לנסוע לאוניברסיטת קולומביה שבארצות־הבריר ושם להשלים את לימודי הדוקטורט שלו ולא עזרו כל תחנוני מנהלי רשות־השידור שביקשו ממנו, לדבריו, להישאר פה ו להשלים את לימודיו באוניברסיטה העב רית, למשל. דובי החליט: אל״ף, להתחתן בי״ת, לנסוע לארצות־הברית. ואם הוא החליט אז הוא גם יקיים, אתם עוד תראו

## מדור חתונות, לידות וכו׳

מה הולך פה, תגידו לי? אנשים ממש מתרבים. רוצים דוגמות? בבקשה: אחרי שנים רבות וארוכות שהם נשואים נולד סוף־סוף, בסימן טוב, לזמרת **טמירה ירדני** ולבעלה השחקן **דודו ירדני**, תינוק. אלא מה? טמירה ודודו השתגעו לילד, והם עברו ייסורי־גיהנום רבים מאד עד שהגיעו לרגע המאושר הזה.

עוד תינוק, בשם **אריה**, נולד לסופר **משה רשקס** ולאשתו **רחל**, אחרי שתי שנות נישואין. ואילו לזמר **דני גולן**, ש־הפך מנהל מיפעל, ולאשתו **נחמה**, נולדה תינוקת בשם **קרן**, אחות **לשירי**.

וכעת, למדור החתונות. אז **דוב** („דובל׳ה״) **גוטסמן**, הלא הוא איש־העסקים הישראלי המתגורר בלונדון, מידידיו ה־קרובים של **חיים טופול** ולהבדיל **מיכאל צור**, שהתפרסם בכך שהיה הישראלי היחידי בעולם שנסע במרצדס עם נהג כושי צמוד, משיא את בנו־בכורו — ש־סנדקו בבר־המיצווה היה **פינחס ספיר** — עם בת למישפחת **בלקה**.

# גודיק פותח מיסעדה

בדיוק לפני שלוש שנים, באוגוסט 1972, הרעישה את הארץ הידיעה כי האמרגן **גיורא גודיק** ברח בחשאי מהמדינה, אח־רי שהסתבך בחובות של מאות אלפי לי־רות. גודיק, סגן־אלוף לשעבר בחיל־התותחנים של צה״ל, היה בשנות השישים מלך הבידור הקל של ישראל. הוא טיפס בסולם־ההצלחה תוך הפקת מחזות מוסיקא־ליים בהיקף וברמה שלא נפלו מהצגות דו־מות בבירות העולם האחרות.

אבל עידן־הזהב של המחזות המוסיקא־ליים הסתיים. באופי המהמר שלו ניסה גיורא גודיק להמר על עוד כמה מחזות מוסיקאליים והצגות־תיאטרון, שרק הגדילו את היקף התחייבויותיו הכספיות. ואז, כש־הגיעו מים עד נפש, מכר תוך לילה אחד את הפנטהאוז שלו בשדרות המלך דויד בתל־אביב, ונעלם יחד עם אשתו **אמה**, מבלי להותיר אחריו עיקבות.

חודשים רבים היה הניסיון לאתר את מקום מחבואו של גודיק השעשוע החברתי החביב ביותר בחוגי הבוהמה התל־אביבית, שלרבים מאנשיה היה גודיק חייב כספים. סיפרו שראו אותו בוונצואלה. אחרים ידעו לספר כי הוא מסתתר ברומניה. עד שאחרי יותר משנה וחצי היה זה הפיזמונאי ומפיק־הטלוויזיה **עמוס אטינגר**, שבעת ביקור מיקרי בפרנקפורט שבגרמניה, גילה שם את גיורא גודיק כמוכר נקניקיות במיזנון־רחוב לעוברי־אורח.

המפיק המצליח לשעבר, שבתקופת־הזוהר שלו היה מחליף מדי שנה מכונית מרצדס חדשה, נאלץ למצוא את פרנסתו

**גיורא ואמה גודיק**
תמיד ביחד

בעבודה קשה ומייגעת משעות הבוקר ה־מוקדמות עד אחרי חצות לילה. וכאילו לא די היה בגורל זה, ניחתה עליו עוד מכה קשה. אשתו, אמה, שהיתה קשורה אליו כל השנים גם בעסקיו וניהלה את סיפרי־החשבונות שלו גם בימי גדולתו, חלתה בשחפת בצורה אנושה, אושפזה בסנטור־יום במשך תקופה ארוכה.

אולם אם מישהו סבר כי זהו סוף ה־קאריירה של משפחת גודיק, הוא טעה. לא איש כמו גודיק יתמוטט. למרות השנים הקשות שעברו עליו, הוא הצליח לצוף על פני המים. אחרי שנות עבודה קשה צבר מעט כסף, שיאפשר לו כנראה לפתוח מיסעדה בפרנקפורט. גם אמה התגברה על המחלה ומצבה הולך ומשתפר.

אחרי שבע השנים הרעות שהיו לו, מא־מין גודיק כי עתה תתחלנה שבע השנים הטובות. אם יצליח בעסקיו החדשים הוא עשוי עוד לחזור לארץ, כדי לפרוע את כל מה שהוא חייב לנושיו. בלי ריבית, ובלי הפרשי הצמדה, כמובן. אבל בכל זאת — גם זה משהו.

## אריאל זילבר מתגרש

שמתם לב שבכל שבוע מתגרש אצל במדור איזה זוג אחד לפחות? הנה, גם השבוע יש מי שממלא את החלק הזה ב מדור. והפעם זהו הזמר והמלחין הכישרוני **אריאל זילבר**, בנה של הזמרת **ברכה צפירה**, שמתגרש מאשתו ואם־בנו **מאירה פולני**.

זילבר, שהוא אחד מחברי להקת תמוז שעם חבריה נימנה גם **שלום חנוך**, נפרד ממאירה מיספר פעמים בעבר אך תמיד שב והתפייס איתה. אלא שהפעם, ככל הנראה הפרידה היא סופית. הוא עזב את הבית והשניים החלו בהליכי־גירושין.

# הסולחה

שנים רבות היו שני האחים, **ג׳קי ואלי רונן**, ביחסים רעים שלא נדע, למרות שמיסעדותיהם שכנו כמעט זו מול זו. ולמ־רות שאורחי המיסעדות הללו נימנו עם אותו חוג חברתי עצמו, לא דיברו שני האחים זה עם זה מטוב ועד רע.

והנה, מי בא ומשלים ביניהם אם לא מלכת חיי־הלילה של תל־אביב, שאינה יודעת ליאות, וששום צרה שבעולם לא תצליח לרפות את ידיה? הלא היא **פרדריקה סגל** האחת־והיחידה שאין שנייה לה. ביחד עם שני האחים פותחת פרדריקה פאב במקום שבו שכנה בעבר מיסעדתו הישנה של אלי.

זה יהיה פאב שימלא, לבטח, את מקום הפאבים הקודמים שפתחה וסגרה. כמו ש־אמר פעם מישהו, אם יש לך צרות יש רק אשה אחת שתוציא אותך מהן. סמוך על פרדי.

**פרדריקה**
ושוב ביחד

מדינת ישראל
משרד החקלאות

# להלן לוח המחירים המוסכם ל־27.7.75 - 1.8.75

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של השופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

## ירקות

| | לצרכן | |
|---|---|---|
| עגבניות מעולות | 1.40 | ל"י הק"ג |
| גזר | 1.90 | " " |
| חצילים | 1.20 | " " |
| פלפל מזן קליפורניה | 2.25 | " " |
| תפוא"ד בתפזורת | 1.95 | " " |
| תפוא"ד ארוזים | 2.20 | " " |
| בצל יבש | 1.05 | " " |
| בצל ארוז | 1.20 | " " |

## פירות

| | | |
|---|---|---|
| אשכוליות סוג יצוא | 2.30 | " " |
| שזיפים — שגיב מגודל 3 ומעלה | 2.40 | " " |
| תפוחים — גרנד אלכסנדר גודל 6.5 | 2.36 | " " |
| אפרסקים — אלברטה גודל 6 | 3.65 | " " |
| אגסים — ספדונה גודל 5.5 | 3.35 | " " |
| ענבים — דבוקי, תמר, בורוגי ואלפונס | 2.60 | " " |
| ענבים — טומפסון | 3.45 | " " |

## עופות

| | | |
|---|---|---|
| פטם צעיר קפוא מוכן לבישול — גודל 3, שקית שקופה וחתימה שקופה | 9.00 | " " |
| תנועוף, טנא עוף, עוף מיוחד מעולה | 10.75 | " " |

## דגים

| | | |
|---|---|---|
| בקלה — פרוס אחיד עשוי מדגים שמשקלם לא פחות מ־250 גרם | 10.00 | " " |
| כסיף | 8.50 | " " |

מים צהובים?
דליפה?

אם להחליף,
דוד אמקור
אמאייל
עדיף!
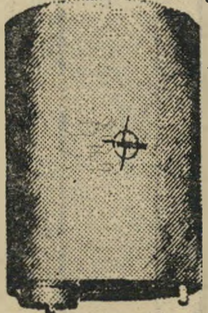
לבחירתך:
דוד שמש
או חשמל
8
שנות אחריות
מפני נזילה
חסכוני
בצריכת חשמל

להשיג בכל סניפי אמפא:
ת"א, דרך פתח תקוה 16, טל' 03-614281,
רח' פנקס 48, טל' 03-455151,
ירושלים, רח' יפו 30, טל' 02-224877,
חיפה, רח' שבתאי לוי 25, טל' 04-527215.
ואצל הסוחרים המורשים.

לי תמכור רק אמקור

התקליט
שלי
זמבילי

תל אביב. פרישמן 90 (ככר מלכי ישראל). טל' 238501

# חדשות המשטרה
ירחון המשטרה בארץ ובעולם

★ ירחון „חדשות המשטרה" מביא אליך בצבעים טבעיים את עולם המשטרה ומלואו ★ פרשיות מסעירות ומרתקות מהארץ ומהעולם בצד כתבות בנושאי משפט; קרימינולוגיה ופשע ★ עולם שלם של מתח, מסתורין — עניין והנאה...

★ „חדשות המשטרה" מופיע מדי חודש — להשיג בכל הקיוסקים ★

הצעה חד־פעמית: אם אתה מעוניין בגליון לדוגמא של „חדשות המשטרה" — כתוב אל מח' המנויים ת.ד. 14011, תל־אביב.

הפצה: „גד", צ'לנוב 13, תל־אביב.

# החדוש העולמי!
שעוני יד אלקטרוניים מכל הסוגים במבחר גדול

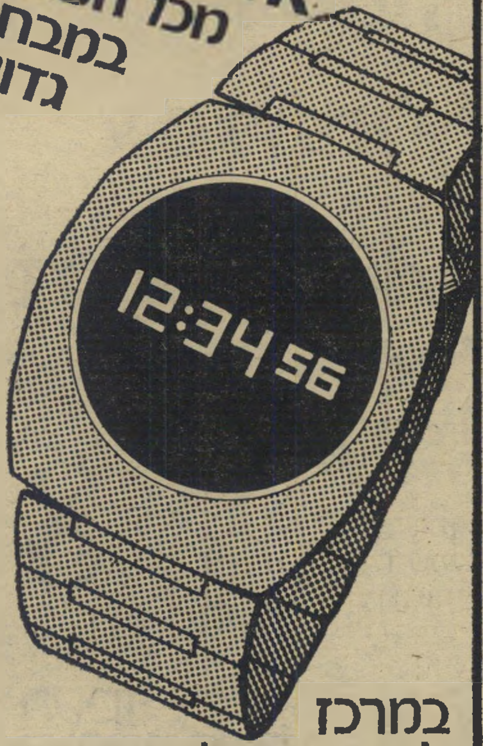


במרכז לשעונים אלקטרוניים

עז בן אלקטרוניקס

הפצה ושרות

תל־אביב: רח' שד"ל 7

(פנת יהודה הלוי 59) • טל. 615634

# סטילה הטיפות הכחולות לעיניים

סטילה הטיפות הכחולות לעיניים.
מקל מידית על עיניים צורבות.
מסיר אדמומיות מהעיניים.
מרענן עיניים עיפות.
קראי את העלון המצורף
לכל בקבוקון סטילה.

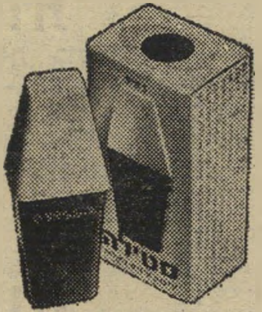

מוצר של אביק · בכל בתי המרקחת · 5.85 ל'

באור-ורשבסקי



אלברט ד. מטלון ושות. בע"מ מציגים

"עם פגז או בלי - מתפוצצים מצחוק!" (לאקספרס)

# אני יודע כלום אבל אספר הכל

בבמויו ובכיכובו של

## פייר רישאר

(הבלונדיני עם הנעל השחורה)

je sais rien
mais je dirai tout

מוסיקה: מישל פוגן

בכורה ארצית

"סינמה 1"

4.30 — 7.15 — 9.30

# מיבצע מיוחד לחיילים

כל חייל שיחתום בחודש אוגוסט על "העולם הזה"

## יקבל הנחה של 40%

השבועון יישלח רק לדואר צבאי



פיקדילי
אקסקלוסיבי
מפריז

Piccadilly פיקדילי

חגיגת קולקצית 75
מבית אופנה
VICKY VALERE
רח' חס 4 פינת אלנבי 35 ת"א

# רחל מרחלת על כל העולם

## אהבה במבט ראשון

קוראים לו **אוסקר סידרנסקי**, אבל כולם מכירים אותו בשם אוסי. הוא כזה מין שובב, עם לב־זהב. תמיד מוקף חתיכות, מלך כל המסיבות ותושב קבוע של הגלריה הקטנה בירושלים. מאותם שאוהבים להיות סטודנטים נצחיים. כי מאז שאני מכירה אותו, וזה איזה תשע שנים טובות, הנ"ל יושב על תקן של סטודנט.

בתחילה נסע, כמו ישראלים רבים, לאיטליה, נרשם שם ללימודי־רפואה והיה בא לחופשות־מולדת עם מכוניות בעלות מיספר איטלקי. טוב, זה לא קונץ, אבא שלו הוא עורך־הדין המפורסם **תיאודור סידרנסקי**.

והנה, מילחמת יום־הכיפורים עשתה מה שלא הצליחה לעשות אף חתיכה אחת. היא החזירה את אוסי ארצה באופן סופי ומוחלט, והוא נרשם ללימודי־רפואה בירושלים, ותאמינו או לא — הוא אפילו סיים אותם, וכל שעליו לעשות עתה זה להשלים כמה בחינות, והנ"ל יעבור מייד לתקן של רופא. אז בבקשה, מהיום והלאה הוא דוקטור סידרנסקי בשבילכם.

חוץ מזה אני מכירה אחדות שהיו מתות להיות חולות, רק כדי שדוקטור סידרנסקי יטפל בהן באופן מסור ואישי.

אלא שלכל אלה יש לי בשורה לא כל־כך משמחת: אשה אחת בילבד עומדת בינתיים לקבל מידיו של הרופא החדש טיפול אישי לוחץ, ולאשה הזו קוראים **יעל הדרי**, שהשלימה את התואר הראשון בלימודי הביולוגיה שלה, ושהכירה את אוסי — נחשו איפה? בגלריה הקטנה, כמובן, ושאפילו הצליחה להביא אותו לידי חופה וקידושין כתום ארבעה חודשי היכרות בלבד.

מה, לא ידעתן? טוב, הם עשו את זה כל־כך בשקט ובחוג המישפחה. אבל אין מקום לדאגה. בעוד שבועיים נכונה לכם מסיבה, על גג ביתה של **לילי**, אחות החתן. אז להתראות!

**אוסי סידרנסקי**
מתחתן

## בעיות במישפחת פיק

נא לא לדאוג. אני בטוחה שהבעיות ייושבו, ושהחיכוכים יעלמו, ושהכל יבוא על מקומו בשלום. אבל עד אז יש קצת בעיות אצל הזמר **צביקה פיק** ואשתו, העיתונאית **מירית שם־אור**.

מירית וצביקה מכירים זה את זו כבר חמש שנים, ונשואים כבר שנתיים, ותמיד היו ידועים בתור אוהבים גדולים וזוג מושלם. אולי משום כך, כשפרץ הריב הראשון, לקחה הגברת את המיזוודות ועזבה את הבית, לתדהמת כל ידידיה.

אבל כמו שאמרתי, אני לא נותנת להם יותר מאשר שבועיים מכסימום להיות האחד בלי השנייה. אחרי הכל, אפשר להבין מה מקור הבעייה. מירית עומדת להוציא לאור, בימים אלה ממש, את סיפרה הראשון כולם. צביקה, מצידו, משתתף במסע־הופעות מפרך מאוד. אז פלא שאין להם סבלנות הדדית?

ואגב, אם מדברים על הופעתו של צביקה, אני מוכרחה לספר לכם מיקרה איום ונורא שאירע לנגן־הגיטארה **יוסי פיאמנטה**, המלווה את צביקה בהופעותיו. ביום השישי האחרון הופיע צביקה עם להקתו של פיאמנטה בנהריה. והנה אחרי שפיאמנטה ניגן חצי שיר, הוא חטף מכת־חשמל. יד אחת שלו נדבקה לגיטארה, היד השנייה למיקרופון, והתחילו לצאת ממנו ניצוצות. חשמלאי המופע הצליח, בשניה האחרונה ממש, לנתק את זרם־החשמל, וכך ניצלו חייו של פיאמנטה, שהובהל לבית־החולים.

הקהל, שחטף היסטריה ממה שהתרחש על הבמה, קיבל את כספו בחזרה. פיאמנטה סובל מכוויות קשות בידיו, אבל רופאיו הבטיחו לו שיחלים תוך כמה שבועות.

**צביקה ומירית פיק**
נפרדים?

## הפולשים

**כל מי שתמה לאן נעלם הגיטריסט־בסיסט הכישרוני, ישראל בורוכוב, אשר שינה את שמו מישראל לראל — יש לי הודעה בשבילו מחנ"ל. הוא חי, מנגן ואוהב את החברה שלו, יפעה ונדנברג, בתו של הצייר המפורסם, ברובע רוסט־המפסטד שבלונדון.**

**יפעה וראל מתגוררים להם בבית גדול בן חמישה חדרים, שאליו פלשו ללא רשות החוק, אבל לעומת זאת בחסותו. הם מתפרנסים מחסכונותיהם, ומכל הבא ליד. ראל מחפש להקה שאליה יוכל להצטרף, ואילו יפעה היפהפייה מציירת, מבשלת, ומנקה את הבית.**

**ראל טוען, שמיצה כבר את כל האפשרויות שיש לו כמוסיקאי בארצנו המוגבלת. נו, נראה אותו מצליח בחו"ל.**

## החתונה שתרגיז את קוסיגין

לפני חודשים אחדים הצליח העיתונאי הישראלי **עלי כהן** (38), להרגיז כהלכה את הרוסים. היה זה בעת ביקורו של ראש־ממשלת ברית־המועצות, **אלכסיי קוסיגין**, בקופנהגן, בירת דנמרק. קוסיגין ערך אז מסיבת־עיתונאים ועלי, היושב דרך־קבע בקופנהגן, שם הוא מייצג מיספר עיתונים ישראליים, הציג לו שאלות מביכות הנוגעות בישראל וביהודי ברית־המועצות, שהרגיזו את קוסיגין לעיני כל.

בשבוע שעבר הרגיז עלי כהן המזוקן את הרוסים פעם נוספת. הפעם, כשנשא לאשה בנישואין אזרחיים את **שרה פויירשטיין**, ספרנית בסיפרייה הדנית הלאומית, שם היא ממונה על המחשב שבאמצעותו מזמינים ושולחים ספרים לכל רחבי דנמרק.

מה שיכול היה להרגיז את הרוסים בנישואיו של עיתונאי ישראלי בקופנהגן, הוא העובדה שהכלה היא אחת היהודיות המעטות שהצליחה לברוח מברית־המועצות, מבלי להמתין לקבל רישיון־יציאה.

אמה של שרה נפטרה ואביה נשא לו אשה שנייה, הונגריה במוצאה. בזכות זה הותר לאב ולבתו לעבור להונגריה. משם הם ניצלו היתר־יציאה ל־24 שעות שניתן להם, לדנמרק, כדי לא לחזור יותר אל מעבר למסך־הברזל. מטרתה הסופית של שרה היתה, כמובן, ישראל. אחרי ששהתה תקופת־מה בקופנהגן, הגיעה על חשבונה לארץ, כדי לבחון את אפשרויות קליטתה. היא שהתה תקופה מסויימת בקיבוץ, החליטה שהארץ מתאימה לה. אחר־כך נשלחה לקורס לפקידי־קבלה בבית־הספר למלונאות תדמור, בהרצליה.

אלא שאז אירעה התקלה. היא קיבלה ידיעה שאביה, שנשאר עם המשפחה בדנמרק, חלה. היא יצאה אליו לבקרו, ולא חזרה עוד לארץ. את הישראלי שלה פגשה שרה דווקא בקופנהגן. עלי, שביתו משמש כתחנת־מעבר כימעט לכל ישראלי המגיע לקופנהגן, הגיע לדנמרק לפני תשע שנים. אחרי ששוטט ברחבי העולם, ועבד תקופה מסויימת כצלם־עיתונות בישראל, החליט להשתקע בדנמרק. בעיני ידידיו הוא היה טיפוס הרווק הניצחי. וכשטיפוס כזה משתקע בדנמרק יש רק סיכויים מעטים שהוא יתקשר אל אשה אחת בדרך קבע.

זה היה נכון, עד שעלי פגש בשרה.

עכשיו, אחרי שהתחתנו, הם עומדים לצאת לירח־דבש ממושך. איפה? בישראל, כמובן.

**עלי כהן**
נישואין אזרחיים

**שרה פויירשטיין**
ירידה צורך עלייה

## חתונה בתוך המים

**הוא עשה את זה! למרות הכל ואף־על־פי־כן, הוא התחתן בפעם השלישית. ואם למישהי מכן היו אי־אלה תיקוות שהוא אולי יתחרט, אז בבקשה לנער אותן. גששנו המצחיק ביותר, ישראל („פולי") פוליאקוב, התחתן עם דיילת אל על שוש מישאל, בשקט ובצינעה, ביום הראשון האחרון, בנוכחות קרובי־מישפחה וידידים בילבד. ואם אתם רוצים לדעת איך זה שהוא התחתן כל־כך מהר, אז נא לא לשכוח שזה לא פלא. אחרי הכל, בבניין הרבנות מכירים אותו כבר.**

**לעומת טכס־הנישואין שהיה שקט וצנוע וכו׳, התקיימה ביום השלישי האחרון באילת מסיבת־נישואין לזוג הצעיר והטרי, שכמותה לא ראתה העיר אילת מאז נישואי נורית ואלפונסו, שהתקיימו מתחת לפני המים.**

**הפעם התקיימה מסיבת־החתונה מעל לפני המים, כשהסירות שבכפרו של רפי נלסון מקושטות בפרחים והוויסקי זורם כמים, והחתן, הכלה והמחותנים והאורחים למיניהם לבושים בביגדי־ים.**

**הכלה החסודה, שלדברי חרב נלסון לא ראתה מימיה שמש או ים, לא ידעה לשחות, ופחדה פחד מוות להתקרב אל המים, ולכן הושטה אחר־כבוד בסירת־מיפרש אל הסירה שבמרחק עשרים מטר מהחוף, שם נערכה החגיגה.**

**כמחווה של רצון טוב שחה גברי בנאי אל הסירה, כשהוא שומר על סירת־המיפרש של הכלה, ומבצע אגב כך צלילות, שבהתחשב בעובדה שהוא ירושלמי זכו לציון־לשבח מידי שחייני אילת הוותיקים, שנכחו בחתונה.**

**וכך התנהלה לה החגיגה במשך כל היום, ועם בוא הערב הופיעו גששינו במלון גני שולמית, שם הרביצו הופעה שלא היתה כדוגמתה מזה זמן רב, וכל זה לכבוד הגברת הכלה שישבה לה בשורה הראשונה.**

**הזוג פוליאקוב בילה ירח־דבש בן שלושה ימים באילת, ושב לתל־אביב להתחיל את חיי־השיגרה.**

## נודיסטים מכל העולם התאחדו

# גן־עדן האחרון

מי שמשתעשע באשליות כי בנועייבה מסתובבות פצצות עירומות בין הרגליים, כדאי לו להתעורר — ובעוד־מועד. העניין הזה כבר מזמן לא קיים שם. אך מי שבכל־זאת רוצה לראות עירום אמיתי, ויפה, ושזוף — יישא נא רגליו ויצעד מיספר קילומטרים לוהטים, לתוך הדיונות, בואכה „מושב הדקלים".

לא, זה אינו מושב של מישרד־השיכון או דומיו. זהו, פשוט, כינויו של מחנה ביטניקים ושאר עליזים, ישראליים ותוצרת־חוץ, שהתמקמו להם בין הדקלים ובתוכם.

הטירון הנוחת בשטח יתקשה להתעלם מן הכחול המזועזע של ניידת־מישטרה ה־חונה, אחר־כבוד, דרך־קבע בחצר המרכזית של כפר־הנופש הפרטיזני. „יש להם פה שוטר ביריון שמסתובב כל היום עם בגד־ים שחור ומחפש עירומים," סיפר מנחם שמש, צעיר רמת־גני מקורזל־שיער. „אבל אנחנו אומרים לו שאנחנו כאן כבר שבוע, והבגד־ים נקרע לנו."

כן ניתן למצוא שם את מיקי, המכהן

**סילביה מגרמניה** הכירה את מיקי התל־אביבי, כאשר נסע עם מישלחת־נוער מישראל לגרמניה בהיותו בן 16, לפני שנתיים. מאז ביקרה סילביה בארץ כבר ארבע פעמים. הפעם הגיעה במיוחד כדי לרדת לנועייבה שטופת־השמש, ולבלות שם עם מיקי שקיבל חופש, תקופה בלתי־מוגבלת.

**הירושלמי** חייל שקיבל רגילה, העדיף לבוא לבלות אותה בעירום בחוף נועייבה.

**בעירום** מבלות את זמנן בנעי־מים הנערה הישראלית (למעלה) וסילביה היפהפייה בת ה־18, ש־הוכתרה על־ידי החבר'ה כמלכת החוף.

# ובואו לנועייבה

בימים רגילים כמגיש במיסעדה בדיזנגוף, ובחופשות הוא מבלה את זמנו עם סילביה היפהפייה, גרמניה שאותה פגש בארץ־מולדתה ואשר מאז באה לישראל בכל הזדמנות, לתפוס שמש ושלווה.

חצי יום הם יושבים במיזנון, כעדותו של יוסי שיש, אילתי צעיר העומד לפני גיוסו לצה״ל, וסדר־היום שיגרתי למדי. יושבים במרכז הכפר, שותים בירה קרה, אוכלים אבטיח וקולטים את ה„חדשים״ שהגיעו לשטח. כאן הם תופסים גם את אלה שבאים ללא קשרים מוקדמים.

„לפני יומיים, למשל, היתה לי נודיסטית הולנדית, יפה כמו בובה,״ סיפר יוסי. „צדתי אותה במיזנון, הלכנו לצלול, תפסנו דגים. בערב עשינו מדורה וניגנו בגיטרה.״

ואת דבריו משלים חברו, רוני בייקובסקי החולוני, שברח לדרום להתרענן אחרי בחינות־הבגרות: „יש פה ילדות קטנות, אפילו מבית־ספר עממי, שמגיעות הנה למקום שאף אחד לא מכיר אותן, ומתחילות לתפוס דאווינים.״

אבל החבר׳ה משתדלים לא להתעסק עם קטינות. הם יודעים שזה אסור. ברגע שמגלים את הגיל האמיתי, לא נוגעים יותר. ויש בעייה נוספת: „לא קל פה לעשן בחופשיות. עד שאתה מצליח להשיג מה־בדואים אצבע טובה באיזה 60—50 לירות, צריך לברוח לחולות בשביל שלא יתפסו אותך על חם. יש פה ג׳יפ של המישטרה שעושה סיור כל שעה, וחוץ מזה גם שישה־שיבעה בלשים שמסתובבים בבגדי־ים. ויש גם סכס־מניאקים, כמו זבובים, וצריך להיזהר מהם.״

ובכן, אל פחד. אם המישטרה הגיעה אלייך, נועייבה — גם הציוויליזציה תגיע בקרוב.

## צדפים בחול

מחפשים ברנאר הצרפתי וידידתו הישראלית. השניים ירדו דרומה כדי לתפוס שמש, ים, שלווה ואהבה בחיק־הטבע היחידי שעוד נשאר, לדיבריהם, במיזרח־התיכון. הם התנגדו לכל פלישה לתחום הקטן הפרטי, לא ששו להצטלם ומחו על ההפרעה לפרטיותם. בלילות ישנים השניים באוהל שהקימו להם על החוף, כאחרים.

## המתגייסים

ארבעת הצעירים התל־אביביים העומדים לפני גיוסם, ירדו לנועייבה מייד לאחר שסיימו את בחינות־הבגרות שלהם, במטרה „לעשות בגרות במדעי־החיים,״ כטענתם. כאן הם עושים זאת בהשתתפותה הפעילה של אחת מחברותיהם. למטה: כך תפסה המצלמה רגע אופייני על חוף נועייבה.

## קלודין מצרפת

הגיעה דרומה, אל השמש, יחד עם אחיה וגיסתה. קלודין, בניגוד לרעיה על החוף המתירני ביותר במדינת־ישראל, לא היתה נועזת ביותר, סירבה להתפשט. אך משיצאה מן המים, הוכיחה שוב את אמיתותה של האימרה: „אדם המנסה לכסות טפח — מגלה טפחיים״.

מספר 978 שנה 39

# מלכת היופי של ישראל הפכה

# מלכת ההפלות בניו-יורק